

ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΗ ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ

ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΝΤΥΠΟΥ 4432
ISSN: 1108-7315

ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΠΕΙΡΑΙΑ - ΑΡ. ΦΥΛ. 150 ΧΡΟΝΟΣ 31ος, ΙΟΥΛΙΟΣ - ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ - ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2021 - ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ

10 ΧΡΟΝΙΑ
ΔΣΠ

Γνώση
Συμμετοχή
Διεκδίκηση

**ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΣ
ΣΥΛΛΟΓΟΣ
ΠΕΙΡΑΙΑ**

ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
PIRAEUS BAR ASSOCIATION

**ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ ΠΡΟΕΔΡΩΝ
ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΩΝ ΣΥΛΛΟΓΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ**

8 9 10
ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ
2021

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ

ΔΗΜΟΣ ΠΕΙΡΑΙΑ
MUNICIPALITY OF PIRAEUS

- ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ ΣΤΟΝ ΠΕΙΡΑΙΑ
- ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΠΡΟΕΔΡΩΝ ΔΣΠ
- ΠΕΙΡΑΪΚΗ: Ο ΔΣΠ ΕΚΑΝΕ ΤΟ ΚΑΘΗΚΟΝ ΤΟΥ

ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ Δ.Σ.Π.

(από 23/01/2018 μέχρι 31/12/2021)

Ειδική Επιτροπή Εποπτείας κατά την άσκηση (άρθρο 14 του ΚτΔ)

Υπεύθυνος: Γεώργιος Σταματογιάννης

Μέλη: Γεώργιος Καητσάς, Παναγιώτα Μπουρλετίδου, Απόστολος Κόντος, Ηλίας Χαμαριάς.

Επιτροπή Επιστημονικών Μελετών

Υπεύθυνος: Γεώργιος Σταματογιάννης

Μέλη: Βικτώρια Αθανασοπούλου, Χριστίνα Βαθειά, Ιωάννης Βρέλλιος, Γεώργιος Γεραπετρίτης, Παναγιώτης Δέγληρης, Μαρία Καραγκιοζοπούλου, Μαρινίκη Κατσαλήρα, Ηλίας Κηάππας, Νικόλαος Κωνσταντινίδης, Γεώργιος Λεβέντης, Ιωάννης Μέξης, Πολυχρόνης Περιβολάρης, Ηλίας Ποηλάλης, Όλγα Σαββίδου, Ηλίας Φουφόπουλος.

Επιτροπή του άρθρου 199 του ΚτΔ & Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

Υπεύθυνος: Ιωάννης Καρδαράς

Μέλη: Κυριάκος Καρυδάς, Αικατερίνη Κυηάκου, Ηλίας Τζιτζικάκης.

Επιτροπή Εμμίσθων Δικηγόρων

Υπεύθυνη: Μαρία Σταματογιάννη

Μέλη: Κίμων Γκιουλιτσάνης, Αικατερίνη Ιερομονάχου, Κων/νος Καηαντζάκης, Μαρινίκη Κατσαλήρα, Πολυχρόνης Περιβολάρης, Όλγα Σαββίδου, Αλεξάνδρα Τσάμπη.

Επιτροπή Λειτουργίας των Δικαστηρίων

Υπεύθυνος: Νικόλαος Μπιηίρης

Μέλη: Κυριάκος Καρυδάς, Γεώργιος Μιχαηλίδης, Μιχάηης Νικ. Υδραίος, Γεώργιος Φραγκιαδάκης.

Επιτροπή Νέων Δικηγόρων

Υπεύθυνος: Γεώργιος Καητσάς

Μέλη: Παναγιώτα Μπουρλετίδου, Πολυχρόνης Περιβολάρης, Διονύσιος Πλέσσας, Ευφημία Τσιηικιώτη.

Επιτροπή Πληροφορικής

Υπεύθυνος: Γεώργιος Καρατζάς

Μέλη: Χρήστος Πη. Ηηιάδης, Δέσποινα Λιαπάκη, Ειρήνη Μουγιάκου, Διονύσιος Πλέσσας.

Επιτροπή Πολιτιστικών & Μορφωτικών Εκδηλώσεων

Υπεύθυνη: Παναγιώτα Μπουρλετίδου

Μέλη: Ισμήνη Ζώρζου, Γεώργιος Μιχαηλίδης, Αθηνά Σταμεηάκη, Ηηίας Τζιτζικάκης, Δημήτριος Φουφόπουλος.

Επιτροπή Φορολογικών-Ασφαηιστικών θεμάτων

Υπεύθυνη: Μαρία Σταματογιάννη

Μέλη: Αργύρης Δήμοβιης, Μαρινίκη Κατσαλήρα, Μαηθαίος Τριαντάφυηηος.

editorial

Μόλις πριν λίγους μήνες, με τους περιορισμούς ακόμη και στις μετακινήσεις, φάνταζε σχεδόν αδιανόητο! Διεξαγωγή Ολομέλειας στον Πειραιά με φυσική παρουσία των προέδρων και των επισήμων προσκεκλημένων και μάλιστα μέσα σε πανηγυρικό κλίμα για την επέτειο των εκατό χρόνων του Συλλόγου... Κι όμως, η Ολομέλεια διοργανώθηκε και μάλιστα με ιδιαίτερη επιτυχία, όπως «συνομολογήθηκε» από όλους όσους παρευρέθηκαν. Στο τεύχος αυτό δεν θα μπορούσε να μην υπάρχει εκτενές ρεπορτάζ για τις εργασίες και τις εκδηλώσεις της επιτυχημένης αυτής διοργάνωσης, που έγινε στην πόλη μας για πρώτη φορά.

Σε λίγες μέρες έρχονται οι δικηγορικές εκλογές και το περιοδικό μας δεν θα ήταν δυνατό να παραμείνει αδιάφορο στην ενημέρωση των συναδέλφων. Έτσι, η Συντακτική Επιτροπή αποφάσισε να διενεργήσει μια δημόσια συζήτηση, ένα γραπτό «debate» των υποψηφίων Προέδρων του Δ.Σ.Π., καλώντας τους να απαντήσουν σε συγκεκριμένα ερωτήματα που, κατά τη γνώμη μας, καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα των ζητημάτων που αφορούν τους δικηγόρους και ιδιαίτερα τους Πειραιώτες. Ανταποκρίθηκαν όλοι άμεσα, χωρίς αμφισβητήσεις και ενδοιασμούς, γεγονός που δείχνει πως η Δ.Ε. έχει καταξιωθεί στη συνείδηση όλων ως αντικειμενικό και αμερόληπτο έντυπο, όπως άλλωστε είναι αλλά και όπως οφείλει να είναι.

Σχολεία στις φυλακές! Μοιάζει σαν αστείο, αλλά δεν είναι. Το αποδεικνύει η Λ. Αποστολίδου, που συνομιλεί με τον Πέτρο Δαμιανό, τον αξιέπαινο καθηγητή που έχει βάλει σκοπό της ζωής του να διδάξει εκείνους τους νέους που ζουν πίσω απ' τα κάγκελα. Στα της πόλης μας, ο Γ. Καρδαράς γράφει για το σοβαρότατο ζήτημα της δημιουργίας προβλήτας στην Πειραιϊκή και τη δικαστική παρέμβαση του Δ.Σ.Π. με στόχο την προστασία του περιβάλλοντος. «Ο Δ.Σ.Π. έκανε το καθήκον του», αναφέρει χαρακτηριστικά.

Κατά τα λοιπά, ο Δ. Τσελέντης νοσταλγεί την αυθεντικότητα και ανθρωπιά της παλιάς γειτονιάς, ο Δ. Πιστικός μας συστήνει τον δικαστή Θαν. Παπαθανασόπουλο και το λογοτεχνικό του έργο, η Μ. Σταματογιάννη ενημερώνει για τα νέα των Ευρωπαίων δικηγόρων, ο Θ. Σταμόπουλος επιμένει να σχολιάζει τη δικηγορική καθημερινότητα. Ο Δ. Σταθακόπουλος, σε ένα ακόμη ιδιαίτερα ενδιαφέρον άρθρο του, αναφέρεται στο «σύδρομο του Ναβαρίνο», από το οποίο δεν μπορεί μέχρι και σήμερα να απαλλαγεί η Χώρα μας, ενώ ο Μ. Βλάμος ανατρέχει σε μια άλλη πανδημία, εκείνη που έπληξε την αρχαία Αθήνα.

Δυστυχώς και αυτή τη φορά δεν λείπει η θλίψη και η συγκίνηση για τους συναδέλφους που έφυγαν από τη ζωή, με την αναφορά στους οποίους κλείνει το τεύχος, μαζί με ένα διήγημα αφιερωμένο στους δυο «δικούς μας» αρθρογράφους του περιοδικού και ποιητές, τον Φάνη Μούλιο και τη Βασιλική Κατσαγώνη.

Η Συντακτική Επιτροπή της Δ.Ε. εύχεται σε όλους μια καλή και δημιουργική δικαστική χρονιά, με πολλή και ποιοτική δουλειά και φυσικά πάνω απ' όλα, με ανοιχτά δικαστήρια.

Ηλίας Τζιτζικάκης

Συντονιστής Συντακτικής Επιτροπής

ΕΚΔΟΣΗ

ΤΟΥ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΠΕΙΡΑΙΑ

ISSN: 1108-7315

ΗΡΩΩΝ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ 47, ΠΕΙΡΑΙΑΣ

ΤΗΛ.: 210-4176.251

<http://www.dspeir.gr>

ΕΚΔΟΤΗΣ - ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΣΥΜΦΩΝΑ

ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ:

ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΤΑΜΑΤΟΓΙΑΝΝΗΣ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Δ.Σ.Π.

ΗΛΙΑΣ ΤΖΙΤΖΙΚΑΚΗΣ

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ ΣΥΝΤ. ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

itzizikakis@gmail.com

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ

ΠΕΤΡΟΣ ΛΑΚΟΥΤΣΗΣ

lakoutsis.p@gmail.com

ΜΕΛΗ ΣΥΝΤ. ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ:

Αβραμίδης Γιάννης

Αποστολίδου Λίλη

Βλάχος Μιχάλης

Γεωργούλια Ιωάννα

Λακούτσας Πέτρος

Μάναλης Κώστας

Μιχαλακάκος Θεόδωρος

Πατριοπούλου Ελένη

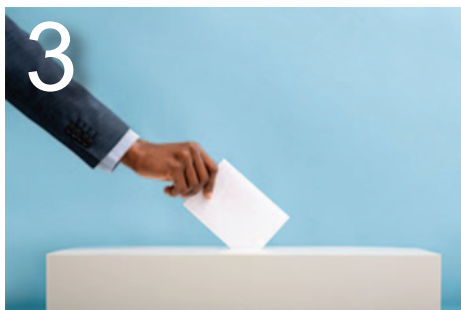
Πιστικός Δημήτριος

Πιλέσσας Διονύσης

Τσελέντης Διονύσης

Τσουρούλης Ευάγγελος

Φλωροπούλου - Μακρή Μαίρη

editorial ... του Ηλία Τζιτζικάκη σελ. 1

Αρχαιρεσίες ΔΣΠ 2021-
Οι υποψήφιοι Πρόεδροι Δ.Σ.Π.
μιλούν στη Δ.Ε. σελ. 3

Η Ολομέλεια των Προέδρων
των Δικηγορικών Συλλόγων Ελλάδος σελ. 21

Σχολείο στις φυλακές-Παράθυρο στον
κόσμο Μια συζήτηση με τον Πέτρο
Δαμιανό της Λίλης Αποστολίδου σελ. 27

Γειτονιά-Ανάμνηση του Διονυσίου
Α. Τσελέντη σελ. 32

Ενημερώσεις και Δραστηριότητες
του ΔΣΠ με επιμέλεια
του Πέτρου Λακούτση σελ. 34

CCBE: επιμέλεια της Μαρίας
Σταματογιάννη σελ. 36

Επισημάνσεις του Θωμά Σταμόπουλου σελ. 38

Η Πειραιϊκή και ο Πειραιάς
εξακολουθούν να αντιστέκονται -
Ο Δ.Σ.Π. ΕΠΡΑΞΕ ΤΟ ΚΑΘΗΚΟΝ ΤΟΥ
του Γιάννη Καρδάρ, σελ. 40

ΣΤΙΞΕΙΣ: Ο Δικαστής Θανάσης
Παπαθανασόπουλος
και το λογοτεχνικό του έργο
του Δημήτρη Πιστικού σελ. 44

Το Σύνδρομο του Ναβαρίνο
του Δημήτρη Σταθακόπουλου σελ. 48

Λοιμών πανδημία
του Μιχάλη Βλάχου σελ. 51

Αυτοί που έφυγαν σελ. 54

Ο Κήπος του Ηλία Τζιτζικάκη σελ. 55

* Χειρόγραφα δημοσιευμένα ή μη δεν επιστρέφονται
* Τα ενυπόγραφα κείμενα εκφράζουν προσωπικές απόψεις
* Επιτρέπεται η αναδημοσίευση κειμένου υπό
τον όρο να αναγραφεί η πηγή

Τυπογραφείο
Καραγιάννη

Νοταρά 92, Πειραιάς 185 35 | τηλ.: 210 4136 322 - 210 4170 479
e-mail: typokaragianni@gmail.com | site: typokaragianni.gr

Αρχαιρεσίες ΔΣΠ 2021

Οι υποψήφιοι Πρόεδροι Δ.Σ.Π. μιλούν στη Δ.Ε.

Σε λίγες εβδομάδες και συγκεκριμένα στις 28 και 29 Νοεμβρίου 2021 (Κυριακή και Δευτέρα) θα διεξαχθούν οι εκλογές για την ανάδειξη του Προέδρου και των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά. Η Συντακτική Επιτροπή του περιοδικού αποφάσισε, στα πλαίσια της πλήρους και αντικειμενικής ενημέρωσης των δικηγόρων Πειραιά, να προσκαλέσει όλους τους υποψηφίους Προέδρους να εκθέσουν τις απόψεις τους, σε μερικά από τα ζητήματα που μας αφορούν.

Στην πρόσκλησή μας αυτή, όλοι οι υποψήφιοι ανταποκρίθηκαν άμεσα και απάντησαν στις κοινές για όλους ερωτήσεις που τους απευθύναμε. **Τους ευχαριστούμε όλους θερμά για την ανταπόκριση και τους ευχόμαστε καλή δύναμη στον αγώνα τους και καλή επιτυχία!**

Οι ερωτήσεις που προετοιμάστηκαν από τη Συντακτική Επιτροπή και τέθηκαν στους υποψηφίους, είναι οι ακόλουθες:

- 1.** Ποια είναι κατά τη γνώμη σας τα καίρια προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι δικηγόροι και τι προτείνετε για την επίλυσή τους;
- 2.** Ποιες πιστεύετε ότι είναι οι πλέον πρόσφορες μέθοδοι συνδικαλιστικής διεκδίκησης των αιτημάτων του δικηγορικού κλάδου;
- 3.** Η έκφραση «δικηγόροι, συλλειτουργοί της Δικαιοσύνης» έχει ακουστεί συχνά κατά το τελευταίο διάστημα. Πιστεύετε ότι ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα; Ποια κατά τη γνώμη σας η σημερινή σχέση των δικηγόρων με τους δικαστές και τους δικαστικούς υπαλλήλους;
- 4.** Ποια είναι η άποψή σας για τη λειτουργία των δικαστηρίων εν μέσω της πανδημίας. Πώς κρίνετε την αντιμετώπιση των δικηγόρων από την Πολιτεία;
- 5.** Η προοπτική μεταφοράς του δικαστικού μεγάρου στο κτήριο της πρώην Ραλλείου, δείχνει να απομακρύνεται. Ποια η άποψή σας σχετικά με το πρόβλημα της στέγασης των δικαστηρίων του Πειραιά και ποια ή ποιες λύσεις έχετε να προτείνετε;
- 6.** Ποιο είναι το πρώτο ζήτημα με το οποίο θα ασχοληθείτε, εφόσον εκλεγείτε Πρόεδρος του Δ.Σ.Π.;

Στις επόμενες σελίδες, ακολουθούν οι θέσεις των υποψηφίων, με αλφαβητική σειρά, επί των παραπάνω ερωτημάτων:

ΚΑΡΑΜΙΖΑΡΗΣ ΓΙΩΡΓΟΣ
ΥΠΟΨΗΦΙΟΣ ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΔΣΠ
ΕΠΙΚΕΦΑΛΗΣ ΤΟΥ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΥ
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΙ ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ ΠΕΙΡΑΙΑ

Δ.Ε. Ποια είναι κατά τη γνώμη σας τα καίρια προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι δικηγόροι και τι προτείνετε για την επίλυσή τους;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Θα μπορούσαμε να ομαδοποιήσουμε τα προβλήματα αυτά σε οικονομικά, θεσμικά και λειτουργικά. Αναφέρω ενδεικτικά τη μείωση της δικηγορικής ύλης, τα υπέρογκα έξοδα, την αδυναμία πρόταξης του θεσμικού μας ρόλου και την καθημερινή αντιμετώπιση της ανεπάρκειας και του αναχρονιστικού χαρακτήρα των υποδομών της δημόσιας διοίκησης.

Ασφαλώς οι Δικηγόροι ασκούν ελεύθερο επάγγελμα και το ζητούμενο δεν είναι η συντήρησή τους με επιδοματικές πολιτικές. Όμως, η διαρκής αφαίρεση ύλης, η εξαίρεση μας από τις φοροαπαλλαγές και η υπερφορολόγηση, αποτελούν προφανώς συνειδητά άνιση αντιμετώπισή μας από την πολιτεία. Η υπαγωγή των δικηγορικών υπηρεσιών στο καθεστώς του ΦΠΑ είναι απολύτως εσφαλμένη και έχει μόνον ταμειακό χαρακτήρα. Αν μη τι άλλο, πρέπει να εξαιρεθεί από το καθεστώς του ΦΠΑ το, ούτως ή άλλως φορολογούμενο, εισόδημα έως 25.000€ και να μειωθεί στον αντίστοιχο ευρωπαϊκό μέσο όρο το ποσοστό του ΦΠΑ, για το εισόδημα πλέον του ποσού αυτού. Επίσης, πέραν της κατάργησης του τέλους επιτηδεύματος και της εισφοράς αλληλεγγύης, πρέπει να ισχύσει και για τους δικηγόρους το αφορολόγητο όριο, η αιτιολογική βάση του οποίου είναι η αποδοχή από το κράτος ενός μη επιβαρυνόμενου ελάχιστου αναγκαίου εισοδήματος για τον κάθε πολίτη. Επιπλέον, οι δικηγόροι πρέπει να ενισχυθούν μέσω των προγραμμάτων επιχορήγησης και στήριξης αυτοαπασχολούμενων

επιστημόνων, κατά τρόπον ώστε να εκσυγχρονίσουν την επαγγελματική τους υποδομή και να μπορέσουν να είναι ανταγωνιστικοί. Τέλος, πρέπει να προωθηθεί η σύμπραξη των Δικηγόρων με φορείς όπως το Κτηματολόγιο, ο ΕΦΚΑ και γενικότερα η συμμετοχή τους στην κάλυψη των λειτουργικών κενών του κρατικού μηχανισμού, αλλά και η ανάληψη υποστηρικτικών διαδικασιών (πχ έκδοση ενόρκων βεβαιώσεων, πιστοποιητικού ορθότητας τίτλων των υπό μεταβίβαση ακινήτων κ.α.), που μπορούν να αποτελέσουν εναλλακτική πηγή εσόδων.

Ο θεσμικός χαρακτήρας του Δικηγόρου, αποτελεί στοιχείο που εμείς οι ίδιοι οφείλουμε να αναδεικνύουμε και να προασπίζομαστε. Οι Δικηγορικοί Σύλλογοι πρέπει να λειτουργούν διαρκείς επιστημονικές επιτροπές για τον εκσυγχρονισμό της νομοθεσίας και την εναρμόνιση της με την εκάστοτε κοινωνική και δικαστηριακή πραγματικότητα, να ενημερώνουν τα μέλη τους σχετικά με τις νομοθετικές εξελίξεις και τέλος, να παρεμβαίνουν σε κάθε περίπτωση που ο θεσμικός χαρακτήρας του Δικηγόρου είτε αμφισβητείται από τρίτους είτε αλλοιώνεται από τις ενέργειες μελών τους. Άμεσα δε, πρέπει να αξιώσουμε την επαναφορά της προφορικότητας στην τακτική διαδικασία και τη διατήρησή της στις ειδικές διαδικασίες, την κατάργηση του δικαστικού ενσήμου στις αναγνωριστικές αγωγές, την τροποποίηση των διατάξεων σχετικά με την αοριστία των δικογράφων και τις τυπικές ελλείψεις για τη εκδίκαση των υποθέσεων, χωρίς να απαιτείται επανάληψη της διαδικασίας και την κατάργηση της νεοθεσπισθείσας πιλοτικής δίκης στις πολιτικές υποθέσεις, που δεσμεύει την ελεύθερη κρίση

του Δικαστή.

Παρεμβάσεις πρέπει να υπάρξουν και για την αντιμετώπιση της λειτουργικής ανεπάρκειας των υποδομών των δικαστικών υπηρεσιών. Η πρόωξη της Ηλεκτρονικής Δικαιοσύνης, σε όλο το εύρος των διαδικαστικών ενεργειών, για την οποία έχω εργασθεί επί μακρόν, όπως και η πλέον σύγχρονη προοπτική της προσωποποιημένης πληροφόρησης, αλλά και της διασύνδεσης των πληροφοριακών συστημάτων είναι στοιχεία απαραίτητα και εξοικονομούν εργασιακό χρόνο.

Δ.Ε. Ποιες πιστεύετε ότι είναι οι πλέον πρόσφορες μέθοδοι συνδικαλιστικής διεκδίκησης των αιτημάτων του δικηγορικού κλάδου;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Πρόσφορη διεκδίκηση είναι η αποτελεσματική. Όμως, οι παραδοσιακές επιλογές μορφών αντίδρασης του κλάδου μας είτε αυτές ήταν οι «δυναμικές» κινητοποιήσεις, με κορωνίδα τους τις αποχές είτε οι πιο «συντηρητικές» προτάσεις, περί προσφυγής στη Δικαιοσύνη, όπως μας έχει διδάξει η εμπειρία, σπάνια υπήρξαν αποτελεσματικές, ακόμη κι όταν, ορθώς, συμμετείχαμε σε δυναμικές κινητοποιήσεις και ευρύτερες κοινωνικές συμμαχίες.

Κάτι που πρέπει να μας απασχολεί, είναι ότι ο κλάδος μας είναι απόλυτα στατικός. Αντιδράσαμε στις αλλαγές του Κ.Πολ.Δ., χωρίς όμως να έχουμε προτείνει την αντικατάσταση δυσλειτουργικών και αναχρονιστικών διατάξεων του. Κάναμε αναλογιστικές μελέτες, διαπιστώνοντας ότι τα ταμεία μας δεν ήταν βιώσιμα, αλλά ουδέποτε προέβημεν σε κάποιον σχεδιασμό για να καταστούν βιώσιμα. Πιστεύω λοιπόν, ότι είναι αναγκαίο να εκσυγχρονίζουμε οι ίδιοι το περιβάλλον και τις δομές της επαγγελματικής μας ενασχόλησης, ακολουθώντας τα προτάγματα της κοινωνίας και τις ανάγκες των καιρών, προσδιορίζοντας το μέλλον μας και κατοχυρώνοντας αναφαίρετη επαγγελματική ύλη και λειτουργική αναγκαιότητα. Ο κλάδος μας θα πρέπει να βρίσκεται σε διαρκή διάλογο με τη Διοίκηση, καθιστώντας απαραίτητη προϋπόθεση τη συμμετοχή του στην κάλυψη των κενών της λειτουργίας του Κράτους και κυρίως προτείνοντας τις λύσεις στα προβλήματα από τη δυσλειτουργία στην απονομή της

Δικαιοσύνης. Με τον τρόπο αυτό θα δημιουργούμε οι ίδιοι το επαγγελματικό μας περιβάλλον και θα καθορίζουμε την εξέλιξη του, ελαχιστοποιώντας τις πιθανότητες εξωγενών παρεμβάσεων.

Δ.Ε. Η έκφραση «δικηγόροι, συλλειτουργοί της Δικαιοσύνης» έχει ακουστεί συχνά κατά το τελευταίο διάστημα. Πιστεύετε ότι ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα; Ποια κατά τη γνώμη σας η σημερινή σχέση των δικηγόρων με τους δικαστές και τους δικαστικούς υπαλλήλους;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Προφανώς, δεν πρόκειται για απλή έκφραση, αλλά για τη συνειδητά θεσμοθετημένη και επαναλαμβανόμενη σε όλους τους ισχύσαντες Κώδικες Δικηγόρων, ρήτρα λειτουργικής ανεξαρτησίας του δικηγόρου, η οποία συνιστά θεμέλιο του κράτους δικαίου και σε καμία περίπτωση κενό γράμμα. Πιθανόν, η ισοτιμία αυτή κάποιες φορές να αμφισβητείται, ωστόσο εναπόκειται σ' εμάς να την προτάσσουμε και να την διαφυλάσσουμε, αντιλαμβανόμενοι, ότι η ιδιότητα αυτή δεν αποτελεί επαγγελματικό πρόνομο, αλλά υποχρέωση συνδρομής στο έργο απονομής της Δικαιοσύνης, έστω κι αν χρειαστεί να θέσουμε σε δεύτερη μοίρα την ατομική μας προβολή και το εν στενή εννοία οικονομικό μας όφελος.

Ως προς το δεύτερο ερώτημα, γνώμη μου είναι, ότι οι σχέσεις μεταξύ όλων όσων συνδράμουν στο έργο της απονομής της Δικαιοσύνης και στη λειτουργική υποστήριξη του, δεν μπορεί παρά να είναι διακριτές. Ο καθένας έχει το ρόλο του και αυτόν ασκεί. Στο βαθμό που αυτό ακολουθείται δεν μπορεί να υπάρξει κανένα πρόβλημα. Είναι δεδομένο, ότι σε διάφορες περιστάσεις ο παραπάνω κανόνας διαταράσσεται, διότι οι συμπεριφορές είναι πάντοτε ανθρώπινες και κάποιες φορές υπαγορεύονται από αδυναμίες, άγνοια, ακόμη και ιδιοτέλεια. Νομίζω, ότι όλα αυτά μπορούν να αντιμετωπιστούν, όπως πράγματι γίνεται κάθε φορά που εκδηλώνονται συμπεριφορές που αποκλίνουν από τον κανόνα.

Δ.Ε: Ποια είναι η άποψή σας για τη λειτουργία των δικαστηρίων εν μέσω της πανδημίας. Πώς

κρίνετε την αντιμετώπιση των δικηγόρων από την Πολιτεία;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ : Η πανδημία ανέδειξε πανηγυρικά, ότι προτεραιότητα της Διοίκησης είναι η οικονομία, ενώ η απονομή της Δικαιοσύνης βρίσκεται σε πολύ κατώτερο αξιακά επίπεδο. Η αξιολόγηση αυτή δεν είναι αυτονόητα αποδεκτή, καθώς η ευνομία συντηρεί τον κοινωνικό ιστό, δημιουργεί την απαιτούμενη εμπιστοσύνη μεταξύ πολιτών και κράτους, αλλά και διέπει τις σχέσεις των πολιτών μεταξύ τους, υπό την αναμενόμενη επίβλεψη και προστασία του κράτους. Η δε η Δικαιοσύνη δεν αποτελεί θεωρητική προσέγγιση ή κοινωνική πολυτέλεια, αντιθέτως έχει ρυθμιστικό χαρακτήρα σχετικά με τη δημιουργία και τη διατήρηση συνθηκών ομαλής κοινωνικής συμβίωσης, χωρίς τις οποίες κάθε ατομική ή συλλογική δραστηριότητα θα είναι επισφαλής.

Διεπόμενη από το γραφειοκρατικό της χαρακτήρα η Διοίκηση επέλεξε την καθολική αναστολή της λειτουργίας των Δικαστηρίων και των δικαστικών υπηρεσιών, οδηγώντας με την επιλογή της αυτή αναπόδραστα στο σημερινό «έμφραγμα» των ποινικών και αστικών υποθέσεων.

Σε καμία περίπτωση δεν θα πρότεινα να περάσει σε δεύτερη μοίρα το υγειονομικό ζήτημα. Ωστόσο, αγνοήθηκε ότι υπάρχουν διαδικασίες που μπορούσαν να συνεχιστούν ομαλά, χωρίς να δημιουργούνται συνθήκες υγειονομικού κινδύνου, όπως η εκδίκαση υποθέσεων για τις οποίες δεν απαιτείται ακροαματική διαδικασία. Επιπλέον, απολύτως ατυχής ήταν ο οριζόντιου χαρακτήρα καθορισμός των υπό εκδίκαση ποινικών υποθέσεων σε όλη την επικράτεια, με βάση τον χρόνο παραγραφής και μόνον, ενώ θα μπορούσε να παρασχεθεί προς τις κατά τόπους δικαστικές υπηρεσίες η δυνατότητα να ορίζουν οι ίδιες τον αριθμό των υπό εκδίκαση υποθέσεων, με βάση τις υπάρχουσες εκκρεμότητες και σε αριθμό τέτοιο που να εξασφαλίζει τις συνθήκες υγειονομικής προστασίας, ούτως ώστε να υπάρχει παραγωγικό έργο.

Η πανδημία δεν ανέδειξε μόνον τις ελλείψεις των υποδομών στις δικαστικές υπηρεσίες, αλλά ακόμη και ότι η δημιουργία τέτοιων υποδομών είναι εφικτή και μάλιστα άμεσα. Χαρακτηριστικό

παράδειγμα είναι η χορήγηση αντιγράφων αποφάσεων και πιστοποιητικών διαδικτυακά, αλλά και η χορήγηση συναινετικών αναβολών, χωρίς την παρουσία των Δικηγόρων, έργα που θα μπορούσαν να έχουν υπάρξει, ανεξάρτητα από την πανδημία.

Σχετικά με το δεύτερο σκέλος του ερωτήματος, είναι δεδομένο, ότι οι Δικηγόροι δεν αντιμετωπίστηκαν ισότιμα από το κράτος, καθώς, ενώ ανεστάλη η κύρια επαγγελματική μας δραστηριότητα δεν υπήρξε η απαραίτητη μέριμνα για την κάλυψη των βιοτικών μας αναγκών, αφού καίτοι εξαρχής περιληφθήκαμε στους πληττόμενους ΚΑΔ, δεν είχαμε τις αντίστοιχες παροχές.

Δ.Ε. Η προοπτική μεταφοράς του δικαστικού μεγάρου στο κτήριο της πρώην Ραλλείου, δείχνει να απομακρύνεται. Ποια η θέση σας σχετικά με το πρόβλημα της στέγασης των δικαστηρίων του Πειραιά και ποια ή ποιες λύσεις έχετε να προτείνετε;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Το πρόβλημα της στέγασης των Δικαστηρίων και των δικαστικών υπηρεσιών του Πειραιά χρονίζει δυσανάλογα, σε σχέση με τις λύσεις, που κατά καιρούς έχουν προταθεί. Είναι απολύτως απαράδεκτο ο μεγαλύτερος εμπορικός λιμένας της Μεσογείου και διαμετακομιστικός κόμβος παγκόσμιας εμβέλειας, να στερείται αντάξιου Δικαστικού Μεγάρου.

Η μεταφορά μέρους των δικαστικών υπηρεσιών στο κτήριο της πρώην Ραλλείου Σχολής, θα ήταν μία καλή προοπτική, αφού θα μπορούσαμε να έχουμε ένα εμβληματικό δικαστικό μέγαρο, στο κέντρο της πόλης. Ωστόσο, εν τοις πράγμασι, εκτός από τους Δικηγόρους, ο σχεδιασμός αυτός δεν φάνηκε να είχε άλλους ένθερμους υποστηρικτές, διαφορετικά θα είχε υλοποιηθεί.

Για να είμαστε ρεαλιστές, είναι προφανές, ότι αποτελεί υποχρέωση της πολιτείας να στεγάσει τις δικαστικές υπηρεσίες σε κτήριο σύγχρονο, επαρκές, λειτουργικό και αντάξιο της Δικαιοσύνης, αλλά το προνόμιο της επιλογής του κτηρίου, με τα χαρακτηριστικά αυτά, ανήκει επίσης στην ίδια την πολιτεία και στις δικές της οικονομοτεχνικές προσεγγίσεις.

Άποψη μου είναι, ότι η δημιουργία ενός δι-

καστικού μεγάρου δεν μπορεί ν' αποτελεί ευκαιριακή λύση. Το δικαστικό κτήριο, ενός μεγάλου αστικού κέντρου, πρέπει να έχει εκ του χαρακτήρα του ιδιαίτερα στοιχεία, καταλληλότητες και υποδομές. Το δικαστικό μέγαρο της πόλης του Πειραιά είναι αναγκαίο, πέραν της καταλληλότητας των χώρων του, των λειτουργικών του υποδομών και της ασφάλειάς του, να βρίσκεται κοντά στο λιμάνι, αφού στην περιφέρεια του υπάγονται νησιά, να έχει εύκολη πρόσβαση από την περιφέρεια του Πειραιά, να εξυπηρετείται από μέσα σταθερής τροχιάς, ούτως ώστε να μην επιβαρύνει κυκλοφοριακά την πόλη και προφανώς να βρίσκεται εντός του ιστού της πόλης, ως ένα από τα σημαντικά κτήρια αυτής. Σίγουρα υπάρχουν κτήρια ή χώροι όπου μπορούν να κατασκευαστούν κτήρια με αυτά τα χαρακτηριστικά και η πρόσφατη απόφαση του ΤΑΔΧΙΚ για τη διενέργεια διαγωνισμού για το έργο κατασκευής Δικαστικού μεγάρου, κινείται στη σωστή κατεύθυνση και δείχνει ότι αυτή τη φορά θα υπάρξει αίσιο τέλος. Η χρονική συγκυρία λοιπόν δεν απαιτεί να κάνουμε αναφορές σε κτήρια, αλλά συγκεκριμένες προτάσεις για τη θέση, την ασφάλεια και τις υποδομές των κτηρίων που θα προταθούν και την καταλληλότητά τους να ανταπεξέλθουν στις απαιτήσεις της Δικαιοσύνης και όσων την διακονούν.

Δ.Ε. Ποιο είναι το πρώτο ζήτημα με το οποίο θα ασχοληθείτε, εφόσον εκλεγείτε Πρόεδρος του Δ.Σ.Π.;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Μετά την ολοκλήρωση του έργου για την διαδικτυακή έρευνα στα στοιχεία του κτηματολογίου, για το οποίο εργάσθηκα ως εκ των εκπροσώπων της Ολομέλειας, επιχείρησα την εκπόνηση ενός σχεδιασμού, προκειμένου να αντιμετωπισθεί το διαρκώς διογκούμενο πρόβλημα της καθυστέρησης των αποζημιώσεων για τις υποθέσεις Νομικής Βοήθειας και Αυτεπάγγελτων διορισμών. Υπέβαλα λοιπόν προς την Ολομέλεια ένα σχέδιο διαλειτουργικότητας τριών πληροφοριακών συστημάτων (Ολομέλειας, ΤΑΧΔΙΚ και ΟΣΔΔΥ), που παρακάμπτει πλήρως την υπάρχουσα γραφειοκρατική διαδικασία και εξασφαλίζει την εκκαθάριση των αποζημιώσεων εντός ελαχίστου χρόνου. Το σχέδιο αυτό έγινε αποδεκτό, προωθήθηκε στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, ακολούθως δε και στο Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, όπου το παρουσίασα, λαμβάνοντας διαβεβαίωση για το εφικτό της άμεσης υλοποίησής του.

Εφόσον λοιπόν αποκτήσω τη θεσμική ιδιότητα του Προέδρου, αυτό θα είναι το ζήτημα με το οποίο άμεσα θα ασχοληθώ, πιστεύοντας, ότι παράλληλα με το σχεδιασμό για το μέλλον, απαιτούνται λύσεις και για το παρόν.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΡΔΑΡΑΣ

ΕΠΙΚΕΦΑΛΗΣ ΤΟΥ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΥ

ΕΝΩΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ
ΔΙΚΗΓΟΡΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΛΛΑΓΗ
ΣΤΟΝ ΔΣΠ

Δ.Ε.: Ποια τα καίρια προβλήματα των δικηγόρων και τι προτείνετε;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Η αναδιάρθρωση των παγκόσμιων οικονομικών σχέσεων, με την συνεπικουρία της πανδημίας σε συνδυασμό με την πρόσφατη πτώχευση της χώρας και τα μνημόνια θα επιφέρει συνταρακτικές αλλαγές στο ήδη πληττόμενο επάγγελμά μας από έλλειψη εργασιών και κακών συνθηκών άσκησης. Το αυξημένο κόστος πρόσβασης στην δικαιοσύνη και η συρρίκνωση της ύλης έχει φτωχοποιήσει την πλειοψηφία των δικηγόρων. Οι συνθήκες άσκησης έχουν χειροτερεύσει μέσα στην μέγγενη της Δημόσιας Διοίκησης παρά την ψηφιοποίηση ενώ δεν υπάρχει πρόνοια για τις μητέρες και τις μονογονεϊκές οικογένειες.

ΠΡΟΤΑΣΗ ΔΙΑΡΚΗΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ:

«ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ ΚΑΙ ΝΕΑ ΕΠΟΧΗ»

Τα παραπάνω προβλήματα που βιώνουν οι δικηγόροι της **μαχόμενης δικηγορίας** είναι διαφορετικά από των «εμμίσθων» και των απασχολούμενων – υπαλληλοποιημένων σε μεγάλα δικηγορικά γραφεία καθώς και των «προϊσταμένων» τους.

Χρειάζεται να δούμε το **«Δίκαιο των νέων αναγκών του 21^{ου} αιώνα»**.

Παρά την εμπειρία μου των 47 ετών στην «μαχόμενη δικηγορία» περιορίζω την πρόταση μου στην ανάγκη ανοίγματος από τους Συλλόγους ενός **διαρκούς «φόρουμ» διαλόγου με θέμα: «ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ ΚΑΙ ΝΕΑ ΕΠΟΧΗ»**.

Δ.Ε.: Ποιες πιστεύετε ότι είναι οι πλέον πρόσφορες μέθοδοι συνδικαλιστικής διεκδίκησης των αιτημάτων του δικηγορικού κλάδου;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Στις θητείες μου στο θεσμικό όργανο του «Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά», που επανειλημμένα με τίμησαν οι συνάδελφοι, διαφώνησα πολλές φορές με τις διάφορες πλειοψηφίες ανεξαρτήτως των κομματικών δεσμεύσεων εκάστης ή των πρακτικών τους οι οποίες διαμόρφωναν τον ΔΣΠ ένα **γραφειοκρατικό μόρφωμα**.

Η συνδικαλιστική διεκδίκηση είτε διαπνεόταν από ένα **«συντηρητισμό»**, είτε η **υποτιθέμενη ριζοσπαστική-αγωνιστική διεκδίκηση** συνοδευόταν από πολύμηνες απεργίες του κλάδου που είχε ως βάση **πολιτικά κίνητρα** (κατά των εκάστοτε κυβερνήσεων) ή **είχε λάθος προτάγματα που φάνταζαν συντεχνιακά με αποτέλεσμα να χάνεται το δίκιο του αγώνα**.

Τα συνδικαλιστικά αιτήματα είναι ανάγκη να είναι τεκμηριωμένα, και να αποφεύγεται ο **συντεχνιασμός**. Εκτός των αυστηρά επαγγελματικών διεκδικήσεων τα συνδικαλιστικά – διεκδικητικά αιτήματα πρέπει να εμπεριέχουν τα κοινωνικά και πολιτικά δικαιώματα των πολιτών και τον σεβασμό του περιβάλλοντος και της ζωής (προσωπικότητας) σε συνθήκες κλιματικής κρίσης με τελικό αποδέκτη την κοινωνία.

Με αυτόν τον τρόπο θα αποκτήσουμε το χαμένο κύρος μας.

Το συμπέρασμα είναι η **«αγωνιστική διεκδίκηση»** με οποιαδήποτε κυβέρνηση.

ΑΜΕΣΟΙ ΣΤΟΧΟΙ - ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΗΣ

Η επαναφορά της υποχρεωτικής παράστασης στα συμβόλαια άνω των 300.000€ καθώς και στις μεγάλες συμβάσεις (ασφάλεια Δικαίου-ανταποδοτική φορολογία των Δικηγόρων).

Η άμεση εξόφληση της Νομικής Βοήθειας.

Απαλλαγή από το ΦΠΑ για τα εισοδήματα έως 25.000€.

Η κατάργηση του τέλους επιτηδεύματος.

Δικηγορική ύλη που να ανταποκρίνεται στις ανάγκες της νέας εποχής (δίκαιο των αναγκών του 21^{ου} αιώνα).

Η εξαίρεση των δικηγόρων από την εγγραφή στο ΓΕΜΗ από 1-1-2022.

Αντίθεση στην πιλοτική δίκη.

Δικηγόροι και Δημόσια Διοίκηση (διεκδίκηση άλλων σχέσεων)

Συμμετοχή στην διαβούλευση των Νομοσχεδίων. Η παράταση της αποχής μας από πλειστηριασμούς της α' κατοικίας και του Πτωχευτικού κώδικα.

Επαναφορά της κυριότητας των καταστημάτων κράτησης και της Γ.Γ. Αντιεγκληματικής Πολιτικής στο Υπουργείο Δικαιοσύνης και στο ΤΑΧΔΙΚ κ.α.

Δ.Ε. Η έκφραση «δικηγόροι, συλλειτουργοί της Δικαιοσύνης» έχει ακουστεί συχνά κατά το τελευταίο διάστημα. Πιστεύετε ότι ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα; Ποια κατά τη γνώμη σας η σημερινή σχέση των δικηγόρων με τους δικαστές και τους δικαστικούς υπαλλήλους;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Σύμφωνα με τον Κώδικα των δικηγόρων είμαστε άμισθοι δημόσιοι λειτουργοί και το λειτούργημά μας αποτελεί θεμέλιο του Κράτους Δικαίου. Ο Δικηγόρος πρέπει είναι ο φυσικός υπερασπιστής των δικαιωμάτων των πολιτών αλλά και της ανεξαρτησίας και του κύρους της Δικαιοσύνης και είναι συμμετοχος στην ορθή απονομή της Δικαιοσύνης.

Στόχος είναι η ανάκτηση του κύρους μας ως Δικηγόρων και του επαγγέλματος μας ως λειτούργηματος.

Δ.Ε: Ποια είναι η άποψή σας για τη λειτουργία των δικαστηρίων εν μέσω της πανδημίας. Πώς κρίνετε την αντιμετώπιση των δικηγόρων από

την Πολιτεία;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Η απονομή της Δικαιοσύνης δεν ήταν και δεν είναι μια οποιαδήποτε οικονομική ή διοικητική δραστηριότητα που μπορεί να ρυθμίζεται στα πλαίσια μιας ενιαίας εβδομαδιαίας ΚΥΑ. Τούτο είχε ως αποτέλεσμα την αποδιάρθρωσή της λειτουργίας της . Υπενθυμίζω ότι τα δύο (2) έτη της πανδημίας **οι Δικηγόροι τύχαμε ενός αναξιοπρεπέστατου βοηθήματος 600€ γεγονός που αναδεικνύει την συνειδητή και διαχρονική υποβάθμιση των δικηγόρων από την Πολιτεία.**

Δ.Ε.: Η προοπτική μεταφοράς του δικαστικού μεγάρου στο κτήριο της πρώην Ραλλείου, δείχνει να απομακρύνεται. Ποια η θέση σας σχετικά με το πρόβλημα της στέγασης των δικαστηρίων του Πειραιά και ποια ή ποιες λύσεις έχετε να προτείνετε;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ : Ο μείζων Πειραιάς και τα Νησιά 200 χρόνια μετά το 1821 και με αποκλειστική ευθύνη των εκάστοτε κυβερνήσεων δεν έχει Δικαστήρια ανάλογα του ειδικού βάρους για την εθνική οικονομία του πρώτου λιμένος της χώρας οι δε υπάρχοντες χώροι μόνο ντροπή προκαλούν.

Μετά επτά (7) έτη διαβουλεύσεων είχε κατ' αρχήν συμφωνηθεί η δωρεάν παραχώρηση για 49 έτη μεταξύ Δήμου Πειραιά και ΤΑΧΔΙΚ του κτιρίου της «πρώην Ραλλείου» επιφανείας 15.400τμ προϋπολογισμού 25.000.000€ και η μετασκευή-εκσυγχρονισμός του **Δημοσίου κτιρίου** της Σκουζέ και Φίλωνος επιφανείας 8.000τμ προϋπολογισμού 10.000.000€ = 35.000.000€.

Στις 8-10-2021 ανακοινώθηκε η Διακήρυξη Μειοδοτικού Διαγωνισμού στις 10-12-2021 για αγορά **ιδιωτικού ακινήτου** έως **30.000τμ** αξίας,(συμπεριλαμβανομένης της μετασκευής με το «κλειδί»), έως **80.954.000€** παρακάμπτοντας και το έτερο υπάρχον **δημόσιο ακίνητο ιδιοκτησίας Υπ. Οικονομικών στην Ακτή Κονδύλη 32 (Αιγάλεω-Αιτωλικού)** με πρόσοψη στο λιμάνι και με συγκοινωνιακές προσβάσεις. **Η όλη διαδικασία φωτογραφικής επιλογής σε βάρος του δημοσίου συμφέροντος θα αποδειχθεί αρνητική και εύχομαι να διαψευσθώ.**

Δ.Ε.: Ποιο είναι το πρώτο ζήτημα με το οποίο θα ασχοληθείτε, εφόσον εκλεγείτε Πρόεδρος του Δ.Σ.Π.;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Οι εκπρόσωποι της ΕΝΩΤΙΚΗΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ που θα εκλεγούν στο ΔΣ του ΔΣΠ θα ασχοληθούν με τα προβλήματα επιβίωσης της πλειοψηφίας των δικηγόρων. Στα παραπάνω βασικά προβλήματα που χρειάζονται άμεση επίλυση θα πρέπει να προστεθούν το Προνοιακά

και το Συνταξιοδοτικό και οι καλύτερες συνθήκες εργασίας των παλαιότερων και νέων συναδέλφων αυτοαπασχολούμενων ή υπαλληλοποιημένων στα μεγάλα δικηγορικά γραφεία. (π.χ. συλλογικές συμβάσεις ως βάση)

Τέλος ο εκδημοκρατισμός και η ανεξαρτησία της Δικαιοσύνης είναι παραπάνω από αναγκαίος για την Δημοκρατία μας.

ΗΛΙΑΣ ΚΛΑΠΠΑΣ
ΥΠΟΨΗΦΙΟΣ ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΔΣΠ
ΕΠΙΚΕΦΑΛΗΣ ΤΟΥ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΥ
ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

Δ.Ε.: Ποια είναι κατά τη γνώμη σας τα καίρια προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι δικηγόροι και τι προτείνετε για την επίλυσή τους;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Είμαι Δικηγόρος Πειραιά από το 1992. Ήδη από το 2002 ασχολούμαι ενεργά με τον δικηγορικό συνδικαλισμό και είχα την τιμή να εκλεγώ 3 συνεχόμενες τριετίες από το 2008 ως το 2017 Σύμβουλος του Δ.Σ.Π. μέσα από τα ψηφοδέλτια με επικεφαλής τους Παν. Παπαθεοδωρόπουλο και Δημ. Πολλάλη, αντίστοιχα. Στις προηγούμενες εκλογές του 2017 ως υποψήφιος Πρόεδρος, επικεφαλής του συνδυασμού «Δικηγορική Συνεργασία», αξιώθηκα με την ψήφο των συναδέλφων να βρεθώ στον δεύτερο γύρο των προεδρικών εκλογών.

Ανατρέχοντας στα προεκλογικά φυλλάδια όλων αυτών των εκλογικών αναμετρήσεων διαπιστώνει κανείς με λύπη ότι **τα κυριότερα προβλήματα του δικηγορικού σώματος παραμένουν διαχρονικά ίδια και, μάλιστα, αντί να μετριάζονται, πολλαπλασιάζονται:** μείωση δικηγορικής ύλης, δικηγορικός πληθωρισμός, φορολογική και ασφαλιστική επιβάρυνση, επιδείνωση συνθηκών άσκησης της δικηγορίας με απαξίωση του ρόλου των Δικηγόρων, καθυστέρηση στην έκδοση αποφάσεων, κτιριακό πρόβλημα δικαστηρίων κλπ.

Απέναντι στα διαρκώς διογκούμενα αυτά προβλήματα, ο Δ.Σ.Π. οφείλει να προασπιστεί τη δικηγορική ύλη και να διεκδικήσει την επαύξησή της (υποχρεωτική παράσταση δικηγόρων για τον αγοραστή σε συμβόλαια ακινήτων και σε εμπορικές συμβάσεις με αντικείμενο όπως βιομηχανική ιδιοκτησία, πνευματικά δικαιώματα, franchising, αποκλειστικότητα δικηγόρων σε ελέγχους τίτλων

κλπ.), να διεκδικήσει την κατάργηση του Φ.Π.Α. και, σε κάθε περίπτωση, την αύξηση του ορίου απαλλαγής στις 25.000 ευρώ, την κατάργηση τού τέλους επιτηδεύματος, την ασφαλιστική ελάφρυνση ιδιαίτερα των χαμηλότερα αμειβόμενων συναδέλφων, την πλήρωση των υφισταμένων, αλλά και την αύξηση των οργανικών θέσεων Δικαστών και δικαστικών υπαλλήλων, την άμεση επίλυση στην καθυστέρηση της αμοιβής των δικηγόρων από αυτεπάγγελτους διορισμούς και υποθέσεις νομικής βοήθειας, την επέκταση των ψηφιακών εφαρμογών στη Δικαιοσύνη με τη δημιουργία πλατφόρμας ανάλογης προς την ad-justice των Διοικητικών

Δικαστηρίων, ώστε όλες οι διαδικαστικές πράξεις να διενεργούνται και ηλεκτρονικά, χωρίς φυσικά να καταργηθεί η δυνατότητα διενέργειάς τους με φυσική παρουσία.

Δ.Ε.: Ποιες πιστεύετε ότι είναι οι πλέον πρόσφορες μέθοδοι συνδικαλιστικής διεκδίκησης των αιτημάτων του δικηγορικού κλάδου;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Στον συνδικαλισμό υπάρχουν δύο τρόποι συνδικαλιστικής δράσης. Ο ένας είναι να αμύνεσαι. Να περιμένεις δηλαδή τα μέτρα της Πολιτείας και να αντιδράς. Ο άλλος είναι να παίρνεις πρωτοβουλίες με βάση τις ανάγκες του δικηγορικού σώματος, να προτείνεις και να διεκδικείς. Και στις δύο περιπτώσεις **η συνδικαλιστική πρακτική για να είναι αποτελεσματική πρέπει να στηρίζεται στη γνώση του προβλήματος, στη διατύπωση συγκεκριμένων προτάσεων και στην συντονισμένη δράση.** Το δικηγορικό σώμα, όπως γνωρίζουμε όλοι, δεν

είναι ομοιόμορφο. Όλοι οι δικηγόροι είμαστε μάχιμοι, αλλά υπάρχει ποικιλία στο χώρο που δι-
νουμε τις καθημερινές μας «μάχες». Ο Δικηγορι-
κός Σύλλογος, νπδδ με τριπλή ιδιότητα (θεσμική,
επιστημονική, συνδικαλιστική), πρέπει να προ-
ασπίζει τα συμφέροντα όλων των συναδέλφων
και να μπορεί, κατά τη λήψη των αποφάσεων
του για ανάληψη διεκδικητικών δράσεων, να εκ-
φράζει τη βούληση της πλειοψηφίας τους, λαμ-
βάνοντας πάντα υπόψη και τη στόχευση που
έχει κάθε φορά μία συνδικαλιστική δράση. Η
αποχή είναι ένα από τα βασικά όπλα διεκδίκη-
σης, αλλά δεν μπορεί και δεν πρέπει να είναι το
μόνο ή το πρώτο, καθώς αυτό οδηγεί στην απα-
ξίωσή της από τους ίδιους τους συναδέλφους.
Μάλιστα, πρέπει να γίνει διάκριση μεταξύ της
αποχής μόνο από τα δικαστήρια με σκοπό την
αναστολή λειτουργίας των δικαστηρίων, η οποία
απαιτεί τη συμμετοχή μόνο των δικηγόρων με δι-
καστηριακή πρακτική, και της αποχής συνολικά
από τα καθήκοντά μας, η οποία απαιτεί τη συμ-
μετοχή όλων των δικηγόρων, ανεξαρτήτως αν
είναι έμμισθοι ή όχι, αν εργάζονται με πάγια αν-
τιμισθία ή με δελτίο παροχής υπηρεσιών. Μια
μέθοδος αποτελεσματική θα μπορούσε να είναι
οι στοχευμένες δράσεις σε πανελλαδικό επίπεδο
για αποχή από συγκεκριμένες διαδικασίες είτε
δικαστηριακές είτε εξωδικαστηριακές, όπως οι
επιτροπές ενστάσεων, ανεξαρτήτων αρχών κλπ.
Άλλη μέθοδος διεκδίκησης είναι η προσφυγή
στη Δικαιοσύνη για την προσβολή κάθε μέτρου
που θίγει τους δικηγόρους. Και βέβαια, δεν πρέ-
πει να ξεχνάμε την ανάγκη να επικοινωνούμε
κάθε δράση μας στην κοινωνία μέσω των Μ.Μ.Ε.
και να προχωράμε σε ενημερωτικές και άλλες
κοινές δράσεις με τη Νομική Σχολή Αθηνών, το
Πανεπιστήμιο του Πειραιά, τους Δήμους της ευ-
ρύτερης περιοχής του Πειραιά και άλλους μαζι-
κούς φορείς της Περιφέρειάς μας.

**Δ.Ε.: Η έκφραση «δικηγόροι, συλλειτουργοί της
Δικαιοσύνης» έχει ακουστεί συχνά κατά το τε-
λευταίο διάστημα. Πιστεύετε ότι ανταποκρίνε-
ται στην πραγματικότητα; Ποια κατά τη γνώμη
σας η σημερινή σχέση των δικηγόρων με τους
δικαστές και τους δικαστικούς υπαλλήλους;**

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Οι Δικηγόροι είμαστε επαγγελ-
ματίες. Από το επάγγελμά μας ζούμε οι ίδιοι και
οι οικογένειές μας. Ταυτόχρονα, όμως, ασκούμε
μία δραστηριότητα, η οποία είναι καθοριστική
για τη λειτουργία της Δικαιοσύνης και την πραγ-
μάτωση του συνταγματικού δικαιώματος κάθε
πολίτη για παροχή εννόμου προστασίας από τα
δικαστήρια.

**Ο λειτουργηματικός χαρακτήρας του επαγ-
γέλματός μας δεν μας απονεμήθηκε από κά-
ποια Αρχή, αλλά είναι σύμφυτος με την ίδια τη
δραστηριότητά μας** και αυτό έχει αποτυπωθεί
νομοθετικά ήδη από το 1954 στον Κώδικα Δικη-
γόρων. Η Πολιτεία δείχνει συχνά να ενοχλείται
από το ρόλο του Δικηγόρου ως συλλειτουργού
της Δικαιοσύνης και δεν είναι λίγες οι φορές που
επιχειρεί με απαράδεκτο τρόπο την εξομοίωση
της δικηγορικής με επιχειρηματική δραστηριό-
τητα (επιβολή ΦΠΑ, ένταξη στο ΓΕΜΗ). Τη λει-
τουργηματική φύση του επαγγέλματός μας
πρέπει πρώτοι εμείς να την υπερασπιζόμαστε με
την καθημερινή μας δράση, τηρώντας απαρέγ-
κλιτα τον Κώδικα Δεοντολογίας.

Ταυτόχρονα, **ο Δικηγορικός Σύλλογος θα πρέ-
πει να είναι ανυποχώρητος υπερασπιστής της
αξιοπρέπειας και του ρόλου των Δικηγόρων συ-
νολικά, αλλά και κάθε Δικηγόρου μεμονωμένα**,
ο οποίος ήθελε τυχόν αντιμετωπίσει κατά την
άσκηση του επαγγέλματός του συμπεριφορές
απαξιοτικές στο πρόσωπο και το ρόλο του. Δυ-
στυχώς, τέτοιες συμπεριφορές δεν είναι σπάνιες
και, μάλιστα, την εποχή της πανδημίας πολλα-
πλασιάστηκαν, με θύματα νέους αλλά και μεγα-
λύτερους σε ηλικία συναδέλφους.

Για την αντιμετώπιση των φαινομένων αυτών,
ο Δικηγορικός Σύλλογος δεν βάζει κανέναν απέ-
ναντί του. Υπερασπίζεται σθεναρά τα μέλη του,
και την ίδια στιγμή συνεργάζεται με Δικαστές και
δικαστικούς υπαλλήλους και τους θεσμικούς φο-
ρείς τους. Ταυτόχρονα, η Πολιτεία, μέσα από τη
Σχολή Δικαστών και τις όποιες άλλες εκπαιδευ-
τικές δραστηριότητες, οφείλει να γαλουχήσει
τους νέους Δικαστές με τη σημασία του ρόλου
του Δικηγόρου στην ορθή απονομή της Δικαιο-
σύνης. Άλλωστε, οι Δικαστές είναι σάρκα από τη
σάρκα του δικηγορικού σώματος. Τελειώνουν τις
ίδιες νομικές σχολές με εμάς, κάνουν άσκηση

όπως εμείς, κάθονται στα ίδια έδρανα με εμάς πριν ανέβουν στα δικαστικά έδρανα και αυτό είμαστε σίγουροι ότι δεν το ξεχνάνε ποτέ.

Δ.Ε.: Ποια είναι η άποψή σας για τη λειτουργία των δικαστηρίων εν μέσω της πανδημίας. Πώς κρίνετε την αντιμετώπιση των δικηγόρων από την Πολιτεία;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Η πανδημία ήταν ένα μεγάλο σοκ για όλη την ελληνική κοινωνία. **Οι Δικηγόροι δεν περίμεναν κάποια προνομιακή μεταχείριση από την Πολιτεία. Περίμεναν ωστόσο ουσιαστική στήριξή τους στις πολύ δύσκολες συνθήκες που δημιουργήθηκαν.** Αντ' αυτού η Πολιτεία μάς απαξίωσε με την απαράδεκτη διαδικασία τής δήθεν επιμόρφωσής μας για να λάβουμε 600 ευρώ ενίσχυση, ενώ με τις προϋποθέσεις που έθεσε για το βοήθημα των 400 ευρώ απέκλεισε την πλειονότητα των συναδέλφων. **Οι δικηγόροι έχουμε κάθε λόγο να πιστεύουμε ότι είμαστε από τις πλέον αδικημένες κατηγορίες επαγγελματιών.** Όσον αφορά στη λειτουργία των Δικαστηρίων, ακόμη και μετά την αρχική σχεδόν τρίμηνη διακοπή λειτουργίας τους, δεν πάρθηκε κανένα σοβαρό μέτρο για να εξασφαλιστεί η απρόσκοπτη λειτουργία της Δικαιοσύνης που αποτελεί βασικό πυλώνα της πολιτειακής λειτουργίας και του κράτους δικαίου, με απαράδεκτο αποτέλεσμα για έναν ακόμη χρόνο να υπολειτουργούν τα Δικαστήρια. Την ίδια ώρα δεν λήφθηκε κανένα μέτρο, ως θα έπρεπε, για απαλλαγή ή έστω μείωση των φορολογικών και ασφαλιστικών υποχρεώσεων των δικηγόρων που αναγκαστικά, στην καλύτερη περίπτωση, υποαπασχολούνταν.

Δ.Ε.: Η προοπτική μεταφοράς του δικαστικού μεγάρου στο κτήριο της πρώην Ραλλείου, δείχνει να απομακρύνεται. Ποια η θέση σας σχετικά με το πρόβλημα της στέγασης των δικαστηρίων του Πειραιά και ποια ή ποιες λύσεις έχετε να προτείνετε;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Ο Δ.Σ.Π. είναι αυτός που ανέδειξε τα τελευταία χρόνια το σοβαρό κτιριακό πρόβλημα των Δικαστηρίων Πειραιά και την επι-

κινδυνότητα του κτιρίου του Πρωτοδικείου Πειραιά. Σήμερα, υπάρχει ήδη προκήρυξη δημοσίου μειοδοτικού διαγωνισμού για αγορά κτιρίου από το Υπουργείο που εκδόθηκε ερήμην του Δ.Σ.Π. και η οποία ουσιαστικά φωτογραφίζει συγκεκριμένο κτίριο και αποκλείει το κτίριο της πρώην Ραλλείου και των Τελωνείων στο Λιμάνι. Το κτίριο της πρώην Ραλλείου με την εμβληματικότητα που θα μπορούσε να αποκτήσει δίπλα στο Δημοτικό Θέατρο, είναι μία χαμένη ευκαιρία όχι μόνο για τους Δικηγόρους, αλλά και για την ίδια την πόλη του Πειραιά. Σε κάθε περίπτωση, ο Δ.Σ.Π. πρέπει να σταθεί αρωγός σε κάθε προσπάθεια πραγματικής επίλυσης του κτιριακού προβλήματος που ταλανίζει γενιές Δικηγόρων και πολιτών στον Πειραιά. **Μία λύση που πρέπει να δοθεί με απόλυτη διαφάνεια, με θεσμική συμμετοχή του Δ.Σ.Π. σε όλες τις διαδικασίες και βέβαια με ταυτόχρονη επίλυση του ζητήματος πρόσβασης στα Δικαστήρια με μέσα σταθερής τροχιάς.** Ένα νέο Δικαστικό Μέγαρο στον Πειραιά θα σημάνει μία νέα αρχή για τη Δικαιοσύνη και μπορεί να συμβάλει στη σημαντική βελτίωση της καθημερινότητας όλων των Δικηγόρων και των πολιτών της Αττικής. Όλοι γνωρίζουμε το πρόβλημα με τον υδροκεφαλισμό του Πρωτοδικείου της Αθήνας. Η λύση δεν είναι ούτε η διχοτόμηση ούτε η τριχοτόμησή του. **Η λύση είναι η δημιουργία δύο ισοδύναμων από άποψη τοπικής αρμοδιότητας Πρωτοδικείων στην Αττική με τη μεταφορά τής κατά τόπον αρμοδιότητας των Δήμων της Νότιας Αττικής στα Δικαστήρια του Πειραιά. και αυτό μπορεί χρονικά να γίνει με την επίλυση του κτιριακού προβλήματος των Δικαστηρίων του Πειραιά.**

Δ.Ε.: Ποιο είναι το πρώτο ζήτημα με το οποίο θα ασχοληθείτε, εφόσον εκλεγείτε Πρόεδρος του Δ.Σ.Π.;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Το άμεσο και το επείγον πρόβλημα που καλείται να διαχειριστεί ο νέος Πρόεδρος του Δ.Σ.Π. είναι η βελτίωση της καθημερινότητας του Δικηγόρου και η προστασία της αξιοπρέπειάς του. Όλοι γνωρίζουμε ότι απαιτείται ενίσχυση της ψηφιακής δικαιοσύνης, ταυτόχρονα όμως απαιτείται ο Δ.Σ.Π. να δημι-

ουργήσει μόνιμο γραφείο ψηφιακής υποστήριξης στο Σύλλογο για όσους δικηγόρους το έχουν ανάγκη. Αντίστοιχα, χρειάζεται και γραφείο λογιστικής υποστήριξης των συναδέλφων. Επίσης, απαιτείται η δημιουργία επιτροπής σε κάθε δικαστήριο της Περιφέρειάς μας ώστε σε συνεργασία με εκπρόσωπο Δικαστών και δικαστικών υπαλλήλων να αντιμετωπίζονται σε καθημερινό επίπεδο προβλήματα λειτουργίας του συγκεκριμένου Δικαστηρίου.

Ακόμη, αποφασιστική αντιμετώπιση των φαινομένων αναξιοπρεπούς συμπεριφοράς προς τους συναδέλφους σε δημόσιες υπηρεσίες.

Υποστήριξη των ασκουμένων και νέων συναδέλφων. Δημιουργία λογαριασμού αναδιανομής και υποστήριξης αναξιοπαθούντων συναδέλφων με χρήση ποσοστού της ετήσιας συνδρομής προς τον Σύλλογο, χωρίς περαιτέρω επιβάρυνση των μελών. Λειτουργία επιστημονικών επιτροπών ανά τομέα δικαίου, ώστε να αξιοποιηθεί το σπουδαίο επιστημονικό δυναμικό των μελών του Συλλόγου για νομοθετικές πρωτοβουλίες σε κλα-

δικά, αλλά και θεσμικά ζητήματα στο αστικό και ποινικό ουσιαστικό και δικονομικό δίκαιο. Διαδικτυακά σεμινάρια για όλα τα μέλη προς επιμόρφωση και ενημέρωση για τις διαρκείς αλλαγές στη νομοθεσία.

Στη δικηγορία τον καιρό της πανδημίας δεν χωράνε μεγάλα λόγια και συνθήματα. Άλλωστε, συνδικαλισμός δεν είναι η τέχνη των δημοσίων σχέσεων ούτε η τέχνη να εξοντώνεις τον αντίπαλο. **Συνδικαλισμός είναι η τέχνη και η μέθοδος να παράγεις ιδέες** και με μαχητικότητα να βρίσκεις λύσεις σε ζωτικά ζητήματα που έχουν να κάνουν με τη δικαιοσύνη, το κράτος δικαίου και τα δικαιώματα των συναδέλφων. Είναι η τέχνη να εκπροσωπείς αποτελεσματικά τους συναδέλφους, λειτουργώντας χωρίς αποκλεισμούς, **ενωτικά και συλλογικά** και ενθαρρύνοντας τη δική τους **συμμετοχή** στα κοινά στο μέγιστο βαθμό. Αυτή την τέχνη πρέπει να υπηρετήσει ο νέος Πρόεδρος του Δ.Σ.Π. Αυτές τις αρχές δεσμεύομαι να υπηρετήσω.-

ΠΟΛΥΧΡΟΝΗΣ ΠΕΡΙΒΟΛΑΡΗΣ
ΥΠΟΨΗΦΙΟΣ ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΔΣΠ
ΕΠΙΚΕΦΑΛΗΣ ΤΟΥ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΥ
ΣΥΜΜΑΧΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΝΕΩΣΗ

Δ.Ε.: Ποια είναι κατά τη γνώμη σας τα καίρια προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι δικηγόροι και τι προτείνετε για την επίλυσή τους;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ:

α) Τα ζητήματα της καθημερινότητας στη λειτουργία των Δικαστηρίων και των Δημοσίων υπηρεσιών που δυσκολεύουν το έργο μας. Στο πρόγραμμά μας περιλαμβάνεται σειρά ουσιαστικών παρεμβάσεων/λύσεων για την αντιμετώπιση αυτών των ζητημάτων (λ.χ. εκσυγχρονισμός των υπηρεσιών στα Δικαστήρια, επέκταση των ηλεκτρονικών υπηρεσιών, διάλογος με τους αρμόδιους φορείς για την ανάδειξη όλων των προβλημάτων).

β) Η συνεχής μείωση της δικηγορικής ύλης την τελευταία δεκαετία, η οποία περιόρισε σημαντικά το αντικείμενο εργασίας μας, πλήττοντας κυρίως τους νέους συναδέλφους και τα μικρά/μεσαία δικηγορικά γραφεία. Ταυτόχρονα απαιτείται σοβαρός διάλογος για το θέμα του ασυμβιβάστου της άσκησης δικηγορίας και ο εκσυγχρονισμός του Κώδικα Δικηγόρων, χωρίς όμως να απειλείται ο λειτουργηματικός χαρακτήρας του δικηγόρου.

γ) Η υποβάθμιση του ρόλου μας που συνεπάγεται απαξίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών και αμοιβών μας. Οφείλουμε να εξετάσουμε με ποιόν τρόπο μπορούν να διασφαλίζονται θεσμικά οι αμοιβές μας για όλες τις παρεχόμενες υπηρεσίες, καθώς και το ενδεχόμενο της επικαιροποίησης και λελογισμένης αύξησης των ονομαστικών τιμών των γραμματίων προείσπραξης και την καθιέρωση γραμματίου προείσπραξης σε άλλες δικηγορικές υπηρεσίες. Επίσης, οφείλουμε να διεκδικήσουμε την κατάργηση του ΦΠΑ στις νομικές υπηρεσίες ή έστω τη μείωσή του στην κατώτερη βαθμίδα του 14%, καθώς και την αύξηση

του ορίου απαλλαγής από την απόδοση ΦΠΑ στις 25.000,00 ευρώ κατά τις προβλέψεις της Κοινοτικής οδηγίας

δ) Η έλλειψη κινήτρων για τη δημιουργία συνεργατικών σχημάτων που θα βοηθούν στην αντιμετώπιση των λειτουργικών δαπανών και στην άνοδο του επιπέδου των παρεχόμενων υπηρεσιών

ε) Η μη αξιοποίηση των κοινοτικών κονδυλίων για την επιμόρφωση των Δικηγόρων και αναβάθμιση των γραφείων μας. Το τελευταίο πρόγραμμα χρηματοδότησης για την αγορά εξοπλισμού γραφείου δεν λειτούργησε ικανοποιητικά, αφού η μεγάλη πλειοψηφία των αιτήσεων που υποβλήθηκαν έχει καταρχήν απορριφθεί για εντελώς «γραφειοκρατικούς λόγους».

Δ.Ε.: Ποιες πιστεύετε ότι είναι οι πλέον πρόσφορες μέθοδοι συνδικαλιστικής διεκδίκησης των αιτημάτων του δικηγορικού κλάδου;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Διάλογος με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς, υποβολή τεκμηριωμένων προτάσεων για επίλυση των προβλημάτων, σοβαρή και πιεστική παρέμβαση στα κέντρα λήψης αποφάσεων, δημοσιοποίηση των θέσεων και διεκδίκησης μας ώστε να δημιουργούνται κοινωνικές συμμαχίες, δικαστική αντιμετώπιση των αρνητικών νομοθετικών πρωτοβουλιών και κινητοποιήσεις, όταν δεν επαρκούν όλα τα προηγούμενα.

Έχω υποστηρίξει εδώ και χρόνια ότι πρέπει να βρούμε πιεστικό και αποτελεσματικό τρόπο αντίδρασης που όμως δεν θα στρέφεται κατά της ίδιας της υπόστασης μας και δεν θα στρέφει τους κοινωνικούς εταίρους εναντίον μας. Το μέτρο της αποχής από τα καθήκοντά μας είναι το έσχατο μέτρο αντίδρασης και απαιτείται φειδώ

στη χρήση του.

Δ.Ε.: Η έκφραση «δικηγόροι, συλλειτουργοί της Δικαιοσύνης» έχει ακουστεί συχνά κατά το τελευταίο διάστημα. Πιστεύετε ότι ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα; Ποια κατά τη γνώμη σας η σημερινή σχέση των δικηγόρων με τους δικαστές και τους δικαστικούς υπαλλήλους;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Οι Δικηγόροι θεωρούμαστε και είμαστε συλλειτουργοί της Θέμιδος αλλά, αρκετές φορές, στην πράξη, αυτό παραμένει κενό γράμμα. Η αποφασιστική εναντίωση μας στα φαινόμενα υποβάθμισης της παρουσίας μας εντός και εκτός δικαστικών αιθουσών μπορεί να δώσει περιεχόμενο στην έννοια του συλλειτουργού της Δικαιοσύνης, του υπερασπιστή των ατομικών ελευθεριών και του Κράτους Δικαίου. Ο πειστικός και με προτάσεις λόγος μας για την επίλυση των χρόνιων αλλά και επίκαιρων ζητημάτων της απονομής της Δικαιοσύνης συνολικά μπορεί να συμβάλλει στην ουσιαστική αναβάθμιση του ρόλου μας ως συλλειτουργών της Δικαιοσύνης και ταυτόχρονα να ενδυναμώσει την επιρροή μας στην κοινωνία.

Οι σχέσεις των Δικηγόρων με τους Δικαστές και τους Δικαστικούς υπαλλήλους, ιδιαίτερα στα Δικαστήρια του Πειραιά, είναι καλές και προάγουν την απονομή της Δικαιοσύνης, διότι και σε συλλογικό επίπεδο πασχίζουμε για την ύπαρξη ενός τέτοιου κλίματος. Όμως, κατά καιρούς, εμφανίζονται, μεμονωμένα ίσως, φαινόμενα αρνητικών και ατυχών συμπεριφορών είτε από Δικαστές είτε από Δικαστικούς υπαλλήλους σε βάρος συναδέλφων δικηγόρων, κυρίως νέων αλλά και εμπειρότερων.

Τέτοια φαινόμενα πρέπει και να τα καταδικάζουμε ως Σύλλογος αλλά και να απαιτούμε την πλήρη εξάλειψή τους. Ο διάλογος με τους Προϊσταμένους διοίκησης των Δικαστηρίων και η συνεχής παρουσία της διοίκησης του Συλλόγου μπορεί να προλαμβάνει και να εξαλείφει τέτοια φαινόμενα.

Τέλος, απαιτείται συντονισμός με τη διοίκηση του ΔΣΑ και άμεσες παρεμβάσεις, προκειμένου να αντιμετωπίζονται παρόμοια φαινόμενα και δυσλειτουργίες στα Δικαστήρια Αθηνών, όπου παρίστανται καθημερινά δεκάδες συνάδελφοι - μέλη μας.

Δ.Ε.: Ποια είναι η άποψή σας για τη λειτουργία των δικαστηρίων εν μέσω της πανδημίας. Πώς κρίνετε την αντιμετώπιση των δικηγόρων από την Πολιτεία;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Εν προκειμένω είναι περισσότερα τα ζητήματα που τίθενται.

A) Καταρχάς, η προσπάθεια ώστε η Δικαιοσύνη, κεντρικός πυλώνας του Κράτους και της άσκησης εξουσίας να λειτουργήσει στο πλαίσιο των δύσκολων και πρωτοφανών συνθηκών που επικρατούσαν, με υγειονομική ασφάλεια για όλους και αποτελεσματικότητα, μέσα στις υπάρχουσες «ατελείς» υποδομές.

Οφείλω να πω ότι στο κομμάτι αυτό καταβλήθηκε μεγάλη προσπάθεια, όπως αντιλήφθηκα από τη σχεδόν καθημερινή παρουσία μου στα Δικαστήρια, παρά τις συνθήκες δυσλειτουργίες. Ωστόσο και λόγω της τηλεργασίας των Δικαστικών υπαλλήλων και των κενών που δημιουργούνταν αλλά και λόγω της αρνητικής συμπεριφοράς που επέδειξαν κάποιοι μέσα στη γενικότερη προσπάθεια των πολλών, η περίοδος αυτή έχει και αρνητική «χροιά».

Δεύτερο κρίσιμο ζήτημα αποτελεί η σοβαρή και αδικαιολόγητη καθυστέρηση στην έκδοση των αποφάσεων, καθυστέρηση που συνεχίζεται μέχρι και σήμερα.

Σε αυτό χρειάζεται διάλογος με τους Προϊσταμένους της διοίκησης των Δικαστηρίων και την ηγεσία της Δικαιοσύνης, προκειμένου να αναζητηθούν άμεσα λύσεις.

B) Σε ό,τι αφορά στην αντιμετώπιση των δικηγόρων, οφείλω να σημειώσω ότι λάβαμε πενιχρή έως ανύπαρκτη ενίσχυση και πολύ μικρότερη από άλλους επαγγελματικούς κλάδους, ενώ πληγήκαμε περισσότερο από όλους. Τί έφταιξε; Ενδεχομένως οι Δικηγορικοί Σύλλογοι δεν υπήρξαν τόσο πειστικοί όσο απαιτείτο για να εξασφαλίσουν ουσιαστική ενίσχυση για τα μέλη τους αλλά, κυρίως, δεν έπεισαν τα κέντρα λήψης των αποφάσεων ότι οι δικηγόροι επλήγησαν καίρια από τον covid και έπρεπε να ενισχυθούν περαιτέρω. Εν μέσω δε πανδημίας με κλειστά Δικαστήρια, δεν υπήρχαν δυστυχώς και τρόποι ουσιαστικής αντίδρασης.

Οι συνεχόμενες ΚΥΑ του ΣΚ περιέπλεξαν τα προβλήματα, διότι πολλές φορές έχρηζαν ερμηνείας και δημιουργούσαν σύγχυση, η ελάχιστη δε λειτουργία της δικαιοσύνης που σταδιακά

ετίθετο σε εφαρμογή δεν εξασφάλιζε ούτε στο ελάχιστο την επιβίωση μας .

Δ.Ε.: Η προοπτική μεταφοράς του δικαστικού μεγάρου στο κτήριο της πρώην Ραλλείου, δείχνει να απομακρύνεται. Ποια η θέση σας σχετικά με το πρόβλημα της στέγασης των δικαστηρίων του Πειραιά και ποια ή ποιες λύσεις έχετε να προτείνετε;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Έχω προτείνει συγκεκριμένες λύσεις από το 2008, όταν εύκολα θα μπορούσε να ανευρεθεί χώρος εντός της χερσαίας ζώνης του Λιμένος Πειραιά και να ανεγερθεί ή να μετασκευασθεί κτίριο, στο πρότυπο του Υπουργείου Ναυτιλίας. Την περίοδο εκείνη υπήρχαν και χρήματα και το λιμάνι ήταν ακόμη στον έλεγχο του Δημοσίου. Επίσης, είχα υποδείξει και το εργοστάσιο ΚΕΡΑΝΗ, το οποίο έβγαινε σε συνεχείς άγονους πλειστηριασμούς και σήμερα, τόσα χρόνια μετά αποτελεί μία από τις ενδεχόμενες λύσεις του προβλήματος.

Αυτά όμως είναι παρελθόν.

Πλέον χρειάζονται ουσιαστικές κινήσεις για να μπορέσουμε να αποκτήσουμε το Δικαστικό Μέγαρο που αξίζει στην Πόλη, στους Πειραιώτες Δικηγόρους, στους Πειραιώτες και τους Νησιώτες. Μετά τις επί χρόνια παλινωδίες με το κτήριο της «πρώην Ραλλείου», για το οποίο ο ΔΣΠ, οι φορείς της πόλης και οι Πειραιώτες έδωσαν μάχη για να γίνει Δικαστικό Μέγαρο, είναι επιτακτική ανάγκη να δοθεί επιτέλους λύση στο φλέγον αυτό ζήτημα.

Την 08/10/2021 το Υπουργείο Δικαιοσύνης ανάρτησε τη διακήρυξη για την αγορά κτιρίου ή οικοπέδου για τη στέγαση του Δικαστικού Μεγάρου Πειραιά. Ως συνδυασμός αλλά και προσωπικά αναμένουμε την εξέλιξη της διαδικασίας για να τοποθετηθούμε περαιτέρω. Το σημαντικό είναι να μην χαθεί η χρηματοδότηση που έχει προβλεφθεί από το Ταμείο Ανάκαμψης αλλά και να αποκτήσουμε το Δικαστικό Μέγαρο που θα καλύπτει πλήρως τις ανάγκες των Δικαστηρίων Πειραιά.

Δ.Ε.: Ποιο είναι το πρώτο ζήτημα με το οποίο θα ασχοληθείτε, εφόσον εκλεγείτε Πρόεδρος του Δ.Σ.Π.;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Η επίλυση καίριων ζητημάτων της καθημερινότητας των Συναδέλφων και η σύγχρονη λειτουργία του Συλλόγου με έμφαση στην προγραμματική μας επιλογή «Δίπλα στον Συναδέλφο».

Έχω δώσει δείγματα γραφής όταν βρέθηκα σε θέση ευθύνης και με ουσιαστικές προτάσεις συνέβαλα στην επίλυση σημαντικών θεμάτων. Είμαι απέναντι στα προβλήματα και όχι στην αντίθετη άποψη για αυτό θα επιδιώξω να φθάσω σε λύσεις με διάλογο και ενότητα. Ο συνδυασμός μας διαθέτει έμπειρους Συναδέλφους που θα με συνδράμουν στο έργο του Προέδρου. Το ίδιο θα ζητήσω και από τα άλλα μέλη του ΔΣ. Τα προβλήματα μας χρειάζονται όλους ενωμένους και στοχεύω στο να εργασθούμε όλοι μαζί για το κοινό καλό.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΣΑΠΟΥΝΤΖΑΚΗΣ
ΥΠΟΨΗΦΙΟΣ ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΔΣΠ
ΕΠΙΚΕΦΑΛΗΣ ΤΟΥ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΥ
ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΗ ΣΥΣΠΕΙΡΩΣΗ ΔΙΚΗΓΟΡΩΝ

Δ.Ε.: Ποια είναι κατά τη γνώμη σας τα καίρια προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι δικηγόροι και τι προτείνετε για την επίλυσή τους;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Με την ερώτησή σας μου δίνετε την ευκαιρία να διευκρινίσω, ότι μόνο η επαγγελματική ιδιότητα του δικηγόρου δεν μας καθιστά όλους ίδιους. Για παράδειγμα, τα προβλήματα και αντίστοιχα τα συμφέροντα του αυτοαπασχολούμενου συναδέλφου που πασχίζει να επιβιώσει, του μισθωτού, του ασκούμενου ή και του άνεργου δικηγόρου δεν είναι και δεν μπορεί αντικειμενικά να είναι τα ίδια με αυτά των ιδιοκτητών των μεγάλων δικηγορικών εταιρειών. Το ζήτημα, επομένως, είναι ποια είναι τα καίρια προβλήματα των **πολλών** δικηγόρων, της μεγάλης πλειοψηφίας.

Η φοροληστεία, τα αλληπάλληλα χαράτσια, η επιβολή ΦΠΑ, οι υπέρογκες ασφαλιστικές εισφορές· οι εξαντλητικοί ρυθμοί δουλειάς, με άγχος και ανασφάλεια· η αύξηση των ορίων συνταξιοδότησης, το πετσόκομμα των συντάξεων· η ατελείωτη δουλειά χωρίς ασφαλιστικά δικαιώματα και πολλές φορές με μισθό – χαρτζιλίκι για τους μισθωτούς - ασκούμενους συναδέλφους, η έλλειψη κοινωνικού χρόνου, το οπισθοδρομικό δίλημμα «εργασία ή μητρότητα» για την γυναίκα συνάδελφο: αυτά είναι μερικά, κομβικά προβλήματα που αντιμετωπίζει η πλειοψηφία, για την οποία εμείς ως Αγωνιστική Σύσπείρωση Δικηγόρων παλεύουμε ανυποχώρητα

Δ.Ε.: Ποια είναι η θέση σας για τις μεθόδους συνδικαλιστικής διεκδίκησης των αιτημάτων του δικηγορικού κλάδου;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Στην ερώτησή σας απαντά ακριβώς το κεντρικό σύνθημα του ψηφοδελτίου μας: **ΣΥΓΚΡΟΥΟΜΑΣΤΕ ΜΕ ΤΗΝ ΑΔΙΚΙΑ. ΔΕΝ ΑΝΑΖΗΤΟΥΜΕ ΣΩΤΗΡΕΣ. ΟΡΓΑΝΩΝΟΥΜΕ ΤΟΝ ΑΓΩΝΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΜΑΣ.** Τι συνοψίζει το σύνθημά μας; Αυτό που έχει αποδείξει η ζωή και η πείρα μας. Πως οι αυτοαπασχολούμενοι με τα χαμηλότερα εισοδήματα, οι μισθωτοί και ασκούμενοι συνάδελφοι δεν μπορούν να διεκδικήσουν αποφασιστικά και αποτελεσματικά τα δίκαια αιτήματά τους εμπιστευόμενοι επίδοξους «σωτήρες», *αναθέτοντας* δηλαδή τη διεκδίκηση στην εκάστοτε ηγεσία του Δικηγορικού Συλλόγου και στην Ολομέλεια των Δικηγορικών Συλλόγων. Γιατί αυτοί, από τη φύση τους ως θεσμοί, «εγκλωβίζουν» υπό την ίδια στέγη διαφορετικά στρώματα και συμφέροντα της δικηγορίας και η «διεκδίκηση» τους εξαντλείται σε «συναντήσεις κορυφών» δηλαδή παζάρια με τις εκάστοτε κυβερνήσεις με σκοπό οι δικηγόροι δήθεν να <<εξαιρεθούν>> από την αντιλαϊκή επίθεση-μέθοδος όχι απλά απρόσφορη αλλά επιζήμια.

Επομένως, η -όχι μόνο πρόσφορη, αλλά και αναγκαία- οδός διεκδίκησης για την πλειοψηφία των δικηγόρων είναι η συμμετοχή των ίδιων, όλων εμάς, σε συλλογικές διαδικασίες και αγωνιστικές συσπειρώσεις και μάλιστα σε συνεργασία με τους υπόλοιπους εργαζόμενους.

Δ.Ε.: Η έκφραση «δικηγόροι, συλλειτουργοί της Δικαιοσύνης» έχει ακουστεί συχνά κατά το τελευταίο διάστημα. Πιστεύετε ότι ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα; Ποια κατά τη γνώμη σας η σημερινή σχέση των δικηγόρων με τους

Δικαστές και τους δικαστικούς υπαλλήλους;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Συλλειτουργοί ποιας Δικαιοσύνης; Αυτής που στρέφεται εχθρικά απέναντι στους εργαζόμενους και τα δικαιώματά τους, που κηρύσσει διαρκώς τις απεργίες τους παράνομες ή καταχρηστικές ή και τα δύο, που ποινικοποιεί τους λαϊκούς αγώνες;

Η παράταξή μας αναδεικνύει και προσπαθεί να κάνει πράξη την άλλη αντίληψη για την δικηγορία και τους φορείς της. Αντιλαμβανόμαστε τον δικηγόρο όχι ως απλό διεκπεραιωτή των οικονομικών συμφερόντων του εντολέα του, αλλά ως κοινωνικό αγωνιστή, μαχητικό υπερασπιστή των κατακτήσεων των εργαζομένων, των λαϊκών ελευθεριών και των συλλογικών δικαιωμάτων.

Όσο για τους υπόλοιπους εργαζόμενους στον χώρο της Δικαιοσύνης, πιστεύουμε στην κοινή μας δράση. Διεκδικούμε μέτρα βελτίωσης και προσλήψεις, σε αντίθεση με την Ολομέλεια των Δικηγορικών Συλλόγων, που έφτασε στο σημείο να καλεί σε κατάθεση μηνύσεων κατά των δικαστικών υπαλλήλων. Άλλωστε έχουμε κοινό αντίπαλο, τον πραγματικό ένοχο, την αντιλαϊκή πολιτική της ΕΕ και των κυβερνήσεων διαχρονικά.

Δ.Ε.: Ποια είναι η άποψή σας για τη λειτουργία των δικαστηρίων εν μέσω της πανδημίας. Πώς κρίνετε την αντιμετώπιση των δικηγόρων από την Πολιτεία;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Στην πανδημία ζήσαμε ένα προκλητικό ακορντεόν - lockdown στα δικαστήρια, δηλαδή πότε κλειστά, πότε να υπολειτουργούν, αλλά πάντα χωρίς κανένα μέτρο προστασίας τόσο της υγείας όσο και του εισοδήματός μας. Το εισόδημα της πλειοψηφίας των αυτοαπασχολούμενων δικηγόρων ουσιαστικά εκμηδενίστηκε. Η κυβέρνηση έταζε ψίχουλα στην πλειοψηφία μας, ενώ την ίδια ώρα οι μεγάλες δικηγορικές εταιρείες απολάμβαναν το μεγαλύτερο μέρος των επιστρεπτέων προκαταβολών διατηρώντας ταυτόχρονα την κερδοφορία τους από την εκμετάλλευση των μισθωτών συναδέλφων.

Αφού λοιπόν ζήσαμε την κοροϊδία του νο-

cher των 600 Ευρώ, τον εμπαιγμό της επιστρεπτέας προκαταβολής, που μοίρασε χιλιάδες ευρώ στις μεγάλες δικηγορικές εταιρείες και εξαίρεσε το μεγαλύτερο τμήμα των αυτοαπασχολούμενων και μισθωτών συναδέλφων, σήμερα, είκοσι ένα μήνες μετά την έναρξη της πανδημίας, παραμένουμε εκτεθειμένοι. Τα μέτρα προστασίας στους χώρους εργασίας μας παραμένουν εντελώς ανεπαρκή, με την κυβέρνηση να τα φορτώνει όλα στην «ατομική ευθύνη».

Όσο η κυβέρνηση δεν ενισχύει αποφασιστικά το Δημόσιο Σύστημα Υγείας, όσο δεν λαμβάνει μέτρα για την αντιμετώπιση φαινομένων συνωστισμού στα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς, στα δικαστήρια, στους μεγάλους εργασιακούς χώρους, στα σχολεία και σε άλλους κρίκους μετάδοσης του ιού, όσο δεν προχωρά σε μαζικά και τακτικά επαναλαμβανόμενα τεστ ανίχνευσης του ιού (rapidtests), τόσο θα κινδυνεύουμε και θα αγωνιούμε. Εμείς αναλαμβάνουμε την «ατομική μας ευθύνη» για την διεκδίκηση μέτρων προστασίας της υγείας και της ασφάλειας όλων μας και απαιτούμε:

Τακτικά επαναλαμβανόμενα και δωρεάν rapidtests για όλους, εμβολιασμένους και μη, από συνεργεία του ΕΟΔΥ που πρέπει να εγκατασταθούν σε όλα, τουλάχιστον τα μεγάλα, Δικαστήρια.

Πρόσληψη γιατρών στις Δικαστικές Υπηρεσίες – Ολοκληρωμένη ενημέρωση των δικηγόρων, δικαστών και υπαλλήλων, από ειδικούς επιστήμονες.

Ενίσχυση όλων των αναγκαίων μέτρων προστασίας στους χώρους των Δικαστηρίων (αναγκαίες αποστάσεις, κατάλληλος αερισμός αιθουσών, ατομικά μέτρα προστασίας, καθημερινές απολυμάνσεις, κ.ά.).

Λήψη όλων των απαραίτητων μέτρων για την αποφυγή του συνωστισμού στις Γραμματείες και τα Ακροατήρια.

Δ.Ε.: Η προοπτική μεταφοράς του δικαστικού μεγάρου στο κτήριο της πρώην Ραλλείου, δείχνει να απομακρύνεται. Ποια η άποψή σας σχετικά με το πρόβλημα της στέγασης των δικαστηρίων του Πειραιά και ποια ή ποιες λύσεις έχετε να προτείνετε;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Καταρχάς πρέπει να πούμε ότι η κυβέρνηση, όπως φυσικά και οι προηγούμενες, έχουν πολύ σοβαρές ευθύνες για τη μεγάλη καθυστέρηση, τις ακατάλληλες κατά καιρούς προτάσεις (κάποιες μάλιστα έχουν και την οσμή του σκανδάλου..) και τις παλινωδίες, στην αντιμετώπιση του ιδιαίτερα οξυμένου αυτού προβλήματος. Η κατάσταση δεν πάει άλλο. Η θέση της παράταξής μας, την οποία υποστηρίζουμε σταθερά και στο ΔΣ του Συλλόγου, είναι ότι η λύση που πρέπει να υπάρξει και να δρομολογηθεί άμεσα, χρειάζεται να εξασφαλίζει την πλήρη καταλληλότητά τους, από πλευράς ασφάλειας και λειτουργικότητας, καθώς και την εύκολη πρόσβαση δικηγόρων και διαδίκων, να είναι δηλαδή μέσα στο ζωικό ιστό της πόλης μας. Μια τέτοια λύση πρέπει να γίνει αντικείμενο άμεσης διεκδίκησης των δικηγόρων αλλά και του λαού του Πειραιά.

Δ.Ε.: Ποιο είναι το πρώτο ζήτημα με το οποίο θα ασχοληθείτε, εφόσον εκλεγείτε Πρόεδρος του Δ.Σ.Π.;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Μακάρι, τα προβλήματα που μαστίζουν τους πολλούς δικηγόρους, να μετρούνταν στα δάχτυλα των χεριών, ώστε να μπορούσαμε να ξεχωρίσουμε ένα ζήτημα που για εμάς είναι επιτακτικό να επιλυθεί άμεσα. Εμείς συναισθανόμαστε και αντιλαμβανόμαστε το πρόβλημα της καταλήστευσης του εισοδήματος των αυτοαπασχολούμενων από το κράτος, ως άμεσο και επιτακτικό. Την εργασία χωρίς δικαιώματα των μισθωτών και ασκουμένων, επί-

σης. Την αγωνία της μητέρας συναδέλφου που δεν έχει πρόσβαση σε δημόσια – δωρεάν νηπιαγωγεία και σταθμούς για το παιδί της, του συναδέλφου που έχει ανάγκη από πραγματικά δημόσιες και αναβαθμισμένες παροχές υγείας – πρόνοιας, το ίδιο. Ο κατάλογος, δυστυχώς, είναι απίστευτα μακρύς.

Αυτό, εξάλλου, μας ξεχωρίζει ως Αγωνιστική Συσπείρωση Δικηγόρων. Πως εμείς, στη σημερινή εποχή της ψηφιοποίησης, των επιστημονικών και τεχνολογικών αλμάτων, θεωρούμε ρεαλιστικό, σύγχρονο, και προοδευτικό να καλυφθεί το σύνολο των σύγχρονων αναγκών μας και όχι να πισωγυρίζουμε.

Ο δρόμος για αυτό, δεν περνά μέσα από τη διαχείριση και την ανάδειξη προσώπων σε αξιώματα, ακόμα και αν οι προθέσεις τους είναι οι πλέον αγαθές.

Ο δρόμος για αυτό είναι ο συλλογικός, πεισματικός αγώνας των δικηγόρων με τα χαμηλά εισοδήματα, μαζί με τους άλλους αυτοαπασχολούμενους και μισθωτούς επιστήμονες, μαζί με όλο τον λαό μας, ενάντια στη βάρβαρη πολιτική της ΕΕ και των κυβερνήσεων που υπηρετούν την ανάπτυξη για τα κέρδη των λίγων.

Αυτό έχουν ανάγκη οι δικηγόροι που μαστίζονται, αυτό θα πράξουμε αποφασιστικά, από όποια θέση και αν βρεθούμε, ως Αγωνιστική Συσπείρωση Δικηγόρων. Γιατί, όπως είναι γνωστό, στο ψηφοδέλτιό μας κανείς δεν αντιμετωπίζει την εκλογή του ως σκαλοπάτι προσωπικής ανέλιξης. Μόνο με συλλογικό αγώνα θα τα καταφέρουμε!

Η ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ ΤΩΝ ΠΡΟΕΔΡΩΝ ΤΩΝ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΩΝ ΣΥΛΛΟΓΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ

Επιμέλεια: Πέτρου Λακούτση

Με επιτυχία διεξήχθη στον Πειραιά η εκδήλωση που διοργάνωσαν η Ολομέλεια των Προέδρων των Δικηγορικών Συλλόγων Ελλάδος και ο Δικηγορικός Σύλλογος Πειραιά, με συνδιοργανωτές τον Δήμο Πειραιά και την Περιφέρεια Αττικής και χορηγό την ALPHA Τράπεζα, στις 8, 9 και 10 Οκτωβρίου 2021. Η επίσημη έναρξη των εργασιών της Ολομέλειας έλαβε χώρα στις 8 Οκτωβρίου 2021, στο Δημοτικό Θέατρο Πειραιά, με την

Άποψη της εναρκτήριας ημέρας της Ολομέλειας στο Δημοτικό Θέατρο Πειραιά. Στο βήμα η παρουσιάστρια της εκδήλωσης, μέλος του Δ.Σ. του ΔΣΠ Γιώτα Μπουρλετίδου

παρουσία της πολιτικής και της δικαστικής ηγεσίας, της Τοπικής Αυτοδιοίκησης καθώς και του νομικού κόσμου. Παραβρέθηκαν εκ μέρους της **πολιτικής ηγεσίας**: Οι κ.κ. Γεώργιος Γεραπετρίτης, Υπουργός Επικρατείας, Κων/νος

Τσιάρας, Υπουργός Δικαιοσύνης, Κων/νος Κατσαφάδος, Υφυπουργός Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, Πάνος Αλεξανδρής, Γεν. Γραμματέας Υπουργείου Δικαιοσύνης. Ακόμη, ο εκπρόσωπος του Μητροπολίτη Πειραιά, πανοσιολογίωτατος Νύμφων. Επίσης οι εκπρόσωποι των κομμάτων: κ.κ. Θεόφιλος Ξανθόπουλος, Τομεάρχης Δικαιοσύνης της Κ.Ο. του Σύριζα-Προοδευτική Συμμαχία, Νικόλας Κανελλόπουλος, Γραμματέας του Τομέα Θεσμών του ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ ΑΛΛΑΓΗΣ, Διαμάντω Μανωλάκου, εκπρόσωπος του Κ.Κ.Ε. και Βουλευτής Β΄ Πειραιά. Οι Βουλευτές Α΄ Πειραιά: κ.κ. Μανωλάκος Νίκος, Μελάς Ιωάννης, Μπουτσικάκης Χριστόφορος, Δρίτσας Θεόδωρος και οι Βουλευτές Β΄ Πειραιά: κ.κ. Μαρκόπουλος Δημήτριος, Αλεξιάδης Τρύφων, Ραγκούσης Ιωάννης, Κασιμάτη Ειρήνη. Από την **Δικαστική Ηγεσία** παραβρέθηκαν: οι κ.κ. Μαρία Γεωρ-

Ο Πρόεδρος του ΔΣΠ υποδέχεται τους : Υπουργό Επικρατείας κ. Γ. Γεραπετρίτη, Υπουργό Δικαιοσύνης κ. Κ. Τσιάρα και Δήμαρχο Πειραιά κ. Γ. Μώραλη, στην είσοδο του Δημοτικού Θεάτρου, κατά την εναρκτήρια ημέρα των εργασιών της Ολομέλειας

Οι Πρόεδροι της Ολομέλειας Δημήτρης Βερβεσός και του ΔΣΠ Γιώργος Σταματογιάννης, ανταλλάσσουν αναμνηστικά δώρα

γίου, Πρόεδρος Αρείου Πάγου, Ιωάννης Σαρμάς, Πρόεδρος Ελεγκτικού Συνεδρίου, Βασίλειος Πλιώτας, Εισαγγελέας Αρείου Πάγου, Μαρίνα – Ελένη Κωνσταντινίδου, Αντιπρόεδρος ΣτΕ, Παρασκευή Καρκαντζού, Αντεπίτροπος των Τακτικών Διοικητικών Δικαστηρίων, Αγγελική Κόφφα, Πρόεδρος του Τριμελούς Συμβουλίου Διεύθυνσης του Εφετείου Πειραιά, Βασιλική Τσιρώνη, Διευθύνουσα την Εισαγγελία Εφετών Πειραιά, Κλημεντία Πραγκασθή, Πρόεδρος του Τριμελούς Συμβουλίου Διεύθυνσης του Διοικητικού Εφετείου Πειραιά, Βασίλειος Τζελέπης, Πρόεδρος του Τριμελούς Συμβουλίου Διεύθυνσης του Πρω-

τοδικείου Πειραιά, Ειρήνη Μαραγκάκη, Διευθύνουσα την Εισαγγελία Πρωτοδικών Πειραιά, Αστέρα Μυτακίδου, Προϊσταμένη Παισματοδικείου Πειραιά. **Εκ μέρους της Τοπικής Αυτοδιοίκησης:** οι κ.κ. Γεώργιος Πατούλης, Περιφερειάρχης Αττικής και Πρόεδρος του Ιατρικού Συλλόγου Αθηνών, Γιάννης Μώραλης, Δήμαρχος Πειραιά, Σταυρούλα Αντωνάκου, Αντιπεριφερειάρχης Πειραιά, Κυριακή Μπουρδάκου, Αντιδήμαρχος Δημοτικής Αστυνομίας, Κλαίρη Δεληγιάννη, Δημοτική Σύμβουλος, Υπεύθυνη Δημοσίων Σχέσεων και Επικοινωνίας του Δήμου Νέας Σμύρνης.

Χαιρετισμούς απηύθυναν: Οι κ.κ. Γ. Γεραπετρίτης, Υπουργός Επικρατείας, Κων/νος Τσιάρας, Υπουργός Δικαιοσύνης, Ο εκπρόσωπος του Μητροπολίτη Πειραιά, Πανοσιολογιώτατος Νύμφων. Οι εκπρόσωποι των κομμάτων: Θεόφιλος Ξανθόπουλος, Τομεάρχης ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ ΑΛΛΑΓΗΣ, Διαμάντω Μανωλάκου, εκπρόσωπος του Κ.Κ.Ε. και Βουλευτής Β΄ Πειραιά, Μαρία Γεωργίου, Πρόεδρος Αρείου Πάγου, Ιωάννης Σαρμάς, Πρόεδρος Ελεγκτικού Συνεδρίου, Βασίλειος Πλιώτας, Εισαγγελέας Αρείου Πάγου, Μαρίνα – Ελένη Κωνσταντινίδου, Αντιπρόεδρος ΣτΕ, Γεώργιος Πατούλης, Περιφερειάρχης Αττικής και Πρόεδρος του

Αναδρομή στην ιστορία του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά

Η μουσική παράσταση «Υμνος στην Ελευθερία» σε σκηνοθεσία Λ. Γιοβανίδη και μουσική διεύθυνση Θ. Λεμπέση. Αφηγητής ο ηθοποιός Ιεροκλής Μιχαηλίδης

ιατρικού Συλλόγου Αθηνών, Γιάννης Μώραλης, Δήμαρχος Πειραιά, Δημήτριος Βερβεσός, Πρόεδρος της Ολομέλειας των Προέδρων των Δικηγορικών Συλλόγων Ελλάδος και Πρόεδρος του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών και ο Πρόεδρος του ΔΣΠ Γιώργος Σταματογιάννης.

Στη συνέχεια οι δικηγόροι Πειραιά Ηλίας Τζιτζικάκης, μέλος του Δ.Σ. του Δ.Σ.Π. και Βάλια Τζιτζικάκη, σε μια σύντομη αναδρομή στην εκατονταετή πλέον ιστορία του Δ.Σ.Π., διάβασαν αποσπάσματα από το βιβλίο «ΕΝΑΣ ΑΙΩΝΑΣ (1920-2020)» των Μανώλη Κοτσώνη και Ηλία Τζιτζικάκη. Η εκδήλωση έκλεισε με

τη μουσική παράσταση «Υμνος στην Ελευθερία» σε σκηνοθεσία Λ. Γιοβανίδη και μουσική διεύθυνση Θ. Λεμπέση. Αφηγητής ο ηθοποιός Ιεροκλής Μιχαηλίδης. Ακολούθησε δείπνο στους επίσημους προσκεκλημένους, τους Προέδρους των δικηγορικών συλλόγων Ελλάδος και τους συνοδούς τους, στον Ναυτικό Όμιλο Ελλάδος.

Οι εργασίες της Ολομέλειας έλαβαν χώρα στις 9 Οκτωβρίου 2021, στην αίθουσα εκδηλώσεων του Πειραιϊκού Συνδέσμου. Τα θέματα που απασχόλησαν τους συνέδρους ήταν μεταξύ άλλων οι επικείμενες τροποποιήσεις του Κώδικα Πολιτικής δικονομίας, του Ποινικού Κώδικα και του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, καθώς και οι αρχαιρεσίες των Δικηγορικών Συλλόγων. Τις επικείμενες τροποποιήσεις του Ποινικού Κώδικα και του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, ανέλυσε διεξοδικά και σχολίασε ο δικηγόρος Πειραιά, έγκριτος ποινικολόγος, Πολυχρόνης Τσιρίδης.

Μετά την λήξη των εργασιών της η Ολομέλεια των Προέδρων των Δικηγορικών Συλλόγων Ελλάδος, εξέδωσε την ακόλουθη ανακοίνωση:

1. Η Ολομέλεια εκφράζει την έντονη αντίθεσή της στο περιεχόμενο του σχεδίου νόμου

Πειραιϊκός Σύνδεσμος

Απονομή τιμητικής πλακέτας στον Πολυχρόνη Τσιρίδη από τον Πρόεδρο του ΔΣΠ

για την τροποποίηση του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας.

Παρά τις βελτιώσεις, που επήλθαν, μετά την αποδοχή σχετικών προτάσεων του δικηγορικού σώματος, οι προτεινόμενες διατάξεις δεν επιλύουν τα προβλήματα που έχουν παρατηρηθεί, δεν απλοποιούν και δεν επιταχύνουν τη διαδικασία αλλά αντιθέτως, διαιωνίζουν ένα δικονομικό καθεστώς πολυνομίας και κακονομίας.

Η εισαγωγή της πιλοτικής δίκης στις πολιτικές υποθέσεις, όπως, κατ' επανάληψη, έχουμε επισημάνει, καταστρατηγεί βασικά δικονομικά δικαιώματα των πολιτών, περιορίζει το δικαίωμά τους στη δικαστική προστασία και ενεργεί υπέρ των ισχυρών και εναντίον των αδυνάτων αφού στο ρυθμιστικό της πεδίο είναι βέβαιο ότι θα υπαχθούν υποθέσεις συμφερόντων Τραπεζών και εταιρειών διαχείρισης απαιτήσεων, δανειοληπτών και του ίδιου του Δημοσίου.

Η Ολομέλεια εμμένει στην προηγούμενη απόφασή της και προτείνει στα Διοικητικά Συμβούλια των Δικηγορικών Συλλόγων αμέσως μετά την ψήφιση των σχετικών διατάξεων να λάβουν αποφάσεις για την αποχή των με-

λών τους από όλες τις πιλοτικές δίκες πολιτικών υποθέσεων.

2. Μέσα σε δύο χρόνια από την ισχύ του νέου Ποινικού Κώδικα προωθείται η τρίτη τροποποίηση των διατάξεών του.

Ανεξάρτητα από τις προσεγγίσεις που μπορεί να υπάρχουν για το περιεχόμενο των διατάξεων αυτών, θα πρέπει, κατ' αρχάς, να επισημάνουμε ότι ο Ποινικός Κώδικας αποτελεί βασικό νομοθέτημα, το οποίο εκ της φύσεώς του θα πρέπει να είναι μακράς πνοής, προκειμένου να δημιουργείται ασφάλεια δικαίου, λαμβανομένου υπόψη ότι στο ποινικό δίκαιο εφαρμόζονται πάντα οι επιεικέστερες διατάξεις.

Το τελευταίο χρονικό διάστημα έχει παρατηρηθεί αύξηση της εγκληματικότητας και μάλιστα σε συγκεκριμένα αδικήματα. Υπό το βάρος αυτό αλλά και της πίεσης του κοινού περί δικαίου αισθήματος, προωθούνται οι εν λόγω αλλαγές, με κυρίαρχη τάση την αυστηροποίηση του πλαισίου των ποινών.

Η αυστηροποίηση στην έκτιση της ποινής (πραγματική έκτιση) σε ειδικά εγκλήματα, πάντα με δικαστικές εγγυήσεις, είναι ένα μέτρο που μπορεί να αποδειχθεί λυσιτελές, λαμβάνοντας υπόψη και τον δικαιολογητικό λόγο της επιβολής της ποινής, που δεν είναι μόνο κατασταλτικός του εγκλήματος.

Η αυστηροποίηση όμως, των προβλεπόμενων ποινών, από μόνη της, δεν αποτελεί τη μόνη λύση. Σημειώνουμε ότι ο Ποινικός μας Κώδικας συγκαταλέγεται στους αυστηρότερους της Ευρώπης και αυτή τη στιγμή υπάρχει μεγάλος αριθμός καταδικασθέντων σε ισόβια κάθειρξη.

Η Ολομέλεια άμεσα θα καταθέσει, αρμοδίως, αναλυτικά τις προτάσεις της για κάθε μία από τις προωθούμενες διατάξεις.

3. Η Ολομέλεια εκφράζει την κατηγορη-

Το Προεδρείο της Ολομέλειας: Από αριστερά ο Πρόεδρος του ΔΣΘ Ευστάθιος Κουτσοχάνας, ο Πρόεδρος της Ολομέλειας Δημήτρης Βερβεσός, Πρόεδρος του ΔΣΑ και ο Πρόεδρος του ΔΣΠ Γιώργος Σταματογιάννης

ματική της αντίθεση στο περιεχόμενο της αριθ. 2/72297/ΔΛΤΠ/28.9.2021 εγκυκλίου του Υπουργείου Οικονομικών, με την οποία επιδιώκεται να καταστεί αδύνατη η αναγκαστική εκτέλεση ιδιωτών σε βάρος του Δημοσίου και των διαθεσίμων του στις Τράπεζες της χώρας με την αιτιολογία ότι έχουν ταχθεί για την εξυπηρέτηση συγκεκριμένων ειδικών σκοπών.

Η εγκύκλιος αυτή υπονομεύει το δικαίωμα δικαστικής προστασίας των πολιτών έναντι του Δημοσίου, αντίκειται στην κείμενη νομοθεσία και στην αρχή της δικονομικής ισότητας και εισάγει, δια «ερμηνευτικής» εγκυκλίου, κανόνα δικαίου, άνευ νομοθετικής εξουσιοδότησης και τήρησης των όρων δημοσιότητας.

Και τούτο, σε μία

ιδιαίτερα δυσμενή συγκυρία και μάλιστα τη στιγμή που το Δημόσιο επιφυλάσσει προνομιακή μεταχείριση για τον εαυτόν του εις βάρος ιδιωτών, όπως την κατάσχεση τραπεζικών λογαριασμών χωρίς οποιαδήποτε προηγούμενη γνωστοποίηση.

Η Ολομέλεια ζητά την άμεση ανάκληση της εγκυκλίου και εξουσιοδοτεί την Συντονιστική Επιτροπή να ανατεθεί σε έγκριτους συναδέλφους και καθηγητές η εκπόνηση σχετικής

Άποψη της αίθουσας των εργασιών της Ολομέλειας των Προέδρων των δικηγορικών συλλόγων Ελλάδος

γνωμοδότησης για την αντίθεση της συγκεκριμένης «εγκυκλίου» με το Σύνταγμα και την ΕΣΔΑ και να προβεί σε δικαστική προσφυγή κατά αυτής.

4. Η Ολομέλεια θεωρεί ως μείζονος σημασίας θέμα την κατάργηση του ΦΠΑ στις δικαστηριακές διαδικασίες, άλλως την μετάπτωσή του στον χαμηλότερο συντελεστή, λαμβάνοντας υπόψη ότι, το θέμα αυτό συνδέεται με την απρόσκοπτη πρόσβαση των πολιτών στη Δικαιοσύνη και την άσκηση του Συνταγματικού Δικαιώματός τους σε δικαστική προστασία. Επίσης, η Ολομέλεια ζητά τη διεύρυνση του ορίου απαλλαγής από το καθεστώς ΦΠΑ από 10.000 σε 25.000 ευρώ, που αποτελεί άλλωστε μνημονιακή υποχρέωση και είναι η μόνη που μέχρι σήμερα, αδικαιολόγητα, δεν έχει υλοποιηθεί. Η Ολομέλεια εξουσιοδοτεί τη Συντονιστική Επιτροπή να προβεί σε κάθε αναγκαία ενέργεια προς υλοποίηση των ανωτέρω.

5. Η Ολομέλεια εκφράζει την ικανο-

ποίησή της για την αποδοχή της προτάσεώς της, προκειμένου σε εκλογικές διαδικασίες, να μπορούν να ψηφίζουν δια ζώσης και οι μη εμβολιασμένοι και μη νοσήσαντες, με την επίδειξη αρνητικού αποτελέσματος διαγνωστικού ελέγχου κατά Covid 19.

10 ΧΡΟΝΙΑ
ΔΣΠ
Γνώση
Συμμετοχή
Διεκδίκηση
ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΣ
ΣΥΛΛΟΓΟΣ
ΠΕΙΡΑΙΑ

ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
PIRAEUS BAR ASSOCIATION
100
ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ ΠΡΟΕΔΡΩΝ
ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΩΝ ΣΥΛΛΟΓΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ
8 9 10
ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ
2021
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΔΗΜΟΣ ΠΕΙΡΑΙΑ
MUNICIPALITY OF PIRAEUS

Ενημερωτικό φυλλάδιο για την ολομέλεια των Προέδρων στον Πειραιά

Της **Λίλης Αποστολίδου**
Δικηγόρου Πειραιά

Σχολείο στις φυλακές - Παράθυρο στον κόσμο Μια συζήτηση με τον Πέτρο Δαμιανό

Το 2000 στο Ειδικό Κατάστημα Κράτησης Νέων Αυλώνα, (ΕΚΚΝΑ) γνωστό και ως Φυλακές Ανηλίκων Αυλώνα, δημιουργήθηκε παράρτημα γυμνασίου. Σήμερα στον Αυλώνα λειτουργεί δημοτικό, γυμνάσιο, λύκειο, ΙΕΚ. Κρατούνται 280 περίπου νέοι άνθρωποι, ηλικίας κατά κύριο λόγο από 18 έως 21 ετών. Είναι το μόνο σωφρονιστικό κατάστημα στο οποίο λειτουργούν όλες οι βαθμίδες της εκπαίδευσης. Επίσης παρέχονται προγράμματα ενισχυτικής διδασκαλίας και πληθώρα προαιρετικών δραστηριοτήτων. Το σχολείο έχει επιτυχίες και στις Πανελλαδικές Εξετάσεις, καθώς αριθμεί από την αρχή της λειτουργίας του μέχρι σήμερα 35 φοιτητές που εισήχθησαν στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση. Πρωτεργάτης αυτής της προσπάθειας είναι ο κ. Πέτρος Δαμιανός. **Ο κ. Πέτρος Δαμιανός είναι καθηγητής μαθηματικών και διευθυντής του δημοτικού, γυμνασίου, λυκείου και Ι.Ε.Κ των Φυλακών Ανηλίκων Αυλώνα από τότε που ιδρύθηκαν οι σχολικές μονάδες.** Διαρκείς είναι οι αγώνες του για την υποστήριξη και ανάπτυξη της εκπαίδευσης στον Αυλώνα από την αρχή της λειτουργίας του σχολείου και πρόσφατο επίτευγμά του είναι η δημιουργία τηλεοπτικού καναλιού για τους κρατούμενους μέσα στην πανδημία. Συζητήσαμε μαζί του για την εκπαίδευση στο ΕΚΚΝΑ αλλά και γενικότερα για την λειτουργία των σχολείων μέσα στις φυλακές.

- Πού οφείλεται η μεγάλη συμμετοχή των

κρατούμενων στον Αυλώνα στην εκπαίδευση;

Πράγματι το ποσοστό συμμετοχής είναι μεγάλο, τα προηγούμενα χρόνια ήταν γύρω στο 85% ενώ πέρυσι φτάσαμε στο 95% αλλά δεν το χαρήκαμε γιατί τον Νοέμβριο ξανακλείσαμε λόγω της πανδημίας.

Ένα αρχικό κίνητρο είναι ο ευεργετικός υπολογισμός της ποινής. Ένας άλλος λόγος είναι ότι το σχολείο το αγαπούν. Τους αρέσει. Αποτελεί γι' αυτούς μια γοητευτική διαδικασία. Περνάει από στόμα σε στόμα. Έρχονται πια έτοιμοι μαθαίνοντας από τους φίλους τους. Τα πρώτα χρόνια φτιάχναμε καινούρια τμήματα ακόμη και μετά τα Χριστούγεννα. Κι αυτό γιατί, τα Χριστούγεννα παρουσιάζαμε μία μεγάλη γιορτή που την οργάνωναν οι καθηγητές και οι καθηγήτριες με τους μαθητές τους και προσκαλούσαν όλη τη φυλακή να την παρακολουθήσει. Πολλοί που ερχόντουσαν σε αυτή τη γιορτή ήθελαν μετά να γραφτούν για να συμμετέχουν και αυτοί στην ομάδα. Βλέπετε, τα παιδιά σιγά σιγά καταλαβαίνουν τις αξίες του σχολείου. Δεν είναι δυνατόν να περιμένει κανείς ότι ξαφνικά αγαπούν το σχολείο και θέλουν να έρθουν να μάθουν γράμματα. Θα ήταν ουτοπία. Αλλά σιγά-σιγά βλέποντας ένα περιβάλλον όμορφο, ζεστό, όπου τους προσφέρεται μάθηση μέσα από αγάπη, η αλήθεια είναι αυτή, τους αρέσει να συμμετέχουν και, σιγά σιγά αρχίζουν να ενδιαφέρονται και για τη γνώση αλλά και τη δημιουργική πλευρά της μάθησης.

Συντείνει βέβαια σε αυτό και η συμμετοχή τους στις προαιρετικές δραστηριότητες, στα προγράμματα που οργανώνουμε και υλοποιούμε.

Επίσης, ένας τρίτος λόγος που τους κάνει να νοιώθουν το σχολείο δικό τους είναι και η άλλου είδους βοήθεια που τους δίνουμε. Έχω φτιάξει ένα δίκτυο με πολλούς αλληλέγγυους ανθρώπους, με ΜΚΟ που συνεργάζονται, με νεράιδες. Έχουμε ένα σώμα νεραϊδών που βοηθούν να έρθουμε σε επαφή με τις ΜΚΟ και να έχουμε πάντα τα απαραίτητα που χρειάζονται. Δηλαδή πέρυσι τον χειμώνα δεν έμεινε κανείς χωρίς κουβέρτα ούτε μια μέρα παρά την καραντίνα. Και αυτό είναι μια προσπάθεια που κάνει και η φυλακή αλλά παράλληλα κάνει και το σχολείο.

Ένας επιπλέον λόγος που συντείνει στη μεγάλη συμμετοχή των κρατουμένων του Αυλώνα στην εκπαίδευση, είναι ότι αφενός εδώ λειτουργούν όλες οι δομές της εκπαίδευσης (δημοτικό, γυμνάσιο, λύκειο και ΙΕΚ) και αφετέρου ότι γίνονται δεκτές όλες οι αιτήσεις εγγραφής των παιδιών στο σχολείο.

- Οι εργασίες επισκευής του κτιρίου των φυλακών που γίνονται σήμερα έχουν επηρεάσει τις συνθήκες διαβίωσης των κρατουμένων;

Τον Σεπτέμβριο του 2019 ξεκίνησαν εργασίες επισκευής και αναβάθμισης του κτιρίου των φυλακών, το οποίο ήταν αίτημα πολλών χρόνων. Εν όψει της εκτέλεσης των εργασιών αυτών το μισό κτίριο εκκενώθηκε με αποτέλεσμα όμως οι κρατούμενοι που διέμεναν στη μισή φυλακή να πάνε στην άλλη μισή και να στοιβαχθούν μαζί με τους υπόλοιπους. Ποτέ δεν είχαμε τέτοιο πρόβλημα στον Αυλώνα. Διαμαρτυρήθηκα τότε επειδή δεν είναι δυνατόν να έχουμε ένα κελί με τέσσερα κρεβάτια και να έχουμε μέσα 7-8 άτομα. Δυστυχώς η κατάσταση αυτή συνεχίζεται μέχρι σήμερα. Και όταν οι εργασίες στο μισό κτίριο αποπερατωθούν, πράγμα που σύντομα πρόκειται να γίνει, θα μεταφερθούν όλοι οι κρατούμενοι στο ανακαινισμένο τμήμα για να επισκευαστεί το υπόλοιπο. Στο ενδιάμεσο η μόνη βελτίωση που έχει σημειωθεί είναι ότι έχουν ανοίξει και κάποια άλλα κελιά, με αποτέλεσμα αντί να λείπουν 120 κρεβάτια να λείπουν σήμερα 60, δηλαδή 60 άτομα σήμερα κοιμούνται στο πάτωμα.

- Ποιες είναι οι κυριότερες δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι κρατούμενοι στη συμμετοχή τους στο σχολείο και στην παρακολούθηση των

μαθημάτων;

Μια πρώτη δυσκολία είναι η αποχή από την εκπαιδευτική διαδικασία. Τα περισσότερα παιδιά δεν έρχονται κατευθείαν από το σχολείο που ήταν έξω, ώστε όταν μπουν στη φυλακή να βρουν ένα άλλο σχολείο, μεσολαβούν δυο-τρία χρόνια στον δρόμο. Τα περισσότερα παιδιά έχουν μεγάλη αποχή από τα μαθήματα λόγω του ότι η παραβατικότητά τους τούς έκανε να εγκαταλείψουν το σχολείο. Όταν έρχονται στη φυλακή έχουν περάσει δυο-τρία χρόνια από τότε που πήγαιναν σχολείο, με αποτέλεσμα να έχουν ξεχάσει να είναι μαθητές. Αυτή είναι μια πρώτη δυσκολία, να τους ξαναπούμε να είναι μαθητές, και να σκέφτονται σαν μαθητές.

Μια δεύτερη δυσκολία είναι η εμπλοκή με τα ναρκωτικά και τις ουσίες. Τα περισσότερα παιδιά βρίσκονται εκεί γιατί έχουν τέτοια προβλήματα και είναι και χρήστες. Ο πρώτος καιρός έχει μεγάλη δυσκολία στο να συνηθίσουν ότι εγώ έπαψα να κάνω χρήση, θα πάω να βοηθηθώ και θα πάω και σχολείο. Δεν είναι εύκολα πράγματα αυτά. Στην αρχή ματαιοπονούμε και εκείνοι το καταλαβαίνουν, όμως έρχονται σιγά σιγά στο σχολείο. Θυμάμαι ένας μαθητής μας παλιός, έγινε μετά φοιτητής με την τρίτη φορά, γιατί την πρώτη φορά διάβαζε αλλά δεν του έμενε τίποτε λόγω της χρήσης που έκανε έξω, τη δεύτερη χρονιά όμως έχοντας μεγάλη αποχή από τις ουσίες, μπόρεσε να συγκεντρωθεί και να είχε καλύτερη απόδοση.

Ένα άλλο πρόβλημα είναι ότι κατά τη διάρκεια της χρονιάς τα παιδιά αυτά μπορούν να πάνε ακόμα και δέκα φορές στο δικαστήριο για τις διάφορες υποθέσεις τους. Αυτό δημιουργεί μεγάλα προβλήματα και πριν και μετά το δικαστήριο, αλλάζει η ψυχολογία τους, η σκέψη τους και όταν ακούσουν, και τις περισσότερες φορές ακούν, κάτι πολύ περισσότερο από αυτό που περιμένουν, τότε πρέπει να συνέλθουν, να συντονιστούν και να μαζέψουν τις σκέψεις τους, τον εαυτό τους για να συνεχίσουν.

Το άλλο μεγάλο πρόβλημα που νομίζω ότι το έχουμε αντιμετωπίσει με μεγάλη επιτυχία είναι η έλλειψη αυτοεκτίμησης. Τα παιδιά αυτά δεν εκτιμούν τον εαυτό τους. Μπορεί να κάνουν πολλά πράγματα, μπορεί να έχουν δεξιότητες παράξενες και διαφορετικές από τα υπόλοιπα παιδιά, παρόλα αυτά επειδή ξέρουν ότι οι ικα-

νόητες αυτές που έχουν είναι παραβατικές, η εκτίμηση στον εαυτό τους είναι μικρή. Πάρα πολλές φορές άκουγα στο παρελθόν, γιατί τώρα έχει βελτιωθεί η κατάσταση, όταν τους έλεγα να κάνουμε κάτι «Αυτό δεν είναι για εμάς» πχ τους έλεγα να φτιάξουμε εφημερίδα και έλεγαν «Τι, εμείς θα φτιάξουμε εφημερίδα;» να γίνουμε δημοσιογράφοι και έλεγαν «Τι, εμείς να γίνουμε δημοσιογράφοι;», τους έλεγα να πάρουμε συνέντευξη από τον αρχιφύλακα και έλεγαν «Αυτά είναι για τα έξω τα παιδιά, κύριε».

Η αντίδρασή τους ήταν αυτή στα πάντα. Όταν όμως τους έπειθα, ανέβαζα λίγο τον πήχη και στη συνέχεια τον πήγαινα λίγο παραπάνω και λίγο παραπάνω. Η πρώτη μας εφημερίδα βγήκε με συ-

νέντευξη από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Φτιάξαμε όλοι μαζί τις ερωτήσεις και τις στείλαμε και ο τότε Πρόεδρος μας απάντησε. Και τυπώθηκε η εφημερίδα και την είχαν στα χέρια τους και τότε δεν μπορούσαν να πουν αυτό δεν είναι για εμάς, αφού την είχαν μπροστά τους!

Σιγά σιγά κάμφθηκε «το αυτό δεν είναι για εμάς». Άρχισαν να αποκτούν εμπιστοσύνη και στους εαυτούς τους και στους δασκάλους και τις δασκάλες τους. Έτσι κατακτούσαν τη μια δεξιότητα μετά την άλλη και σιγά σιγά με τα χρόνια έπαψα να το ακούω. Και οι καινούριοι πείθονται πολύ πιο εύκολα γιατί έχουν ακούσει τους παλιότερους που το κάνανε. Έτσι τους φαίνεται πιο φυσιολογικό το ότι μέσα σε αυτό σχολείο μπορούμε να τα κάνουμε αυτά τα πράγματα.

- Στον Αυλώνα λειτουργούν ή τουλάχιστον λειτουργούσαν μέχρι την καραντίνα και πολλές προαιρετικές δραστηριότητες. Μιλήστε μας λίγο για αυτές.

Κάθε χρόνο, υλοποιούμε 15-20 προγράμματα με θέματα πολιτιστικά αλλά και ό,τι άλλο προτείνουν οι καθηγητές και οι καθηγήτριες, και ο καθένας διαλέγει τι θέλει να παρακολουθήσει φερειπείν μουσική, θέατρο, χορό, ψηφιδωτά,

ανθρώπινα δικαιώματα. Και όταν βρεθούν στην ομάδα του κάθε προγράμματος εκεί κρύβεται μια πολύ όμορφη παγίδα γι' αυτούς: από τη μια έχουν να διαλέξουν αυτό που τους αρέσει, και από την άλλη έχουν ανακατευτεί με τους άλλους λαούς. Ξαφνικά η μουσική δεν είναι ιδίον των Πακιστανών ή των Αφγανών ή των Ελλήνων ή των Βουλγάρων. Είναι όλων των λαών και σε άλλους αρέσει και σε άλλους δεν αρέσει. Επομένως

αυτός που θα συμμετέχει στην ομάδα της μουσικής θα βρεθεί σχεδόν με όλες τις εθνικότητες, το ίδιο και στα ψηφιδωτά κλπ. Έτσι από τη μια φτιάχνουν κάτι που τους αρέσει, δημιουργικό και από την άλλη ανακατεύονται οι κρατούμενοι με τους συγκρατούμενους, γίνονται μα-

θητές και συμμαθητές μέσα από τη δουλειά και τη συνεργασία στα προγράμματα που συμμετέχουν. Αυτό είναι μεγάλη ιστορία, καταλαβαίνουν πως πρέπει να γνωρίσουν τον άλλο και να ζήσουν μαζί. Ο ρατσισμός για μένα έχει την πρώτη του αφορμή στο άγνωστο, δεν τον ξέρω τον άλλο, τον φοβάμαι και είμαι εχθρικός απέναντί του, όταν τον γνωρίζω καταλαβαίνω πως ότι προβλήματα έχω εγώ έχει και εκείνος.

Όλα αυτά που σας περιγράφω σταμάτησαν πέρυσι με την καραντίνα. Δυστυχώς πέρυσι δεν κάναμε προγράμματα λόγω της καραντίνας, γιατί αυτά τα προγράμματα λαμβάνουν χώρα εκτός του ωρολόγιου προγράμματος.

- Μετά την αποφυλάκιση τα παιδιά κρατούν επαφή με το σχολείο; Γνωρίζουμε σε τι ποσοστό συνεχίζουν την εκπαίδευση;

Αυτοί που δεν τα καταφέρνουν χάνονται. Γιατί μετά την αποφυλάκιση ξεκινάει μεγάλη περιπέτεια, όταν θα αποφυλακιστείς δεν είναι σίγουρο ότι θα έχεις τα βασικά πράγματα, έτσι κάποιοι δεν τα καταφέρνουν. Αυτοί που τα καταφέρνουν και πάνε καλά και συνεχίζουν το σχολείο. Αυτοί διατηρούν επαφή, επικοινωνούμε, πηγαίνουν στην Επάνοδο, τους στέλνω εκεί που χρειάζεται

για να πάρουν βοήθειες. Και υπάρχει και μια τρίτη κατηγορία, παιδιά που τα χάνω και τα βρίσκω κατά περιόδους. Εκεί καταλαβαίνω ότι όταν ένα παιδί το χάσω έχει πέσει και μετά όταν σταθεί στα πόδια του ξαναεμφανίζεται.

Δεν γνωρίζουμε το ποσοστό των παιδιών που συνεχίζουν την εκπαίδευση μετά την αποφυλάκιση. Δεν υπάρχουν αρχεία. Γνωρίζουμε μόνο για όσα παιδιά ζητήσουν από εμάς στοιχεία για να κάνουν μετεγγραφή σε κάποιο άλλο σχολείο, οπότε το νέο σχολείο επικοινωνεί μαζί μας για διάφορα δικαιολογητικά· τότε ξέρουμε ότι αυτό το παιδί συνεχίζει την εκπαίδευση του.

-Υπάρχει στιγματισμός των παιδιών ως πρώην κρατούμενοι όταν μετά την αποφυλάκισή τους συνεχίσουν τη φοίτησή τους σε νέες σχολικές μονάδες;

Εξαρτάται από το κάθε σχολείο, κάθε σχολείο έχει τη δική του θαλπωρή και αγάπη. Έχω συναντήσει εκπαιδευτικούς και μαθητές που αγκαλιάσανε τα παιδιά, τα κρατήσανε και τα προστατεύσανε χωρίς να γίνει γνωστό ποιος είναι και τι έχει κάνει. Υπάρχουν όμως και περιπτώσεις που δεν λειτουργούν έτσι. Εγώ προσωπικά έχω τσακωθεί, έχω προειδοποιήσει ότι θα καταφύγω στον Εισαγγελέα για να το πάρουν το παιδί στο σχολείο.

- Πώς γεννήθηκε η ιδέα να δημιουργήσετε τηλεοπτικό κανάλι μέσα στην καραντίνα;

Εμείς δεν μπορούσαμε να κάνουμε τηλεεκπαίδευση. Τηλεκπαίδευση σημαίνει ο καθηγητής βρίσκεται στο σπίτι του και ο μαθητής στο δικό του σπίτι. Το σπίτι των δικών μας παιδιών είναι το κελί. Άρα έπρεπε να υπάρχει ένα laptop μέσα στο κελί και μάλιστα με σύνδεση στο διαδίκτυο, πράγμα που απαγορεύεται από τον Σωφρονιστικό Κώδικα. Όταν κάποια στιγμή κατάλαβα ότι θα πάει Δεκέμβρης, θα έρθουν Χριστούγεννα και δεν πρόκειται να ανοίξουμε τότε άρχισα να ιδρώνω, να έχω μεγάλη αγωνία και συνειδητοποίησα ότι αν μπορούμε να φτάσουμε μέχρι τους μαθητές, μπορούμε να φτάσουμε μόνο μέσω της τηλεόρασής τους γιατί έχουν στα κελιά τους τηλεοράσεις

και όποιο κελί δεν έχει να το βοηθήσουμε να αποκτήσει, που το κάναμε και αυτό. Οπότε η σκέψη ήταν αν μπορούσε το μάθημα να φτάσει στην οθόνη. Τεχνικά δεν το ήξερα. Έμαθα, όμως. Οι φίλοι μου, τεχνικοί με ειδικευση στην τηλεόραση, μού είπαν τι πρέπει να έχω. Προμηθευτήκαμε αυτά τα υλικά και αρχίσαμε. Φτιάξαμε μια αίθουσα στο σχολείο και την κάναμε στούντιο. Και αρχίσαμε να μαγνητοσκοπούμε τα μαθήματα

στο σχολείο, γιατί δεν είχαμε τόσα μηχανήματα ώστε να γίνεται απευθείας το μάθημα. Τα μαγνητοσκοπούσαμε, το απόγευμα τα περνούσαμε ήχο και βίντεο και την άλλη μέρα ανέβαινε το κάθε μάθημα στην τηλεόραση και το παρακολουθούσαν οι μαθητές. 10 Ιανουαρίου 2021 εξέπεμψε το κανάλι καλωδιακά και σιγά-σιγά εμπλουτίστηκε το πρόγραμμά του και είχαμε εικοσιτετράωρη εκπομπή και τώρα που μιλάμε το κανάλι

παίζει, δεν έχει σταματήσει καθόλου. Στενοχωρήθηκα μάλιστα που δεν το είχα σκεφτεί όλο αυτό με την πρώτη καραντίνα τον Μάρτιο του 2020 να το έχουν και τότε τα παιδιά. Αλλά και γιατί δεν το είχα σκεφτεί χρόνια τώρα. Δηλαδή αυτή τη στιγμή, θα το κάνω τώρα πια ακόμα κι αν δεν κλείσουμε λόγω της πανδημίας, θα έχουμε ένα κανάλι που θα μπορούμε να το χρησιμοποιήσουμε για εκπαιδευτικούς και πολιτισμικούς σκοπούς.

Οτιδήποτε μπορούμε να φτιάξουμε. Τόσες εγκρίσεις κάνει το Υπουργείο Παιδείας για ντοκιμαντέρ και ταινίες. Να φτιάξουν και οι ίδιοι οι μαθητές μας εκπομπές τηλεοπτικές που να τις προβάλλουν στους συμμαθητές τους και να δείχνουν την εργασία τους, αυτό που φτιάξαμε. Έχουμε ένα εργαλείο εκπαίδευσης σε παγκόσμια πρωτιά. Έκανε αίσθηση σε όλο τον πλανήτη. Το CNN GREECE και το Associated Press GREECE έκαναν ρεπορτάζ και το νέο μαθεύτηκε παντού. Άρχισαν δημοσιογράφοι από όλο τον κόσμο να μας παίρνουν τηλέφωνο για να γράψουν δυο λόγια για τι συμβαίνει στο σχολείο αυτό.

- Ο εκπαιδευτικός στο σχολείο μιας φυλακής χρειάζεται κάποιες ειδικές δεξιότητες. Φροντίζει

η Πολιτεία για την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών αυτών;

Αυτό είναι το μεγάλο μου πρόβλημα που το ζω αυτές τις μέρες. Με τους διορισμούς που έκανε τώρα το Υπουργείο αρκετοί έμπειροι καθηγητές που υπηρετούσαν χρόνια στο σχολείο, έφυγαν παρόλο που δεν το ήθελαν γιατί διορίστηκαν. Ήρθαν αναπληρωτές. Πρέπει από την αρχή ξανά να εκπαιδεύσω τους ανθρώπους τους νέους, ευτυχώς που είναι ορεξάτοι, άπειροι όμως. Και τη δεύτερη χρονιά που θα αρχίσουν να αποδίδουν, να δημιουργούν δικές τους σκέψεις θα πάνε αλλού. Πρέπει να αντιμετωπίσει το Υπουργείο το ζήτημα αυτό. Άλλαξε από πέρυσι το σύστημα. Στην κατάσταση των διορισμών το σχολείο μας αναφέρεται ονομαστικά, και όποιος θέλει μπορεί να το δηλώσει. Έτσι εξασφαλίζεται ένα από τα θέματα που έχω βάλει, το να το θέλει κάποιος, να μην έρθει τυχαία εδώ. Από την άλλη όμως με αυτή τη διαδικασία προηγείται ο εκπαιδευτικός που είναι πιο πάνω στον πίνακα. Και μπορεί να έχεις έναν εκπαιδευτικό που είναι 5 θέσεις πιο κάτω, να είναι έμπειρος, να ήταν πέντε χρόνια στο σχολείο και να ξέρει τι πρέπει να κάνει και να μην έρθει. Αυτό είναι περίεργο. Έχει βέβαια τη βάση του στη διαφάνεια αλλά διαφάνεια όμως όταν δεν συνυπάρχει με την εμπιστοσύνη στις προσλήψεις δημιουργεί τερατογενέσεις.

Η Πολιτεία πάντως δεν κάνει κάποια επιμόρφωση των εκπαιδευτικών. Στα σχολεία δεύτερης ευκαιρίας (ΣΔΕ) μόνο έχουν γίνει κάποια σεμινάρια. Την επιμόρφωση αυτή στον Αυλώνα νοιώθω ότι είμαι υποχρεωμένος εγώ να τη κάνω.

- Ενώ στον Αυλώνα το ποσοστό συμμετοχής των κρατουμένων στην εκπαίδευση είναι της τάξεως του 95% ,σε όλη τη χώρα το ποσοστό συμμετοχής ανηλίκων και ενηλίκων κρατουμένων είναι μόνο της τάξεως του 8% -10% περίπου. Πώς εξηγείται το μικρό αυτό ποσοστό συμμετοχής;

Ήδη από το 2016 στο Συνέδριο του Βόλου με θέμα την εκπαίδευση των νεαρών παραβατών έθεσα τον τρόπο για να γίνει πράξη το αξίωμα, ότι κάθε κρατούμενος πρέπει να έχει πρόσβαση στην εκπαίδευση. Αφού είναι κρατούμενος και αφού δεν μπορεί να πάει στις δομές που έχουμε έξω, θα πρέπει η ίδια η Πολιτεία να του το εξασφαλίσει αυτό, να φτιάξει δομές μέσα στις φυ-

λακές. Με τον νόμο 4521/2018 ορίστηκε η ίδρυση όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης σε όλες τις φυλακές. Σε κάθε φυλακή θα τοποθετούνταν συντονιστές εκπαίδευσης, προκειμένου να πουν τι χρειάζεται η κάθε φυλακή για να λειτουργήσει η εκπαιδευτική διαδικασία. Αυτή η διαδικασία τον Ιούνιο του 2019 σταμάτησε λόγω των εκλογών και σωστά σταμάτησε αφού είχαν προκηρυχθεί εκλογές. Είχαν τοποθετηθεί ήδη 7 συντονιστές και έπρεπε να τοποθετηθούν ακόμα 26. Μετά όμως δεν έχει συνεχιστεί τίποτε. Με νεότερο μάλιστα νόμο που ψηφίστηκε (4763/2020) είχαμε μια τροποποίηση του προηγούμενου νόμου, μια οπισθοχώρηση αφού ο νεότερος νόμος ορίζει ότι *μπορεί να ιδρύονται* αντί του να *ιδρύονται* σε όλες τις φυλακές όλες οι βαθμίδες εκπαίδευσης.

Για να δούμε το πραγματικό ποσοστό συμμετοχής των κρατουμένων στην εκπαίδευση θα πρέπει προηγουμένως να ιδρύσουμε σχολεία σε όλες τις φυλακές και όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης. Να φτιάξουμε σε όλες τις φυλακές αυτό που συμβαίνει στον Αυλώνα, και να το αφήσουμε να λειτουργήσει με κέφι, με διάθεση, με αγάπη. Πρέπει να στηθούν σχολεία που να έχουν την δυνατότητα να δεχτούν όλες τις αιτήσεις, να υπάρχει σχολείο για όποιον κρατούμενο το επιθυμεί. Θυμάμαι στον Κορυδαλλό ο αείμνηστος ο Γιώργος Ζουγανέλης μου έλεγε ότι έχουμε 400 αιτήσεις αλλά το σχολείο μπορούσε να δεχτεί 80.

- Τι θα θέλατε να ζητήσετε από τους δικηγορικούς Συλλόγους;

Θα ήθελα να τους ζητήσω να ενισχύσουν το αίτημά μας, να ολοκληρωθεί η διαδικασία που είχε ξεκινήσει, δηλαδή να νομοθετηθεί η υποχρεωτική ίδρυση όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης σε όλες τις φυλακές. Μετά θα εξετάσουμε τα τεχνικά θέματα, όπως πού θα βρούμε χώρους, εκπαιδευτικούς κλπ. Θα βρούμε χώρους και εκπαιδευτικούς, αν υπάρχει διάθεση. Άλλωστε στο άρθρο 4 νομίζω του ΣΦΚ λέει ότι το μόνο ανθρώπινο δικαίωμα του κρατούμενου που περιορίζεται είναι το δικαίωμα της προσωπικής ελευθερίας. Όλα τα άλλα λοιπόν ανθρώπινα δικαιώματα είναι σε ισχύ επομένως και το δικαίωμα στην εκπαίδευση.

-Κύριε Δαμιανέ ευχαριστώ πολύ.

Του **Διονυσίου Α. Τσελέντη**
Δικηγόρου Πειραιά

Γειτονιά - Ανάμνηση

Με αφορμή την εμπειρία της υποχρεωτικής «ιατρικής απομόνωσης» λόγω του κορωνοϊού σκέπτομαι ότι ούτως ή άλλως και πριν οι άνθρωποι της πόλης ζούσαμε σε πλήρη απομόνωση, απλώς σήμερα λόγω της πανδημίας, αποκαλύφθηκε. Υπάρχουν πολλοί λόγοι, κυρίως κοινωνιολογικοί, για την απομόνωση των ανθρώπων της πόλης, πιστεύω όμως ότι κύρια αιτία αποτελεί η απουσία της ζωής της κοινότητας ή της γνωστής, ιδίως στους μεγαλύτερους, γειτονιάς.

Από τα τέλη της δεκαετίας του '60 άρχισε λόγω της μετακίνησης του πληθυσμού από την επαρχία στις μεγάλες πόλεις η έντονη αστικοποίηση των πόλεων κυρίως της Αθήνας του Πειραιά και των γύρω συνοικιών. Η μορφή της πόλης άλλαξε θεαματικά αφού όλα τα οικόπεδα και τα μικρά σπιτάκια έγιναν πολυκατοικίες για να στεγάσουν τα όνειρα τους οι οικογένειες που είχαν φθάσει από την επαρχία να ζήσουν και να προκόψουν στη μεγάλη πόλη με τον αστικό τρόπο ζωής σε κάποιο διαμέρισμα. Η τσιμεντοποίηση άλλαξε τη φυσιογνωμία των πόλεων άρδην με γοργούς ρυθμούς. Επόμενο ήταν να μεταλλαχθούν και οι κοινωνικές σχέσεις των ανθρώπων και με το πέρασμα του χρόνου να είμαστε όλοι ξένοι μεταξύ μας και να ζούμε μέσα στη μοναξιά και την απομόνωση.

Οι περισσότεροι ζούμε σήμερα σε διαμέρισμα πολυκατοικίας. Συγκατοικούμε στην πολυκατοικία με άλλους ανθρώπους με τους οποίους το πολύπολύ να ανταλλάσουμε μια τυπική καλημέρα - καληνύχτα. Η αιτία αυτής της α-κοινωνικοποίησης

είναι ακριβώς γιατί εξαφανίστηκε από το σύγχρονο τρόπο ζωής η κοινότητα που αποτελούσε το πυρήνα της συνύπαρξης των ανθρώπων. Ετσι η καθημερινότητα της ζωής του καθενός, τα προβλήματα και οι έγνοιες του, είναι καθαρά ιδιωτική υπόθεση και «δεν αφορά» τους συγγάτοικους.

Η μορφή της κατοικίας σε διαμέρισμα εξαφάνισε κυριολεκτικά την ύπαρξη της «γειτονιάς». Όλοι κυρίως της δικής μου γενιάς έχουμε βιώσει σε μεγάλο ή μικρό βαθμό την ζωή μιας γειτονιάς. Η γειτονιά αποτελούσε την ουσία ζωής για μικρούς και μεγάλους. Ήταν η συνύπαρξη ανθρώπων που μοιράζονταν μεταξύ τους τις έγνοιες, τα προβλήματα, τις στεναχώριες, τις χαρές και τις λύπες τους. Ο καθένας γνώριζε τα προβλήματα του άλλου και μετείχαν όλοι στις καλές και άσχημες στιγμές. Το καλοκαίρι μάλιστα κάθε βράδυ γινόταν πανηγύρι. Μετά τη δύση του ήλιου οι γυναίκες έβγαζαν τις καρέκλες στο πεζοδρόμιο και σε λίγο είχε γίνει η σύναξη ενώ οι φωνές των παιδιών από το παιχνίδι αποτελούσε «μουσική υπόκρουση». Κουβέντες, πειράγματα, κουτσομπολιά τα νέα της κάθε οικογένειας γίνονταν κοινό μυστικό. Εκείνο όμως που χαρακτήριζε τη μάζωξη της γειτονιάς ήταν η εξωτερική κευση της στεναχώριας. Το γεγονός αυτό ήταν λυτρωτικό. Υπήρχε συμπαράσταση, εκδήλωση συμπόνοιας, αλληλεγγύης και βοήθειας. Η χαρά και η λύπη ήταν για όλους. Κάθε μέρα υπήρχε «παράσταση» με νέο έργο με τους ίδιους πρωταγωνιστές με εναλλαγή ρόλων άλλοτε στη χαρά και άλλοτε στη λύπη. Η παράσταση αυτή διαρ-

κούσε μέχρι αργά το βράδυ. Το επόμενο ραντεβού ήταν για την επομένη βραδυά. Και από προβλήματα, άλλο τίποτε. Η ανεργία, το μεροκάματο, η φτώχεια, οι αρρώστιες δεν ανακαλύφθηκαν σήμερα. Πολλές φορές τα πράγματα της βιωτής ήταν πολύ χειρότερα. Όμως υπήρχε αυτή η γειτονιά. Μια μεγάλη αγκαλιά για όλους για τα προβλήματα, τις χαρές και τις λύπες των ανθρώπων της. Αυτή η γειτονιά έλυne προβλήματα χωρίς την ανάγκη αρμόδιων και υπηρεσιών. Η κοινότητα της γειτονιάς ήταν ο αχθοφόρος κάθε στεναχώριας και λύπης. Η ανάγκη ψυχολόγου ή ψυχαναλυτή δεν υπήρχε. Ο καθένας εύρισκε λύση και παρηγοριά στο πρόβλημα του στα μάτια και την καρδιά του γείτονα του.

σε κλουβί-διαμέρισμα το οποίο όσο μεγάλο και να είναι σε περιορίζει σε μικρά δωμάτια και τοίχους με ορίζοντα μόλις στα δύο μέτρα.

Η γειτονιά που έσβησε οριστικά ήταν η κοινότητα των ανθρώπων που ο καθένας ήταν ένα ζωντανό κύτταρο έτοιμο να δώσει και να πάρει. Ήταν μια καθημερινή κοινωνική εκδήλωση γιορτής και μέθεξης με την συνύπαρξη όλων. Ήταν μια μεγάλη αγκαλιά όπου η χαρά του καθενός γινόταν μεγαλύτερη και η λύπη μισητή. Το κάθε απλό και συνήθως φτωχικό σπιτάκι είχε το πολύ τρία δωμάτια χωρίς ηλεκτρικό ψυγείο, κουζίνα, πλυντήριο, αλλά μια γκαζιέρα και ψυγείο πάγου, υπήρχε όμως η γειτονιά που ήταν το σαλόνι στο οποίο ήταν καλεσμένοι όλοι χωρίς πρόσκληση. Στη ζωή

Σήμερα με τον αστικό τρόπο ζωής σε διαμερίσματα είμαστε μεταξύ μας ξένοι και απόμακροι. Είμαστε οι αποκαλούμενοι άνθρωποι της «διπλανής πόρτας». Άγνωστοι και απρόσωποι μεταξύ μας. Η πόρτα ασφαλείας του διαμερίσματος έχει φυλακίσει και εμάς. Δεν γνωρίζουμε τι γίνεται στο διπλανό διαμέρισμα. Μόνο από κάποιο θόρυβο καταλαβαίνουμε ότι κατοικούνε μέσα. Έχουμε «συντροφιά» τη τηλεόραση, τον υπολογιστή, το τάμπλετ και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Ότι πρόβλημα παρουσιασθεί υπάρχει η τηλεφωνική κλήση να μας βοηθήσει από τους ειδικούς. Δεν χρειάζεται να προστρέξω στο συγκάτοικο. Αυτός είναι ξένος και μάλλον δεν θα έχει τη διάθεση να μοιραστεί τη στεναχώρια μου. Κατοικούμε με όλες τις ανέσεις της τεχνολογίας απομονωμένοι

της γειτονιάς δεν υπήρχε κανείς μόνος και αβοήθητος. Οι πόρτες ήταν όλη μέρα ανοικτές και το βράδυ έκλειναν με ένα σύρτη. Η καθημερινή ζωή με όλες τις δυσκολίες ήταν γεμάτη γιατί υπήρχε αυτή η γειτονιά, η ψυχή όλων. Για όσους ζήσαμε τη γειτονιά μας αποτελεί πλέον γλυκιά ανάμνηση. Οι εικόνες της παραμένουν πλέον στους στίχους αναρίθμητων τραγουδιών τα οποία έχουμε τραγουδήσει και αποτελούν μια μελαγχολική αναπόληση.

«μοσχοβολούν οι γειτονιές βασιλικό και ασβέστη...»

«βγήκανε τα κορίτσια με τα παιδιά στη γειτονιά παίζουν με το φεγγάρι και τη μικρούλα τους καρδιά.....»

Ενημερώσεις και Δραστηριότητες του ΔΣΠ

Επιμέλεια:
Πέτρος Λακούτσας

Ψηφίστηκε το Νομοσχέδιο του Υπουργείου Δικαιοσύνης για την τροποποίηση του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας και την καταβολή αποζημιώσεων νομικής βοήθειας

Ψηφίστηκε στις 13.10.2021 από τη Βουλή το νομοσχέδιο του Υπουργείου Δικαιοσύνης «Ταχεία πολιτική δίκη, προσαρμογή των διατάξεων της πολιτικής δικονομίας για την ψηφιοποίηση της πολιτικής δικαιοσύνης, άλλες τροποποιήσεις στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας και λοιπές διατάξεις του Υπουργείου Δικαιοσύνης».

Οι τελικές διατάξεις του νομοσχεδίου, όπως ψηφίστηκε, είναι διαθέσιμες εδώ:

<https://bit.ly/3DG5tn3>.

Οι τροποποιήσεις του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας θα αρχίσουν να ισχύουν από 1.1.2022 (και όχι από της δημοσίευσής στο ΦΕΚ, όπως αρχικώς είχε προταθεί).

Στο ψηφισθέν νομοσχέδιο συμπεριλαμβάνεται διάταξη (άρθρο 89) για την επιτάχυνση της καταβολής αποζημιώσεων νομικής βοήθειας.

Σύμφωνα με τη νέα ρύθμιση τμήμα της αποζημίωσης καταβάλλεται στον δικαιούχο δικηγόρο προ της οριστικής εκκαθάρισης με την έκδοση χρηματικού εντάλματος το οποίο εκδίδεται εντός δεκαπέντε ημερών αφότου, υποβληθούν στο ΤΑΧΔΙΚ

- α) η πράξη διορισμού του δικηγόρου,
- β) το ειδικό γραμμάτιο προκαταβολής και
- γ) η βεβαίωση αρμόδιας δικαστικής ή άλλης

αρχής σχετικά με την εκπλήρωση των καθηκόντων του δικηγόρου.

Τα ανωτέρω μπορούν να διαβιβάζονται στο ΤΑΧΔΙΚ και με ηλεκτρονικά μέσα.

Το υπόλοιπο της αποζημίωσης καταβάλλεται στον δικηγόρο μετά την ολοκλήρωση της εκκαθάρισης. Το προσήκον φορολογικό στοιχείο εκδίδεται κατά την είσπραξη του ως άνω υπολοίπου της αποζημίωσης, μετά την εκκαθάριση και πριν την πλήρη εξόφληση αυτής, κατά παρέκκλιση κάθε άλλης σχετικής διάταξης. Η εξόφληση αποτελεί τον χρόνο πληρωμής του υπολοίπου (ημίσεος) της αμοιβής από την παροχή της σχετικής υπηρεσίας.

Ο δικηγόρος υπηρεσίας υποχρεούται να καταχωρίσει ηλεκτρονικά το φορολογικό στοιχείο που εκδίδει για την ως άνω αποζημίωση στην αντίστοιχη διαδικτυακή πύλη (portal.olomeleia.gr).

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης καθορίζονται το ποσοστό της αποζημίωσης που καταβάλλεται στον δικαιούχο δικηγόρο προ της οριστικής εκκαθάρισης, ο φορέας που το καταβάλλει, ο τρόπος χρηματοδότησής του για τον σκοπό αυτό, καθώς και κάθε τεχνική, διαδικαστική ή άλλη λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παρούσας.

Οι θέσεις της Ολομέλειας και της Συντονιστικής Επιτροπής για τις τροποποιήσεις του Κώδικα Πολιτικής Πολιτικής Δικονομίας είναι διαθέσιμες στους κάτωθι συνδέσμους:

<https://bit.ly/3lwVrhC>,

<https://bit.ly/3v6cVVt>,

<https://bit.ly/3v4Zgh5>

Συγκριτικός πίνακας με την αρχική μορφή των διατάξεων, όπως είχαν διαμορφωθεί από τη νομοπαρασκευαστική επιτροπή, τις προτάσεις της Ολομέλειας των Προέδρων

Δικηγορικών Συλλόγων, και τη μορφή που έλαβαν οι διατάξεις στο νομοσχέδιο του Υπουργείου είναι συνημμένος στον κάτωθι σύνδεσμο: <https://bit.ly/3arZbLb>.

Αποχή των Δικηγόρων Πειραιά από την πιλοτική δίκη σε πολιτικές υποθέσεις

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά κατά τη συνεδρίασή του στις 14/10/2021 με τηλεδιάσκεψη, εξέφρασε την αντίθεσή του στη ψήφιση των διατάξεων του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας που αφορούν στην πιλοτική δίκη στα πολιτικά δικαστήρια και εναρμονιζόμενο με την απόφαση της Ολομέλειας των Προέδρων των Δικηγορικών Συλλόγων (09/10/2021), αποφάσισε την αποχή των δικηγόρων Πειραιά από την πιλοτική δίκη σε πολιτικές υποθέσεις. Η εισαγωγή της πιλοτικής δίκης στις πολιτικές υποθέσεις, όπως, κατ' επανάληψη, έχει επισημανθεί από το δικηγορικό Σώμα, κατα-

στρατηγεί βασικά δικονομικά δικαιώματα των πολιτών, περιορίζει το δικαίωμά τους στη δικαστική προστασία και ενεργεί υπέρ των ισχυρών και εναντίον των αδυνάτων αφού στο ρυθμιστικό της πεδίο είναι βέβαιο ότι θα υπαχθούν υποθέσεις συμφερόντων Τραπεζών και εταιρειών διαχείρισης απαιτήσεων, δανειοληπτών και του ιδίου του Δημοσίου. Επίσης, το Διοικητικό Συμβούλιο αποφάσισε να αναλάβει ενημερωτικές πρωτοβουλίες της κοινής γνώμης για την έννοια της πιλοτικής δίκης και τις επιπτώσεις που αυτή έχει στα δικαιώματα των πολιτών.

Τελευταίο αντίο στον Μίκη

Στις 2 Σεπ. 2021 "έφυγε" από κοντά μας ο Μίκης Θεοδωράκης. Αναμφισβήτητα μια εμβληματική φυσιογνωμία, που μοναδικά και ανεξίτηλα προσδιόρισε τη μουσική παιδεία του τόπου μας αλλά και με διεθνή ευρύτατη απήχηση. Τη μουσική του Μίκη άλλοτε σιγοτραγουδήσαμε και άλλοτε βροντοφωνάξαμε στους δρόμους και γινόμασταν "ένα" με την μουσική, με τον στίχο και με όλη τη δημιουργία. Είναι βέβαιο ότι η μουσική του Μίκη αλλά και τα μηνύματά του θα μας συντροφεύουν για μια ολόκληρη ζωή.

Ο Πρόεδρος
Γιώργος Σταματογιάννης

Πρόσκληση στην ποδοσφαιρική ομάδα του Δ.Σ.Π.

Η ποδοσφαιρική ομάδα ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ ΠΕΙΡΑΙΑ συμμετέχουσα επί 35 συναπτά έτη στο Πανελλήνιο Πρωτάθλημα Ποδοσφαίρου Δικηγορικών Συλλόγων (ΠΠΠΔΣ), προετοιμάζεται για την νέα σεζόν. Όποιος συνάδελφος ή ασκούμενος δικηγόρος έχει σχετική εμπειρία με το άθλημα και επιθυμεί να συμμετάσχει και να ενισχύσει την ομάδα μπορεί να απευθυνθεί στα παρακάτω. Τηλέφωνα Επικοινωνίας: Κεπεσίδης Αντώνιος: 6948561550, Σιβίλιας Παναγιώτης: 6906421507 Email: sivilpan@gmail.com fb page : "Ποδοσφαιρική Ομάδα Δικηγόροι Πειραιά".

Επιμέλεια της
Μαρίας Σταματογιάννη
Συμβούλου ΔΣΠ

Επισκόπηση επιμέρους ζητημάτων που απασχόλησαν το CCBE το 3^ο τρίμηνο 2021:

ΚΡΑΤΟΣ ΔΙΚΑΙΟΥ ΚΑΙ ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ

Περιστατικά υπονόμησης της ανεξαρτησίας των δικηγόρων καταγράφονται όχι μόνο σε χώρες όπου αυτό είναι εν πολλοίς αναμενόμενο, αλλά ακόμα και σε κράτη-μέλη της ΕΕ (ενδ. παρεμβάσεις ανακριτικών/διωκτικών αρχών, παρακολούθηση τηλεπικοινωνιών, διώξεις δικηγόρων, διακινδύνευση του δικηγορικού απορρήτου, ταύτιση των δικηγόρων με τους εντολείς, άρνηση πληροφόρησης των δικηγόρων, προσπάθειες επέμβασης του κράτους στους δικηγορικούς συλλόγους).

Η φετινή διαδικτυακή εκδήλωση για την **Ευρωπαϊκή Ημέρα Δικηγόρου** (25.10.2021) είχε άξονα την ανεξαρτησία των δικηγόρων ως θεμέλιο του κράτους δικαίου. Το CCBE διοργάνωσε διαδικτυακή συζήτηση στρογγυλής τραπέζης με συντονιστές τον Αντιπρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη Νομική Συνεργασία (CDCJ), Christoph Henrichs, και τον Διευθυντή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Συμβουλίου της Ευρώπης, Christophe Poirel. Συμμετείχαν επίσης ο Frédéric Krenck, Δικαστής στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, ο Ειδικός Ανταποκριτής ΟΗΕ για την ανεξαρτησία δικαστών και δικηγόρων, Diego Garcia-Sayan, καθώς και ο Aleksandr Bashkin, εκπρόσωπος της Ρωσίας στο Συμβούλιο της Ευρώπης.

Στον απόηχο της Ειδικής Έκθεσης τον Οκτώβριο 2020 του Συμβουλίου της Ευρώπης για τις διώξεις και την υπονόμηση που υφίστανται οι δικηγόροι σε πολλές χώρες, έχει καταστεί πλέον σαφές στη διεθνή κοινότητα ότι είναι σκόπιμη η κατοχύρωση της ανεξαρτησίας και των θεσμικών εγγυήσεων που πρέπει να απολαμβάνουν οι δικηγόροι. Και τούτο γιατί μέχρι σήμερα οι θεσμικές εγγυήσεις για το δικηγορικό επάγγελμα προκύπτουν συνήθως ερμηνευτικά ως αντανάκλαση των αρχών της δίκαιης δίκης και των δικαιωμάτων των διαδίκων-

κατηγορουμένων. Για το σκοπό αυτό έχει ξεκινήσει εκτεταμένος θεσμικός διάλογος για την αποκρυστάλλωση των βασικών αρχών. Ευκαίριο είναι η προστασία του δικηγορικού επαγγέλματος να λάβει τη μορφή Κανονισμού (τουλάχιστον σε ευρωπαϊκό επίπεδο) ή ακόμα και διεθνούς σύμβασης, πλην όμως εκφράζονται επιφυλάξεις για το κατά πόσο η δεσμευτικότητα του υπό εκπόνηση κειμένου θα αποβεί εις βάρος του εύρους της προστασίας, αφού ενδέχεται τα δεσμευόμενα κράτη να προσπαθήσουν να περιορίσουν τις υποχρεώσεις τους. Εναλλακτικά, συζητείται η κατοχύρωση να λάβει τη μορφή «κατευθυντήριων γραμμών» (soft law) προκειμένου να συμπεριλάβει όσο το δυνατόν περισσότερες αρχές. Σε κάθε περίπτωση, έχει αποφασιστεί να συνεχιστούν οι διαβουλεύσεις για την εκπόνηση των βασικών αρχών (στις οποίες το CCBE θα συμμετέχει ενεργά, αν και χωρίς δικαίωμα ψήφου) και το θέμα της κανονιστικής ή μη μορφής να εξετασθεί σε επόμενο στάδιο.

Επιτροπή εκπαίδευσης και κατάρτισης (Training Committee)

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής, Νικόλαος Κουτκιός, συμμετείχε στην ετήσια Γενική Συνέλευση του Δικτύου HELP του Συμβουλίου της Ευρώπης, όπου υπογραμμίστηκε η σημασία της υπογραφής του Μνημονίου Συνεργασίας και Αλληλοκατανόησης του Συμβουλίου της Ευρώπης με το CCBE. Με το Μνημόνιο αυτό αναγνωρίζεται πλέον και θεσμικά το CCBE ως ο επίσημος φορέας εκπροσώπησης των Δικηγορικών Συλλόγων των επιμέρους κρατών μελών, που εφεξής θα συμπράττει στην προετοιμασία των κατευθυντήριων γραμμών για το δίκαιο και την πρόσβαση στην δικαιοσύνη. Αναδείχτηκε η ανάγκη περαιτέρω ισχυροποίησης και ενίσχυσης των διμερών σχέσεων των δύο φορέων και η ανάγκη αξιοποίησης από πλευράς Ευρωπαίων Δικηγόρων των ευκαιριών υψηλούς ποιότητας κατάρτισης και επιμόρφωσης, που προσφέρει το

Πρόγραμμα HELP είτε με την εξατομικευμένη διδασκαλία είτε με την μορφή ολιγομελών διαδικτυακών προγραμμάτων μέγιστης διάρκειας σαράντα ωρών. Ο Πρόεδρος της Επιτροπής πρότεινε επίσης την διοργάνωση ενός πολυεθνικού σεμιναρίου επιμόρφωσης υπό την αιγίδα των δύο οργανισμών σε σταθερή ετήσια βάση ως επιστέγασμα του Μνημονίου Συνεργασίας. Στην συνεδρίαση συμμετείχε εκπρόσωπος του Ινστιτούτου Ευρωπαίων Δικηγόρων (ELF) που παρουσίασε τα νέα προγράμματα κατάρτισης για Ευρωπαίους Δικηγόρους. Ο ΔΣΠ έχει εκδηλώσει ενδιαφέρον να συμμετέχει στα υπό εκπόνηση προγράμματα για το ποινικό δίκαιο, το δίκαιο μετανάστευσης και κατάσταση αλλοδαπών και το trafficking, που είναι συγχρηματοδοτούμενα από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Καινοτομία – Τεχνητή Νοημοσύνη (TN)

Στις διαδικτυακές συνεδριάσεις των σχετικών συζητήθηκαν οι τελικές παρατηρήσεις του CCBE επί της πρότασης Κανονισμού για την TN, που θα αποσταλούν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο πλαίσιο της διαβούλευσης. Η βασική θέση του CCBE είναι ότι η χρήση TN στα συστήματα απονομής δικαιοσύνης θα πρέπει να είναι πάντοτε καθοδηγούμενη και ελεγχόμενη από τον ανθρώπινο παράγοντα, προκειμένου να διασφαλίζονται ουσιαστικά τα ανθρώπινα δικαιώματα στο μέγιστο βαθμό. Συναφείς είναι οι επιφυλάξεις των μελών του CCBE για την Πρόταση της ΕΕ σχετικά με τα βιομετρικά συστήματα αναγνώρισης (BioIS), δεδομένου ότι μπορεί να επιφέρει άμεσες συνέπειες στην έννοια της δίκαιης δίκης και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Επίσης, παρουσιάστηκε το προσχέδιο αναφοράς του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για την πρόταση Κανονισμού σχετικά με το μηχανογραφημένο σύστημα επικοινωνίας στις διασυνοριακές, αστικές και ποινικές διαδικασίες (e-Codex), στο οποίο υιοθετήθηκαν οι παρατηρήσεις του CCBE.

Σχετικά με την πρόταση Κανονισμού για την ευρωπαϊκή ταυτότητα (e-ID), τονίστηκε ο σημαντικός ρόλος των δικηγορικών συλλόγων κατά την ανάπτυξη συστημάτων άμεσης πιστοποίησης της ταυτότητας των μελών τους και ετέθησαν ζητήματα της διασφάλισης της διαφάνειας σε εθνικό επίπεδο, αλλά και της βάσης δεδομένων που θα δημιουργηθεί. Συμφωνήθηκε να δημιουργηθεί ένα προσχέδιο αναφοράς με σχόλια ως προς την πρόταση

κανονισμού.

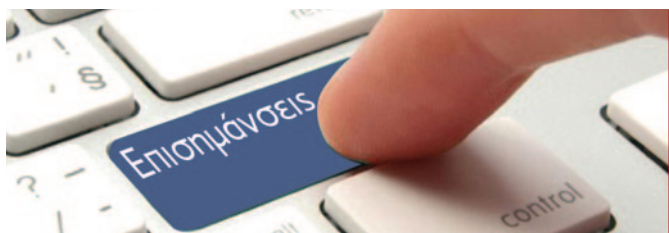
Το CCBE διακίνησε στους δικηγορικούς συλλόγους ερωτηματολόγιο που εκπόνησε η Επιτροπή TN επί του ζητήματος της υποχρεωτικής ηλεκτρονικής επικοινωνίας των δικηγόρων με εθνικές αρχές και τα δικαστήρια, η οποία θα αποτελέσει αντικείμενο επερχόμενης πρότασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Συζητήθηκε, ακόμη, το σχέδιο δράσης του CCBE για την προστασία των δικηγόρων κατά τη χρήση υπηρεσιών διαδικτυακής αποθήκευσης δεδομένων (cloud services). Ο γενικός στόχος είναι να υπάρχουν επαρκείς ασφαλιστικές δικλίδες για το επαγγελματικό απόρρητο των δικηγόρων και να προστατεύονται τα δεδομένα από την μη εξουσιοδοτημένη πρόσβαση. Το σχέδιο δράσης θα αξιολογήσει τους χρηματοδοτικούς πόρους και την τεχνογνωσία που απαιτούνται για την εφαρμογή του, συμπεριλαμβανομένης της πιθανής χρήσης των συστημάτων χρηματοδότησης της ΕΕ, ενώ επίσης το CCBE θα επιδιώξει την ανταλλαγή απόψεων με κυβερνήσεις, οργανισμούς αλλά και παρόχους των σχετικών υπηρεσιών.

Τον Ιούλιο του 2021, η γερμανική αντιπροσωπεία ζήτησε από το CCBE να παρέμβει ενώπιον του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στην υπόθεση Kock και Jones Day κατά Γερμανίας (1022/19 και 1125/19). Η υπόθεση αφορά τη συμβατότητα με το άρθρο 8 της Σύμβασης της έρευνας δικηγορικού γραφείου και της κατάσχεσης εγγράφων και ηλεκτρονικών δεδομένων. Το ΕΔΑΔ παρείχε την απαιτούμενη άδεια προς παρέμβαση και το CCBE υπέβαλε νομότυπα και παραδεκτά τις έγγραφες Παρατηρήσεις του ως παρεμβαίνον τρίτο μέρος.

Συζητήθηκαν, επίσης, οι εξελίξεις για τις Προτάσεις Κανονισμού ΕΕ περί των ηλεκτρονικών αποδεικτικών στοιχείων (e-evidence) και περί της Europrol, για τις οποίες διάφορα μέρη (Πορτογαλική Προεδρία, Ευρωκοινοβούλιο, Επιτροπή LIBE) έχουν υποβάλει σχέδια τροπολογιών.

Συμφωνήθηκε, τέλος, η σύνταξη δήλωσης αναφορικά με την υπό διερεύνηση υπόθεση του σκανδάλου Πήγασος (Pegasus scandal) που αφορά μαζικές παρακολουθήσεις πολιτών στην Ευρώπη μέσω εφαρμογών κινητής τηλεφωνίας (με στόχους κυρίως δημοσιογράφους, ακτιβιστές, πολιτικούς και δικηγόρους).

του **Θωμά Σταμόπουλου**
Δικηγόρου Πειραιά

I

1. Συνέβη και αυτό στον πολύπαθο χώρο μας!!! Συγκεκριμένα Εφέτης-γυναίκα υπηρετούσα στο Εφετείο Αθηνών, ενώ εξεδίκασε εφέσεις σε αυτοκινητική υπόθεση, στην συνέχεια παραιτήθηκε λόγω συνταξιοδότησεως ένεκεν γήρατος... και παρέδωσε τον φάκελλο της παρ' αυτής εκδικασθείσης δικογραφίας στην Γραμματεία του παραπάνω Δικαστηρίου, με αποτέλεσμα η υπόθεση να προσδιορισθεί εκ νέου με το σύστημα της ανασυζήτησης...

Η παραπάνω συμπεριφορά κατά την γνώμη του γράφοντος απάδει προς την συμπεριφορά, που πρέπει, να διέπει την υπηρεσιακή συμπεριφορά κάθε Δικαστικού Λειτουργού και φυσικά εκθέτει συλλήβδην το Δικαστικό Σώμα.

Εν όψει του παραπάνω αποκαρδιωτικού φαινομένου ο γράφων φρονεί, πως φαινόμενα, όπως αυτό, πρέπει να αντιμετωπισθούν νομοθετικά, διότι οι πολίτες αυτής της δύσμοιρης Χώρας δεν είναι ηθικώς, κοινωνικώς και λειτουργικώς ορθό, να ταλαιπωρούνται άδικα και κυρίως αναίτια.

II

2. Ο γράφων ανέγνωσε πρόσφατα αντίγραφο αποφάσεως του Πενταμελούς Υπηρεσιακού Συμβουλίου του Εφετείου Πειραιώς, με βάση το οποίο έγιναν οι κρίσεις του υπηρετούντος στην Εισαγγελία Πρωτοδικών Πειραιώς προσωπικού με αντικείμενο την ανάδειξη για μια τριετία Προϊσταμένων Τμημάτων.

Τα συμπεράσματα του από την ανάγνωση

της είναι τα ακόλουθα:

2.1. Οι απόφοιτοι Νομικής Σχολής είναι ελάχιστοι!!!!, δηλαδή χειρίζονται με όλο τον σεβασμό προς τα πρόσωπα και το έργο των παραπάνω Δικαστικών Υπαλλήλων, υπηρεσιακά θέματα νομικού, αποκλειστικώς και μόνο, αντικειμένου, άτομα τα οποία δεν γνωρίζουν, όπως τυγχάνει το ορθό και πρέπον **ΝΟΜΙΚΑ!!!!**

2.2. Είναι απαραίτητη η στελέχωση των Δικαστικών και Εισαγγελικών Υπηρεσιών της Χώρας μας από πληροφορικάριους υπαλλήλους, οι οποίοι, όμως, διαθέτουν, συγχρόνως, νομική κατάρτιση.

Ο γράφων θεωρεί, πως χωρίς την συνδρομή των παραπάνω προϋποθέσεων, είναι αδύνατη η ευδοκίμηση του έργου των Δικαστικών και Εισαγγελικών Υπηρεσιών **ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΑ ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ.**

(β) Την αλλαγή του τρόπου διοικήσεως των Πολιτικών Δικαστηρίων με τον ορισμό διοικητικού διευθυντού (μάνατζερ), ο οποίος με ευθύτητα και αντικειμενικότητα θα παρακολουθεί και θα καθορίζει τις δραστηριότητες του οικείου δικαστικού σχηματισμού.

III

1. Ο γράφων πρόσφατα μετέβη στο κτίριο του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών για την διεκπεραίωση πελατειακής υποθέσεως και διεπίστωσε πλήρης εκπλήξεως, ότι τα περισσότερα των γραφείων των Τμημάτων του ήσαν κλειστά και υπήρχαν ενδεικτικές

πινακίδες σε κάποια σημεία, οι οποίες επεδείκνυαν τον τόπο εξυπηρετήσεως των προσερχομένων!!!

Είναι προφανές, ότι λόγω των θερινών διακοπών προτιμήθηκε από την Διοίκηση του Πρωτοδικείου Αθηνών ο ως άνω τρόπος λειτουργίας του, όμως, αυτό, ούτε είναι ορθό, ούτε τιμά τον τρόπο λειτουργίας μιας Δημόσιας Υπηρεσίας, η οποία πρέπει, ανά πάσα στιγμή να διατίθεται στην διάθεση του πολίτη.

Ασφαλώς, ούτε είναι ευχάριστο, ούτε συνάδει με τους κανόνες της εύρυθμης λειτουργίας μιας Δημόσιας Υπηρεσίας, το φαινόμενο της αιφνιδιαστικής και ανύποπτης καθυποχρέωσης του προσερχόμενου σε συναλλαγή συναλλασσομένου να διερευνά κατά ποιο τρόπο θα εξυπηρετηθεί, αυτά ενθυμίζουν Ελλάδα του 19ου αιώνα...

2. Με αφορμή τον πρόσφατο χειρισμό υποθέσεως του Γραφείου του, ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας ο γράφων επιβεβαίωσε κατά τεκμηριωμένο, πλέον, τρόπο την πεποίθησή του, πως οι, εκάστοτε, κυβερνούντες τον δυστυχώς αυτό τόπο εφρόντισαν, να καταστήσουν και αυτή, ακόμη, την πρόσβαση στο Συμβούλιο της Επικρατείας, σχεδόν, αδύνατη με την επιψήφιση νομοθετικών ρυθμίσεων, οι οποίες θέτουν προσκόμματα στην άσκηση βοηθημάτων ή μέσων ενώπιον αυτού.

Είναι κατάδηλο, ότι οι σχετικές νομοθετικές ρυθμίσεις έχουν επιψηφισθεί με την υπόδειξη και την παρέμβαση του δικαστικού σώματος του ΣτΕ, προκειμένου κατά τα φαινόμενα να απαλλαγούν από αντικείμενο εργασίας αντί αδιαφανών μέχρι στιγμής ανταλλαγμάτων από πλευράς κυβερνήσεων.

Η διαμορφωθείσα, όμως, κατάσταση προκαλεί αισθήματα δυσάρεστα για το κοινό αίσημα, διότι απλούστατα ο πολίτης στερείται θεμελιωδών Συνταγματικών του δικαιωμάτων.

Είναι βέβαιο, ότι η παραπάνω κατάσταση δεν εκπροσωπεί το πνεύμα Δικαίου και δεν τιμά την μητέρα της Δημοκρατίας, την Χώρα μας...

3. Κατά την γνώμη του γράφοντος οι μάχιμοι Δικηγόροι δεν συναντώνται, πλέον, εύκολα, διότι οι συνθήκες ασκήσεως του επαγγέλματος μας έχουν αλλάξει δραστικά σε σχέση με το παρελθόν και αυτό οφείλεται σε πολυποίκιλους παράγοντες, ενδεικτικώς αναφερομένων αυτών της αυξήσεως του αριθμού μας, του περιορισμού των δραστηριοτήτων μας, οι οποίες εμποδίζουν την συχνή παρουσία μας στα Δικαστήρια, όπως συνέβαινε κατά το παρελθόν, η οποία μας έδιδε την δυνατότητα της συνάψεως διαπροσωπικών σχέσεων, της ηλεκτρονικής διεκπεραιώσεως των εργασιών μας κ.λπ.

Το παραπάνω φαινόμενο μας αποξενώνει και δεν δημιουργεί μεταξύ μας τους δεσμούς, οι οποίοι είναι πολλαπλώς χρήσιμοι για την ενάσκηση του επαγγέλματος μας, όπως λ.χ. πόσες υποθέσεις δεν έχουν κλείσει μεταξύ συναδέλφων, οι οποίοι έχουν μεταξύ τους προσωπική εκτίμηση.

Η μόνη λύση, η οποία εναπομένει είναι η δραστηριοποίηση του Συλλόγου μας προς τον σκοπό ιδρύσεως και λειτουργίας Λέσχης Δικηγόρων κατά τα Βρετανικά πρότυπα.

Η Λέσχη αυτή είναι εφικτό να λειτουργεί στο κτίριο, στο οποίο στεγάζεται ο Οργανισμός Διαμεσολάβησης του Συλλόγου μας. **Ο γράφων, τώρα, στο πέρας της επαγγελματικής του σταδιοδρομίας εκφράζει την ισχυροτάτη επιθυμία του για την δημιουργία και την λειτουργία του «οίκου των Δικηγόρων Πειραιώς», στον οποίο θα συνευρίσκονται, επιτέλους, ενεργοί και μη ενεργοί συνάδελφοι, η συνεύρεσις των οποίων θα αποτελέσει το εφελτήριο για την βελτίωση των σχέσεων μας και την ανταλλαγή πολλαπλών ευεργετικών απόψεων.**

Η Πειραιϊκή και ο Πειραιάς εξακολουθούν να αντιστέκονται

Ο Δ.Σ.Π. ΕΠΡΑΞΕ ΤΟ ΚΑΘΗΚΟΝ ΤΟΥ

Του Γιάννη Καρδαρά
Δικηγόρου Πειραιά

- Ο Πειραιάς, σύμφωνα με τις μετρήσεις του Πολυτεχνείου και του Αστεροσκοπείου Αθηνών, θεωρείται μία από τις πιο επιβαρυμένες με ρύπους πόλεις της Ελλάδας εξ' αιτίας της προσέγγισης στο λιμένα των πάσης φύσης πλοίων κυρίως της ακτοπλοΐας – των εμπορικών και των κρουαζιεροπλοίων και τα οποία ναυλοχούν με τις ηλεκτρομηχανές σε λειτουργία.

- Η αέρια και η θαλάσσια επιβάρυνση και το συγκοινωνιακό θα επιταθούν τα επόμενα έτη ως συνέπεια του έργου επέκτασης των προβλητών κρουαζιέρας για δύο(2) επιπλέον γιγαντιαία κρουαζιερόπλοια. Το έργο απαιτεί το μπάζωμα της θάλασσας επιφανείας 140 στρεμμάτων και μήκους προβλητών 400 μέτρων έξω από τον κυρίως λιμένα. Η επέκταση εκτελείται σε απόσταση μόλις 100 μέτρων από το «Ταφικό μνημείο του Θεμιστοκλή» και την απόληξη των «Κονώνειων Τειχών» στη θέση της «Σχολής Ναυτικών Δοκίμων» στην Πειραιϊκή.

- Για το έργο που είναι σε εξέλιξη έχουν προσφύγει στο ΣτΕ φορείς όπως το «Εργατικό Κέντρο Πειραιά», πολίτες και Δήμοι και από την δικάσιμο της 5-3-2021 αναμένεται απόφαση.

- Ο «Δικηγορικός Σύλλογος Πειραιά» του οποίου η αποστολή, εκτός των συνδικαλι-

στικών-επαγγελματικών ζητημάτων είναι η προάσπιση των δικαιωμάτων των πολιτών και ιδιαίτερα της ζωής και της προσωπικότητας, έγκαιρα στις 25-7-2019 (πριν καν αρχίσει η εκτέλεση του έργου) είχε λάβει απόφαση: «...Δεν τεκμηριώνεται επαρκώς η επέκταση των προβλητών κρουαζιέρας δοθέντος ότι δεν προσκομίστηκαν από τους Δημόσιους φορείς περιβαλλοντικές μελέτες ώστε να αποφευχθούν κίνδυνοι για το περιβάλλον και την δημόσια υγεία λόγω της αύξησης των αέριων ρύπων, την κυκλοφοριακή φόρτιση της πόλης, τις διαδικασίες εκβάθυνσης του κυρίως λιμένα και την μεθοδολογία επεξεργασίας και χρήσης των βυθοκορημάτων...»

- Η απόδειξη της ορθότητας της έγκαιρης απόφασης του Δ.Σ.Π. ήταν η έκδοση, της από 11-6-2020 «προσωρινής διαταγής» από το ΣτΕ (επί αίτησης Ακύρωσης φορέων), «περί απαγόρευσης των βυθοκορήσεων (εκσκαφών του βυθού) και την απόρριψη των βυθοκορημάτων στο Σαρωνικό για να αποφευχθεί η ρύπανση της θάλασσας» και η οποία απαγόρευση είναι μέχρι σήμερα σε ισχύ.

ΠΡΟΣΦΥΓΗ ΔΣΠ ΣΤΟ ΣτΕ

- Ο ΔΣΠ στα πλαίσια της κοινωνικής διάστασης της παρουσίας του στην πόλη δεν έμεινε στην λήψη αποφάσεων με ευχολόγια αλλά

την 1-7-2021 προσέφυγε με αυτοτελές δικόγραφο στο ΣτΕ κατά του κ. Υπουργού Περιβάλλοντος για την εκδοθείσα στις 11-12-2020 «**Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών όρων**» (ΑΕΠΟ) η οποία αφορά το συγκεκριμένο έργο των ΠΡΟΒΛΗΤΩΝ ΚΡΟΥΑΖΙΕΡΑΣ αλλά και άλλα έργα, (όπως η «εκβάθυνση του κυρίως λιμένα του Πειραιά» και η «επεξεργασία των επικίνδυνων βυθοκορημάτων» (λάσπης) κ.α.) και τούτο εξαιτίας των πλείστων όσων παραλείψεων των προβλεπομένων και προαπαιτούμενων για την προστασία του περιβάλλοντος. Η εκδίκαση της μαζί με άλλες Αιτήσεις Ακύρωσης (Δημάρχων, δημοτικών συμβούλων και κατοίκων), έχει οριστεί για τις **5-11-2021**. **Αξίζει να σημειωθεί ότι σύμφωνα με την Ελληνική και Κοινοτική νομοθεσία πριν την έκδοση της ανωτέρω από 11-12-2020 ΑΕΠΟ έπρεπε να είχε προηγηθεί «Στρατηγική Περιβαλλοντική Μελέτη» (ΣΜΠΕ) για το σύνολο των έργων.**

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΔΣΠ ΣΤΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ

● Παράλληλα ο ΔΣΠ παρενέβη με δικόγραφο παρέμβασης στα Ασφαλιστικά Μέτρα ενώπιον του Πρωτοδικείου Πειραιώς υπέρ πολιτών εκπροσωπούμενων από τον συνάδελφο Ευάγ-

γελο Αναγνώστου.

● Μετά τις ανωτέρω νομικές ενέργειες κατέστη εκπρόθεσμα στις 2-6-2021 «σχέδιο ΣΜΠΕ» από το Υπ. Περιβάλλοντος μέσω του ΤΑΙΠΕΔ το οποίο σχέδιο (ΣΜΠΕ) για το σύνολο των έργων έχει μέχρι στιγμής απορριφθεί από τους Δήμους Πειραιά, Κερατσινίου-Δραπετσώνας, Περάματος και την ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ.

● Πιο συγκεκριμένα εκδόθηκε στις 15-12-2020 ολική απαγόρευση των εργασιών επιχωματώσεων η οποία απόφαση εν συνεχεία σχετικής αίτησης του ΟΛΠ ΑΕ, μεταρρυθμίστηκε στις 15-2-2021 και επετράπη η συνέχιση των εργασιών για την επέκταση των προβλητών **αλλά διετάχθη η χρήση πλωτών πετασμάτων στον χώρο του έργου και η διενέργεια τεχνικών εκθέσεων αξιολόγησης της ποιότητας των θαλασσιών υδάτων από ιδιώτη σε σταθερή εβδομαδιαία βάση η οποία υποχρεωτικά κοινοποιείται στον Δ.Σ.Π.**

● Στις 31-8-2021 εκδικάστηκαν τα Ασφαλιστικά μέτρα με εκπροσώπους από πλευράς ΔΣΠ του Προέδρου κ. Γ. Σταματογιάννη, του μέλους του ΔΣ κ. Ι. Καρδαρά και του συναδέλφου κ. Ι. Βρέλλου και αναμένεται απόφαση.

Ο ΔΣΠ ζήτησε οι τεχνικές εκθέσεις αξιολόγησης της ποιότητας του θαλασσιού ύδατος να γίνονται από τον δημόσιο φορέα ΕΛΚΕΘΕ για

λόγους αξιοπιστίας, και ότι η εκτέλεση του έργου πρέπει να γίνεται με κανόνες ενώ εκκρεμεί η έκδοση των απαιτούμενων Περιβαλλοντικών Μελετών.(ΣΜΠΕ)

- Στην επ' ακροατηρίω διαδικασία αποκάλυφθηκαν ότι ο «Ανεξάρτητος Μηχανικός του έργου», που εκπροσωπεί τα συμφέροντα του Δημοσίου, ήταν πρώην υπάλληλος της αναδόχου Εργολήπτριας, ότι οι ελεγκτικές Υπηρεσίες της Περιφέρειας κατέλαβαν τον ΟΛΠ ΑΕ και την ανάδοχο (κατ' εξακολούθησιν), ως παραβάτες της περιβαλλοντικής Νομο-

Ο ΠΕΙΡΑΙΑΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΣ

- Το έργο αντιστρατεύεται και προσβάλλει την προγραμματισμένη ολοκλήρωση του οράματος της Μερίνας Μερκούρη και του Τρίτη για τη δημιουργία των δύο εμβληματικών αρχαιολογικών περιπάτων της Αττικής, της **Διονυσίου Αρεοπαγίτου στην Ακρόπολη και της Πειραιϊκής Ακτής** κατά μήκος του Κονώνειου Τείχους, από τη Ζέα μέχρι τον Τάφο του Θεμιστοκλή και το 'φυλακισμένο' από τον ΟΛΠ τμήμα του τείχους στο «Παλατάκι».

Αυτός ο μέγας αρχαιολογικός περίπατος - μαζί με το Μουσείο Εναλίων Αρχαιοτήτων στο Σιλό (που ο ΟΛΠ ΑΕ-COSCO σαμποτάρει) θα βάλει τον Πειραιά στον χάρτη των τουριστικών προορισμών της Μεσογείου.

ΑΡΧΑΙΑ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ

Με την ευκαιρία και σε ότι αφορά την αρχαία κληρονομιά παραθέτω ένα εδάφιο από την από 6-6-2020 δημόσια επιστολή προς τον κ. Υπ.

θεσίας και τους έχουν επιβάλλει πρόστιμα καθώς και άλλα ζητήματα που αναδεικνύουν αρνητικά στοιχεία του ιδιωτικού πλέον ΟΛΠ ΑΕ αλλά και τις δυσκαμψίες και αοριστίες των Μελετών των αρμοδίων Υπηρεσιών του Ελληνικού Δημοσίου. Σημειώνεται ότι πρόσφατα μεταβιβάστηκαν από το ΤΑΙΠΕΔ ποσοστό 16% των μετοχών του ΟΛΠ ΑΕ (COSCO) (51% + 16% = 67%) που επιτείνει το «ανέλεγκτον».

- Μετά τα ανωτέρω που τίθενται στην κρίση του αναγνώστη άς μου επιτραπεί να καταθέσω την προσωπική μου άποψη:

Ναυτιλίας του γνωστού ε.τ. Εφόρου Αρχαιοτήτων Πειραιώς κ. Γεωργίου Σταϊνχάουερ: «...Ένα μνημείο είναι, αξιότιμε κύριε Υπουργέ, ένα πολύ ευαίσθητο αντικείμενο, το ίδιο και το ιστορικό τοπίο. Η προστασία τους δεν είναι μόνο θέμα νομοθεσίας, αλλά στοιχειώδους ευαισθησίας και απλού αισθήματος ευθύνης απέναντι στον χώρο και στην ιστορία. Σ' αυτή την ευαισθησία και στο αίσθημα ευθύνης που σας χαρακτηρίζει κάνω έκκληση αυτή την τελευταία στιγμή, ώστε να αποτρέψετε αναστέλλοντας ως ο αρμόδιος υπουργός την εκτέλεση ενός εγκλήματος διαρκείας που συντελείται μπροστά στα μάτια μας σε βάρος

της κληρονομιάς που παραλάβαμε και το οποίο θα στιγματίζει για αιώνες με την ανόητη παρουσία του την κληρονομιά που θα αφήσουμε: «ζημίαν αίροῦ μᾶλλον ἢ κέρδος αἰσχρόν· τὸ μὲν γὰρ ἄπαξ λυπήσει, τὸ δὲ ἀεί». ...»

- Προς το παρόν δεν υπάρχει ολοκληρωμένο το περιβαλλοντικό αποτύπωμα που θα αφήσει στην πόλη η προτεινόμενη και επιδοτούμενη από την Ε.Ε. επένδυση (140 εκ€) – ούτε για τις επιπτώσεις στην υγεία και την ποιότητα ζωής των κατοίκων, για την ατμοσφαιρική ρύπανση, το κυκλοφοριακό και την ηχορύπανση ενώ πρόσφατα μεγάλοι τουριστικοί προορισμοί όπως η Βενετία, η Βαρκελώνη, η Μασσαλία και το Ντουμπρόβνικ έχουν απαγορεύσει την παραμονή των «γιγάντων της θάλασσας» στα λιμάνια τους εξαιτίας του περιβαλλοντικού φόρτου.

- Με την επέκταση του λιμανιού κρουαζιέρας δημιουργούνται υπεραξίες πάνω σε μία τεχνητή χερσόνησο (που μας παραπέμπει σε Αραβικές χώρες) σε προνομιακή θέση, της οποίας ο ΟΛΠ-COSCO (με μόνο 5εκ ευρώ) θα αποκτήσει τη χρήση δωρεάν - με χρήματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (140 εκ. ευρώ). (βλέπετε και πρόσφατη από Οκτωβρίου 2021 σχετική ερώτηση Ευρωβουλευτή κ. Π. Κόκκαλη προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή).

- Δεν υπάρχει μέχρι σήμερα ο προγραμματισμός ηλεκτροδότησης των δεμένων πλοίων στους προβλήτες τόσο της κρουαζιέρας όσο

και της ακτοπλοΐας ώστε να περιορίζονται οι αέριοι ρύποι ούτε η αλλαγή της ποιότητας των καυσίμων.

- Δεν πρόκειται για μια ισόρροπη λιμενική αναπτυξιακή πολιτική που φροντίζει η προστιθέμενη αξία των επενδύσεων που θα πραγματοποιηθούν να διαχέεται στην τοπική οικονομία, ούτε για την ανάγκη αρμονικής συνύπαρξης των λειτουργιών του λιμανιού με τις λειτουργίες της πόλης και τις ανάγκες της τοπικής κοινωνίας.

Η αποτροπή της δημιουργίας μιας «κλειστής πόλης» μέσα στην πόλη είναι καθήκον κάθε

φορέα που υπάρχει και δρα στον Πειραιά αλλά κυρίως αποτελεί συνταγματικό δικαίωμα του κάθε πολίτη να προασπίζεται την βιώσιμη ανάπτυξη της πόλης στην οποία ζει και εργάζεται και ιδιαίτερα σε συνθήκες κλιματικής κρίσης.

Ο ΔΣΠ έχει πράξει το καθήκον του!!

Ο Δικαστής Θανάσης Παπαθανασόπουλος και το λογοτεχνικό του έργο

Του Δημήτρη Πιστικού

Ο Θανάσης Παπαθανασόπουλος, απών τα τελευταία χρόνια από τη συντροφιά μας, «έφυγε» από τον κόσμο μας και τυπικά τον Ιούλιο του 2021. Γεννήθηκε στην Περίστα της ορεινής Ναυπακτίας το 1937. Σπούδασε Νομικά και υπηρέτησε 36 χρόνια ως δικαστής σε διάφορες πόλεις φτάνοντας μέχρι το βαθμό τού εφέτη. Πολυσχιδής, πολυτάλαντος και πολυγράφος ασχολήθηκε σχεδόν με όλα τα είδη τού λόγου (ποίηση, μετάφραση, δοκίμιο, λαογραφία, πεζογραφία, θέατρο, βιβλιοκρισίες, νομικά κ.λπ). Για το έργο του έλαβε πολλά βραβεία όπως της Ακαδημίας Αθηνών, του ιδρύματος Ουράνη, του Δήμου Ηρακλείου Κρήτης, κρατικό βραβείο πεζογραφίας κ.λπ

Είχα την τύχη να τον γνωρίσω και προσωπικά στο βιβλιοπωλείο τής «Εστίας» στην οδό Σόλωνος στις αρχές τής δεκαετίας τού '90 κι έκτοτε συναντιόμασταν στα γραφεία τής «Ένωσης Αιτωλοακαρνανών Λογοτεχνών», στο βιβλιοπωλείο τού «Αστέρα» της οδού Λυκούργου, σε συνέδρια και εκδηλώσεις και φυσικά στο στέκι τής λογοτεχνικής συντροφιάς των φίλων τού περιοδικού «3η Χιλιετία», ΚΑΦΕ ΟΠΕΡΑ. Ανταλλάσσαμε βιβλία που τα συνόδευε με βραχείες επιστολές και μικρά σημειώματα. Δεν ήταν ο άνθρωπος που μπορούσες να τον λογαριάσεις για οικείο και φίλο αφού κρατούσε πάντοτε τις αποστάσεις

(μού μιλούσε, συνήθως, στον πληθυντικό) και το ύφος του δεν ήταν ενθαρρυντικό σε τέτοιου είδους προσεγγίσεις. Εκτιμούσα την εργατικότητα, το ταλέντο και την αγάπη του στη λογοτεχνία και στην ιδιαίτερη πατρίδα του. Συνεργάστηκε με το περιοδικό «3η Χιλιετία» επί σειρά ετών και ο Μόσχος Κεφάλας έκαμε ένα μικρό αφιέρωμα στο έργο του. Συχνά έτυχε να συστεγαζόμαστε σε κάποια λογοτεχνικά περιοδικά («Ίβυκος», Παρουσία», «Πειραϊκά Γράμματα», «3η Χιλιετία» κ.λπ.

Ο Παπαθανασόπουλος ως ποιητής αναδεικνύει μνήμες που αποκαλύπτουν κατοχικές, μετακατοχικές και εμφύλιες οδυνηρές μνήμες. Είναι βιωματικές εμπειρίες και μαρτυρίες, χρονικά αυτοβιογραφικά μέσα σε σκληρά γεγονότα. Παιδί, καταδικασμένου σε θάνατο αγωνιστή τής Εθνικής Αντίστασης, κατάφερε να μην γίνει εκδικητής και αυστηρός δικαιοκρίτης αλλά θεμελιωτής ενός λόγου που οδηγεί στη διαμόρφωση μιας ενωμένης συλλογικής συνείδησης. Είναι το παιδί τού Γυμνασίου, που συνάντησε ο Άγγλος συγγραφέας Πάτρικ Λη Φέρμορ στο καφενείο τού πατέρα του στην ορεινή Περίστα Ναυπακτίας και του διάβασε το λήμμα για τα Κράβαρα από την Μεγάλη Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια (33 τόμοι) ονομάζοντας τους συντάχτες της «κερατάδες που δεν έπρεπε να γράψουν τέτοια ψέματα για τους συμπατριώτες του» (Πάτρικ

Λη Φέρμορ «Ρούμελη», εκδ. Ωκεανίδα 1991, σελ. 312). Διαυγής και γλαφυρός, επαινετικός και μυκτηριστής, υμνητικός και ειρωνικός, πρωτότυπος δημιουργός και οξυδερκής κριτικός, κατείχε την αρχαία, τη νέα και τη σύγχρονη ελληνική και παγκόσμια λογοτεχνία. Ανθρωπιστική η ποίησή του και βιωματική, με βαθύ λυρικό λόγο, δραματική ένταση και επική ορμή, κουβαλούσε μέσα της πάντα τα

τραύματα της παιδικής ηλικίας και το βάρος ενός ανάλητου μετεμφυλιακού κράτους. Η Ελλάδα τού Παπαθανασόπουλου δεν είναι πλάσμα κάποιων ιδεολόγων αλλά ζώσα και ζέουσα πραγματικότητα. Η

λαϊκή ψυχή και ο πλούτος της είναι κάτι αλλιώτικο από την τεκμαρτή και σαθρή «πνευματική κοινότητα» των επαγγελματιών γραφιάδων τού σπουδαστηρίου και των βιβλιογραφιών. Ρεαλιστής στο έπακρο και αναζητητής τού σολωμικού εθνικού και αληθινού διάλεγε τα σωστικά υλικά τού τόπου του (αλήθεια, γλώσσα, ιστορία, μυθολογία) και έχτιζε το μεγάλο σε έκταση και σπουδαίο σε ουσία οικοδόμημά του.

Πυκνός λυρικός αλλά και αφηγηματικός συνάμα, συναινετικός και χλευαστής, γαλήνιος και οργισμένος, φιλογύνης και μισογύνης, πρωτεϊκός από τη γέννα του, πληθωρικός και γνώστης τής ταπεινής τέχνης που λέγεται λογοτεχνία, επιχείρησε και πραγματοποίησε τομές σε ό,τι καταπιάστηκε, αλλάζοντας συχνά είδη και μετερίζια. Η σχέση του με το παρελθόν είναι λατρευτική και μολονότι συχνά οδυνηρή,

αποβαίνει τελικά λυτρωτική. Θα έλεγα πως πίστευε αυτό που ισχυριζόταν ο Ζακ Ντεριντά, δηλαδή, ότι «λάτρευε το παρελθόν αλλά έτρεμε τη νοσταλγία». Τα βιώματά του τον οδήγησαν σ' ένα δρόμο όπου το έθνος θα πρέπει να θεωρεί εθνικό ό,τι είναι αληθινό. Άξιος κληρονόμος μιας μακράς παράδοσης ενός πολιτισμού που αποτελεί τη βάση τού σύγχρονου δυτικού τρόπου σκέψης στοιχί-

στηκε στη χορεία των δασκάλων που θέλουν να φωτίσουν τη συνείδηση των ομογενών. Ακούγεται λίγο παλαιομοδίτικο αλλά είναι πέρα ως πέρα αληθινό: στον εσωτερο πυρήνα τής προσπάθειάς του

διακρίνεται η αγωνία του να φωτίσει και να διδάξει τους αναγνώστες. Με λογισμό και με όνειρο. Ως δικαστής, ήταν από τους πρώτους που εξέδωσε αποφάσεις στη δημοτική γλώσσα, την οποία κατείχε σε βάθος.

Πρόκειται πρωτίστως για ένα ελεύθερο, ακαπίστρωτο, αδογμάτιστο και αδούλωτο πνεύμα ελληνικό και φιλέρευνο στην ανάλυσή του και φιλελεύθερο και πανανθρώπινο στη σύνθεσή του. Ο ποιητής έχει άριστη εποπτεία τής αρχαίας και σύγχρονης ελληνικής γραμματείας αλλά και επαρκή γνώση τού τι συμβαίνει στον κόσμο. Μέσα στο λυκόφως και τη θολούρα τής εποχής του, όπου κινούνταν πρόσωπα και ιδέες διέκρινε το καίριο, το ουσιώδες, το δίκαιο. Τολμηρός στο λόγο του δε δίσταζε να δείχνει αίτια, συμφορές, πληγές και εθνικές ντροπές ενώ παράλληλα δεν έπαυε να δοξολογεί την αιώνια φύση, τα δι-

καιώματα του ανθρώπου, την ομορφιά και την τάξη τού σύμπαντος. Πνεύμα κατά βάθος αναρχικό, που δημιουργήσε η παιδεία του και τα παιδικά τραύματα της προσωπικής τραγωδίας, χωρίς μεταφυσικές απάτες, τεχνάσματα και θρησκοληψίες μάς έδωσε παραστατικά, λιτά και μεστά τα περίφημα επιτύμβια επιγράμματα, όπως οι παλιοί τεχνίτες τού είδους. Κάποτε μπορεί να φαίνεται ότι άλλαζε πορεία, στοχεύσεις, προβληματισμούς αλλά στο τέλος, η προσεκτικότερη παρατήρηση οδηγεί σε μια αταλάντευτη κοσμοθεωρία.

Στον πυρήνα τού έργου του, παρά την πολυδαίδαλη μορφή του, παραμένει σταθερή η αιτωλικής κοπής ελληνική του ιθαγένεια, που βυζαίνει από την καταγωγή, τα βιώματα και την άμεση επαφή του με το ελληνικό παρόν αλλά κι από τις συνομιλίες του με πλήθος ανώνυμους και επώνυμους Έλληνες ομοτέχνους. Οι ξένες φωνές είναι εντελώς αφομοιωμένες στο εργαστήρι του και στοιχίζονται στην ιδιοπροσωπεία τού ποιητή. Η φαντασία του υπερχειλίζει όπως τα κατεβασμένα ποτάμια και ενώνεται με τις πλούσιες εικόνες τής πραγματικότητας. Ωστόσο, μένει η εντύπωση της ασφυξίας στον στενό κορσέ τής τέχνης του που δεν θέτει κανόνες. Αυτό συχνά μού δημιουργεί την εικόνα ενός ποιητή που στενοχωριέται που δεν μπορεί όλα να τα χωρέσει σ' ένα στίχο, ένα ποίημα, μια συλλογή, μια μεγάλη σύνθεση και τρέχει να προφτάσει τα πάντα προτού σωπάσει πνευματικά και βιολογικά, όπως πράγματι συνέβη στην πορεία του.

Έχοντας σαφή ελληνική ιθαγένεια ο ποιητής διέθετε εξαιρετική ιστορική και κοινωνική συνείδηση. Τα γκρεμισμένα είδωλα τα αντιμετώπιζε με δίκαιη κατανόηση και αποφασιστική

επιείκεια. Σε αντίθεση με άλλους ομοτέχνους που παριστάνουν τον δικαιοκρίτη ο ποιητής αρκείται στην αλήθεια του, στο ξεσκέπασμα του μύθου στην αποδόμηση των ψεύτικων συμβόλων και ιδεολογημάτων. Παράλληλα, διακρίνεται μια ιδιόζουσα παγανιστική διάθεση που συχνά εναρμονίζεται με ορεσίβια τραχύτητα και ξέσκεπη γλώσσα χωρίς φιοριτούρες που κάποτε θυμίζει τον συμπατριώτη του ομηρικό ήρωα Θεοσίτη τής Ιλιάδας.

Σε μια εποχή που όλοι διερωτώνται για τη χρησιμότητα της ποίησης πιπιλίζοντας σαν καραμέλα τη ρήση τού Χαίλντερλιν («κι η ποίηση τι χρειάζεται σ' έναν μικρόψυχο καιρό»), ο Παπαθανασόπουλος ισχυριζόταν ότι: «Ο ποιητής ανάμεσα χλεύης και χλεύης / ανάμεσα κοροϊδίας και κοροϊδίας / σκυφτός, παράκαιρος, παραπανήσιος / φαιδρό δώρο άλλων καιρών / προς τον καιρό μας / με βλέμμα αλαφιασμένο σαν του νόθου. [...] Κάθε που σκοτεινιάζει η ματιά του... / είναι που θέλει να κραυγάσει κάτι, / ... 'Έσείς δε φταίτε. / Εγώ φταίω που τραγουδάω'. / Θαρρείς κι είναι στο χέρι του να κάνει αλλιώς». Ωστόσο, επέμενε να υποστηρίζει πως η ποίηση δεν έχασε τα πρωτεία της στον κόσμο των τεχνών. Εννοούσε μια ποίηση που αρνείται τον ομφαλοσκοπισμό της για να μπορέσει να ξανασυνδεθεί με την μακραίωνη παράδοση και με την πολιτιστική κληρονομιά τής ανθρωπότητας. Μια ποίηση που θα παρέχει, εκτός από την αισθητική συγκίνηση πνευματική, φιλοσοφική και ιδεολογική στήριξη. Μια ποίηση που κρατάει ανοιχτούς τους διάλους με τη διάνοηση και γιατί όχι με τη φιλοσοφία και την πολιτική. Η κοινωνική και ιδίως η ηθική διάσταση της ποίησης του Παπαθανασόπουλου είναι εμφανής και ιδιαίτερα

η ποιητική του. Θα χρειαζόταν ολόκληρη μελέτη για να αποκωδικοποιηθούν οι ηθικές διαστάσεις με τους κανόνες και τα προστάγματα τους. Εάν δεν κατέχουμε αυτά τα βασικά κλειδιά δεν μπορούμε να εισχωρήσουμε στην ποιητική του επικράτεια γιατί έχουμε να κάνουμε με έναν πολυδαίδαλο και πολύτροπο οικοδόμημα. Συναφές με το θέμα αυτό είναι και η θρησκευτική διάσταση της ποίησής του αφού συχνά ο ποιητής θέτει επί τάπητος οντολογικά ζητήματα για την ύπαρξη του Θεού και τα όρια τής γνώσης. Η έλλειψη διανοητικών βεβαιοτήτων αντανακλά την εμπειρική και λαϊκή του προέλευση και ο σκεπτικισμός του είναι το αντίκρουσμα της μνήμης και της φαντασίας σ' ένα λογικό κάτοπτρο του ορθού λόγου. Η καθ' έξιν δημιουργική φαντασία (imagination), πλούσια αλλά λογικοκρατούμενη, οδηγεί προς τη γνώση ενώ η πλασματική φαντασία (fiction) οδηγεί στα σύγχρονα αδιέξοδα. Πολλές φορές ο Παπαθανασόπουλος ως στοχαστής ποιητής χρησιμοποιούσε τη μαιευτική μέθοδο μέσω εσωτερικών ερωταποκρίσεων ώστε να αποκαλύψει την άγνοια που είναι μια μορφή τής αλήθειας.

Υπάρχουν ποιητές που έχουν μια μυθολογία την οποία επαναλαμβάνουν και τελικά την εξαντλούν εξατμιζόμενοι. Ορισμένοι δεν έχουν καν μυθολογική σκευή αλλά κάποια μυθολογούσα συνείδηση. Είναι κι εκείνοι που κατέχουν τμήματα μιας συνεχούς και αδιάσπαστης μυθολογίας την οποία οικοδομούν. Παράδειγμα της πρώτης ο Ελύτης, η Δημουλά, ο Καρούζος, της δεύτερης οι ομφαλοσκόποι ποιητές που δε νοιάζονται για ό,τι δεν έχει να κάνει με τον εαυτό τους (και την παρέα τους) και της τρίτης μεταξύ άλλων και ο Παπαθανασόπουλος. Μαθητής και συνεχιστής τής ρουμελιώτικης και ειδικότερα της αιτω-

λικής ποιητικής Σχολής με μπροστάρη τον Κωστή Παλαμά, πρωτεϊκός κι αυτός στο έπακρο φιλοτέχνησε με κάθε του έργο το άγαλμα μιας σαφούς και ουσιώδους μυθολογικής συνείδησης. Διευρύνοντας τα επιμέρους, αντικατόπτριζε το οικουμενικό, απόσταζε το πολύχυμο. Ίσως γι' αυτό είναι πολύ φανερή η έλλειψη χαρακτηριστικού ύφους. Ο αναγνώστης δεν αναγνωρίζει στα ποιήματά του το δημιουργό, όπως γίνεται λ.χ. με τον Κάλβο, τον Καβάφη ή τη Δημουλά. Αυτό μπορεί να ξεγελάσει ακόμα και έμπειρους αναγνώστες εάν κρυφτεί το όνομα του ποιητή. Κι όμως με το δικό του τρόπο κατάφερνε να μιλήσει στον καθένα μας απλά και κατανοητά, για ένα σωρό πράγματα που κεντρίζουν τη φαντασία και προκαλούν την αισθητική συγκίνηση. Που σημαίνει ότι δεν απευθύνεται σε ορισμένο στενό κύκλο αναγνωστών αλλά στο ευρύτερο κοινό ασκώντας μια τέχνη κοινής ωφελείας. Για τους στίχους του έγραψε: «Οι στίχοι αυτοί και τα αισθήματα / είναι των άλλων. / Δικά μου είναι μόνο η βίγλα αυτή / και το μελάνι.»

Ο Παπαθανασόπουλος πικράθηκε πολύ από την αποτυχία του να εκλεγεί ακαδημαϊκός, παρά τις όποιες μετατοπίσεις του σε συντηρητικότερους δρόμους. Η Κική Δημουλά και ο κύκλος της αποδείχτηκαν ισχυρότεροι του δικού του με τον Αθανασιάδη κι άλλους ακαδημαϊκούς. Η πίκρα του ξεχείλιζε και την κουβέντιαζε ανοιχτά στις συντροφικές του. Τα τελευταία χρόνια τής ζωής του, έχασε την επαφή του με τη μνήμη και με τα πρόσωπα και τα πράγματα που τον πλήγωσαν. Σώπασε κι απομακρύνθηκε από τον κόσμο αφήνοντας πίσω του ένα μεγάλο έργο που αποζητά τη δίκαιη καταξίωση.

Το Σύνδρομο του Ναβαρίνο

Του **Δημητρίου Σταθακόπουλου**

Οθωμανολόγου - Τουρκολόγου,

Διδάκτορα του Παντείου Πανεπιστημίου και συνεργάτη του Εργαστηρίου
Τουρκικών και Ευρασιατικών Μελετών στο Πανεπιστήμιο Πειραιά.

Διπλωματούχου Βυζαντινής Μουσικής - μουσικολόγου.

Είναι γνωστό ότι η διπλωματία είναι ένα πολύ δύσκολο κεφάλαιο. Είναι επίσης γνωστό, όπως θα 'λεγε ο Πάλμερστον, ο υπουργός Εξωτερικών και αργότερα Πρωθυπουργός της Μ. Βρετανίας, λίγο μετά τα χρόνια της Ελληνικής επανάστασης: «δεν υπάρχουν σταθερές φιλίες, αλλά σταθερά συμφέροντα». Αυτό αποδεικνύεται καθημερινά, ειδικά στα θέματα Ελλάδας - Τουρκίας, όταν η Ελλάδα ζητάει τη βοήθεια των συμμάχων της. Εδώ πρέπει να διευκρινίσουμε κάτι το οποίο είναι διαχρονικό. Οι σύμμαχοι της Ελλάδας, ήταν και είναι ιστορικά και σύμμαχοι της Τουρκίας. Τόσο μέσα απ' το ΝΑΤΟ, όσο και μέσα απ' το σύνολο της Ε.Ε.. Όσο βεβαίως τα τελευταία χρόνια, η Ευρώπη εξαρτάται στο προσφυγικό, καλώς ή κακώς, από την Τουρκία, την οποία και χρηματοδοτεί, ακριβώς για να κρατάει περίπου 4 εκατομμύρια πρόσφυγες και μετανάστες στα σύνορά της, για να μην περάσουν μέσω της Ελλάδας

στην Ευρώπη. Πέραν τούτου, υπήρχαν, υπάρχουν και θα υπάρχουν διμερή συμφέροντα, δηλαδή σχέσεις της κάθε Ευρωπαϊκής χώρας ξεχωριστά με την Τουρκία.

“Οι τεράστιες ιστορικές σχέσεις με τη Γερμανία”

Ένα μεγάλο παράδειγμα είναι οι τεράστιες ιστορικές σχέσεις που έχει η Γερμανία με την Τουρκία, και για να πάμε στο πιο μικρό παράδειγμα και μάλλον λιγότερο γνωστό στους πολλούς αλλά σημαντικό για την οικονομία της Ολλανδίας, ότι το μεγαλύτερο μέρος της παραγωγής τουλίπας, καταναλώνεται από την Τουρκία. Βεβαίως από κει και πέρα υπάρχουν τα συμφέροντα των παλαιών αποικιοκρατικών ευρωπαϊκών χωρών όπως είναι η Γαλλία, η Ισπανία, η Πορτογαλία, η Ιταλία, οι οποίες όλες τους, είχαν επεκταθεί πέραν της Ευρώπης, με κατακτήσεις σε αποικίες και βεβαίως δεν θέλουν τις σχέσεις που είχαν διαχρονικά με την πάλαι ποτέ Οθωμα-

Η Ναυμαχία του Ναβαρίνο

νική Αυτοκρατορία και τώρα με την Τουρκία, να τις διαταράξουν, μάλιστα στο όνομα της Ελλάδας”.

Το λεγόμενο “Σύνδρομο του Ναβαρίνο”

Η Ελλάδα αυτό πρέπει να το κατανοήσει. Δηλαδή, ότι οι σύμμαχοί μας, ήταν, είναι και θα είναι κοινοί. Γιατί υπάρχουν συμφέροντα. Στο βαθμό που θα το κατανοήσει η χώρα μας, θα απαλλαγεί από το λεγόμενο “Σύνδρομο του Ναβαρίνο”. Ποιο είναι το “Σύνδρομο του Ναβαρίνο”; Είναι η ναυμαχία του 1827, οι ενωμένες τότε δυνάμεις Γαλλία, Αγγλία και Ρωσία, χτύπησαν τον Αραβο-Οθωμανικό στόλο, όπου εκεί ξεχνάμε ότι ο Γάλλος Λετεριέ ήταν ο επικεφαλής των Οθωμανών και Αιγυπτίων του Ιμπραήμ κι απέναντί του είχε έναν άλλο Γάλλο τον Δεριγνύ. Ξεχνάμε ότι τα στρατεύματα του Ιμπραήμ ήταν ως επί τω πλείστον Γάλλοι αξιωματικοί και ξεχνάμε ότι το Ναβαρίνο, δεν επέφερε κάτι γιατί ο Ιμπραήμ, έφυγε από την Πελοπόννησο ένα χρόνο μετά, το 1828. Και μάλιστα δεν παρέδωσε τα κάστρα σε Έλληνες αλλά στο

στρατό κατοχής του Μαιζών. Οι δε Γάλλοι μετέφεραν τον Ιμπραήμ με δικά τους πλοία στην Αίγυπτο.

Αυτές οι σχέσεις, οι στρατιωτικές, οι γεωπολιτικές, και οικονομικές, δεν διαταράχτηκαν ποτέ ουσιαστικά και όποτε οι κοινοί μας σύμμαχοι συγκρούστηκαν με τους Οθωμανούς και μετά με τους Τούρκους, αυτό έγινε ακριβώς για να προφυλάξουν στιγμιαία τα δικά τους συμφέροντα κι αφού είχαν βάλει μπροστά τους Έλληνες να βγάλουν «το φίδι απ’ την τρύπα». Αντιλαμβανόμαστε λοιπόν, αν το δούμε αυτό διαχρονικά, πως οδηγούμαστε σ’ αυτό που έλεγε ο Αϊνστάιν, ότι κάνοντας το ίδιο πείραμα συνέχεια, δεν μπορείς να περιμένεις διαφορετικά αποτελέσματα. Δεν μπορεί λοιπόν η Ελλάδα να διακατέχεται από το “Σύνδρομο του Ναβαρίνο”, και να περιμένει συνέχεια από τους άλλους να την σώσουν.

Οι σύμμαχοί μας θα πάρουν το μέρος της Ελλάδας, αν και εφόσον είναι το συμφέρον τους αυτό. Αν το συμφέρον τους γέρνει προς τη μεριά της Τουρκίας, δεν θα παίρνουν ξε-

κάθαρη θέση ή τέλος πάντων οι θέσεις οι οποίες θα παίρνουν θα είναι υπό αίρεση και προθεσμία, όπως εν προκειμένω συνέβη με την απόφαση για τις κυρώσεις στην Τουρκία, μετά τις προκλητικές της ενέργειες που κάνει επί χρόνια. Τόσο με τα Oruc reis, Yanuz, Tubitak Marmara, καθώς και με το στόλο της, όσο και με τις λεκτικές της προκλήσεις. Αλλά κυρίως με την εργαλειοποίηση καταστάσεων όπως είναι το προσφυγικό ή αυτό το οποίο αναμένω: Την εργαλειοποίηση θεμάτων οικονομίας όσον αφορά την Ελλάδα, δηλαδή στην προβληματική, έως ανύπαρκτη εισαγωγή ελληνικών προϊόντων στην Τουρκία. Σε αντίθεση με την Τουρκία, η οποία εκμεταλλευόμενη το κενό του νόμου 4412/16 για τα δημόσια έργα, που παρ' ότι ορίζει ότι η εθνικότητα ενός εργολάβου δημοσίων έργων στη Ελλάδα, είναι αναγκαστικά Ευρωπαϊκή, δεν ορίζει εθνικότητα για τον υπερβολάβο. Και γι' αυτό το λόγο βλέπουμε σε πολλά δημόσια έργα στην Ελλάδα, Τουρκικές εταιρίες να μπαίνουν ως υπερβολάβοι.

“Δεν περιμέναμε να γίνει κάτι εκπληκτικό υπέρ της Ελλάδας”

Στατιστικά δεν περιμέναμε να γίνει κάτι εκπληκτικό υπέρ της Ελλάδας. Ήταν αναμενόμενα όλα αυτά, δηλαδή ο πήχης ήταν χαμηλός σε κάθε περίπτωση. Βεβαίως εχθρός του καλού είναι το καλύτερο. Θα μπορούσαν τα πράγματα να είναι εδώ και καιρό υπέρ της Ελλάδας και η ευρωπαϊκή θέση να ήταν σαφέστατη. Δεν είναι, και το γνωρίζουμε. Θα μπορούσαμε να μην πάρουμε τίποτα, θα μπορούσαμε να πάρουμε έστω αυτά που πήραμε, υπό αίρεση. Δεν τα θεωρώ άσχημα, δεν τα θεωρώ όμως και τα καλύτερα δυνατά. Γιατί, η Τουρκία μην ξεχνάμε ότι είναι μια επιθετική χώρα. Δεν είναι απλά μια ανατρεπτική χώρα, μια χώρα η οποία απλώς προκαλεί. Αλλά εξήγησα στην αρχή, για πιο λόγο

η Ευρώπη δεν έκανε, δεν κάνει και δεν νομίζω να κάνει αυτό το οποίο θα θέλαμε εμείς, δηλαδή σκληρές κυρώσεις κατά της Τουρκίας. Κι' αυτό γίνεται για τον απλούστατο λόγο ότι η Δύση, δεν έχει αποφασίσει ακόμα να χάσει από τη σφαίρα επιρροής της, την Τουρκία. Αυτό, η Τουρκία το εκμεταλλεύεται, και προσπαθεί να ισορροπήσει μεταξύ Βορρά, Νότου, Ανατολής και Δύσης και βεβαίως μέσα από όλα αυτά η “Erdoganική” Τουρκία, προσπαθεί να αυτονομηθεί ως περιφερειακή δύναμη. Η Δύση, ακόμα δεν τ'ο χει αποφασίσει αυτό. Η Τουρκία το εκμεταλλεύεται και τί τους ζητάει; Να είναι ο κλειδοκράτορας της Ανατολικής Μεσογείου. Εδώ που συγκρούονται ή ενώνονται τα συμφέροντα Ρώσων, Κινέζων, Κεντρικής Ασίας και γενικώς Αράβων, Ισλάμ και Δυτικού κόσμου, να ορίζει αυτά το σημείο «κλειδί» ως επιτήδειος ουδέτερος, υπέρ των συμφερόντων όλων και πρωτίστως των δικών της..

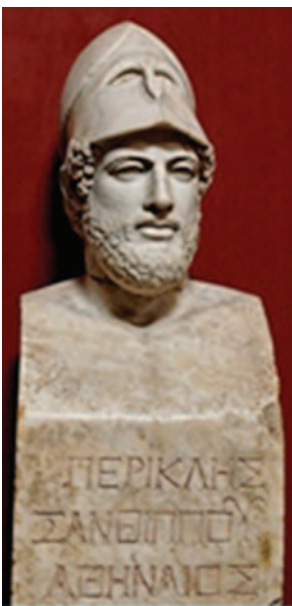
Σε κάθε περίπτωση λοιπόν, όλο αυτό είναι ένα μάθημα εγρήγορσης του ελληνισμού ευρύτερα, προκειμένου να είμαστε έτοιμοι ανά πάσα στιγμή για τα πάντα. Κυρίως, όπως θα έλεγε ο Αριστοτέλης, να αποκτήσουμε την αυτονομία μας, υπό την έννοια ότι, πρωτίστως θα τα βγάζουμε πέρα μόνοι μας στην οικονομία. Ή, ό μη γένοιτο, στρατιωτικά ή σε θέματα εσωτερικά, και δευτερευόντως θα ζητάμε την αρωγή των συμμάχων μας. Γιατί οι σύμμαχοί μας ήταν, είναι και θα είναι και σύμμαχοι των Τούρκων, τους οποίους δεν έχουν αποφασίσει να τους βγάλουν, να τους διώξουν απ' τη ζώνη επιρροής τους. Είτε με τον Erdogan, είτε με κάποιον άλλον μεθαύριο. Μάλιστα οι Γερμανοί θα ήθελαν η ...”μετερντογανική” εποχή, να έχει τον Αλή Μπαμπατζάν.

“Δεν θα βγάλουν οι άλλοι τα κάστανα από τη φωτιά...”

ΛΟΙΜΩΝ ΠΑΝΔΗΜΙΑ

Του **Μιχάλη Βλάμου**
επ. Δικηγόρου

Περικλής Ξανθίππου Χολαργεύς

Ο λοιμός, η πανδημία του οποίου πλήττει σήμερα τη χώρα μας και όλο τον κόσμο με εκατομμύρια προσβεβλημένους και εκατοντάδες χιλιάδες νεκρούς μας, φέρνει στη μνήμη έναν άλλο λοιμό, αυτόν των Αρχαίων Αθηνών του Περικλέους, τον οποίον τόσο λεπτομερώς περιγράφει ο μέγας ιστορικός Θουκυδίδης στην εξιστόρηση του Πελοποννησιακού Πολέμου,

όπου αναφέρει ότι και ο ίδιος είχε μολυνθεί από τον ιόν αλλά κατόρθωσε να επιζήσει.

Και σήμερα λοιπόν κλεισμένοι αναγκαστικά στα σπίτια για να αποφύγουμε τη μόλυνση, σ' αυτόν τον λοιμό ανατρέχουμε για να δούμε τις αιτίες και τις συνέπειες της πανδημίας, η οποία μας κατατρέπει.

Παράλληλα όμως μ' αυτό ο νους μας πάει και στη λοίμωξη η οποία έπληξε την Αρχαία Ελλάδα και η οποία είχε συνέπειες αντίστοιχες με αυτές που πλήττουν το σύγχρονο κόσμο. Η λοίμωξη αυτή έπληξε τον ίδιο τον Περικλή και τερμάτισε τον «Χρυσό Αιώνα» που είχε αυτός δημιουργήσει.

Ο Περικλής Ξανθίππου Χολαργεύς ήταν

αρχαίος Έλληνας Αθηναίος Πολιτικός, ρήτωρ και Στρατηγός του 5^{ου} αιώνα π.χ. γνωστός ως «Χρυσός Αιώνας». Γεννήθηκε το 494 ή 495 π.χ. και πέθανε στην Αθήνα το 429 π.χ. Οικογένειά του είναι η πρώτη σύζυγός του Ασπασία (έως 445 π.χ.) και τα τέκνα του Ξάνθιππος και Πάραλος.

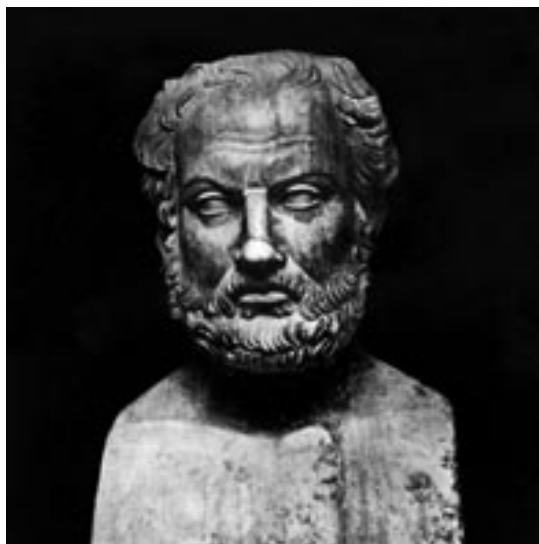
Ο Λοιμός των Αθηνών η «σύνδρομο του Θουκυδίδα»

Ήταν μία καταστροφική επιδημία η οποία εκδηλώθηκε στην πόλη-κράτος των Αθηνών στην Αρχαία Ελλάδα, κατά το δεύτερο έτος του Πελοποννησιακού πολέμου το 430 και ενώ η πόλη πολιορκούνταν από τους Σπαρτιάτες. Θεωρείται πως η επιδημία πρωτοεμφανίστηκε στον κύριο λιμένα της Αθήνας, τον Πειραιά, που αποτελούσε την κύρια είσοδο προμηθειών της πόλης. Ο λοιμός εμφανίστηκε και σε άλλες περιοχές της Ανατολικής Μεσογείου, επέστρεψε δύο φορές το 429 π.χ. και τον χειμώνα του 427/426 π.χ. και η καταστροφή που προκάλεσε στον πληθυσμό της Αθήνας ήταν ένα σημαντικό πρώτο πλήγμα για την πόλη ως προς την εξέλιξη του πολέμου. Προκάλεσε τον θάνατο ενός μεγάλου ποσοστού των κατοίκων της πόλης, ανάμεσα στους οποίους και του ίδιου του Περικλή μαζί με τα μέλη της οικογένειάς του ενώ οι λεπτομερείς μαρτυρίες του Θουκυδίδα είναι ανεκτίμητες για τη μελέτη του γεγονότος καθώς ο ίδιος ήταν αυτόπτης μάρτυς και είχε

μολυνθεί αλλά είχε επιζήσει. Επίσης ο Ιπποκράτης ήταν ένας από τους γιατρούς που βρίσκονταν στην πόλη και η συνεισφορά του. Επίσης ο Ιπποκράτης ήταν ένας από τους γιατρούς που βρίσκονταν στην πόλη και η συνεισφορά του στην αντιμετώπιση του λοιμού ήταν σημαντική.

ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Η Σπάρτη και οι σύμμαχοί της με την εξαίρεση της Κορίνθου είχαν την στρατιωτική τους ισχύ κυρίως στη ξηρά και μπορούσαν να συγκεντρώσουν μεγάλους στρατούς οι οποίοι ήταν ιδιαίτερα αξιόμαχοι. Υπό την αρχηγία του Περικλή οι Αθηναίοι υποχώρησαν εντός των τειχών της πόλης μαζί με τον ίδιο και βασίστηκαν στην υπεροπλία του Αθηναϊκού στόλου ώστε να λαμβάνουν τις προμήθειες τους. Η στρατηγική αυτή είχε ως παράπλευρη επίπτωση την συγκέντρωση μεγάλου πλήθους κατοίκων της υπαίθρου εντός της πόλης, η οποία προκάλεσε έλλειψη τροφής και άλλων προμηθειών. Οι συνθήκες αυτές έδωσαν πρόσφορο έδαφος στις διάφορες αρρώστιες κα-

Θουκυδίδης

θώς και στον λοιμό ώστε να εξαπλωθούν ταχύτατα και έως μεγάλος αριθμός κατοίκων να μολυνθεί και να πεθάνει μαζί με τον ίδιο τον Περικλή καθώς και τη γυναίκα του και τα παιδιά τους Πάραλο και Ξάνθιππο. Ο Θουκυδίδης που ήταν παρών στα γεγονότα περιγράφει την επιδημία στην ιστορία του ο κατά το παρελθόν Πελοποννησιακού πολέμου και αναφέρει πως η ασθένεια προερχόταν από την Αιθιοπία και πέρασε μέσω της Αιγύπτου και Λιβύης στον Ελληνικό κόσμο. Η νόσος ήταν τόσο τρομερή, ώστε κανείς δεν θυμόταν κάτι παρόμοιο κατά το παρελθόν

και οι ιατροί είχαν όχι μόνο ένα πολύ δύσκολο έργο μια και γνώριζαν πώς να την αντιμετωπίσουν αλλά συνήθως ήταν κι αυτοί που πέθαιναν πρώτοι μια και βρίσκονταν σε συνεχή επαφή με τους ασθενείς. Εκτιμάται πως ο λοιμός σκότωσε από το 1/4 έως το 1/3 του πληθυσμού της πόλης ο οποίος ανερχόταν σε 300.000, με τις στρατιωτικές απώλειες να ανέρχονται σε 300 ιππείς και 1.400 οπλίτες. Η θέα του πλήθους των νεκρικών πυρών έκανε τους Σπαρτιάτες να αποχωρήσουν ώστε να αποφύγουν την επιδημία. Πέρα από τον ίδιο τον Περικλή ένα μεγάλο μέρος της ηγεσίας των στρατιωτικών δυνάμεων στόλου και ξηράς πέθανε επίσης και η εξουσία στην πόλη αναλήφθηκε από διάφορους αντικαταστάτες, τους οποίους ο Θουκυδίδης χαρακτηρίζει ανίκανους και αδύναμους.

ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΛΟΙΜΟΥ

Η περιγραφή του Θουκυδίδη αναφέρει ότι οι άνθρωποι που ήταν ήδη ασθενείς από κάποια άλλη ασθένεια, κατέληγαν να αποκτήσουν και την ασθένεια του λοιμού ενώ όσοι ήταν υγιείς εμφάνιζαν αιφνίδια πονοκέφαλο και ισχυρό πυρετό με ερεθίσματα στο σώμα και ερεθισμό των ματιών με μια αίσθηση τσουξίματος. Το εσωτερικό του στόματος, ο φάρυγγας και η γλώσσα γίνονταν αιματώδη και η εκπνοή αφύσικη και δυσώδης. Μετά από τα παραπάνω αρχικά φαινόμενα ακολουθούσαν φτερνίσματα και βραχνάδα στη φωνή και κατοπινή αρρώστια κατέβαινε από το κεφάλι προς το στήθος προκαλώντας ισχυρό βήχα. Φτάνοντας στο στομάχι προκαλούσε ναυτία και εμετό χολής ενώ τα άτομα που είχαν τάση για εμετό αλλά δεν έκαναν, είχαν ισχυρούς σπασμούς. Η θερμοκρασία του σώματος φαινόταν να

έπεφτε, χωρίς το χρώμα του να γίνεται ωχρό αλλά κοκκινωπό και εμφανίζονταν εξανθήματα και φουσκάλες. Οι ίδιοι οι ασθενείς όμως ένιωθαν να θερμαίνονται τόσο πολύ, οπότε δεν μπορούσαν να φορέσουν ούτε καν ελαφριά ενδύματα η σεντόνια, ανακουφίζονταν όμως ιδιαίτερα όταν έπεφτε κρύο νερό επάνω στο σώμα τους. Οι περισσότεροι πέθαιναν την εβδόμη η ενάτη ημέρα από την εκδήλωση της ασθένειας με αυτούς που κατάφεραν να επιζήσουν παραπάνω να εμφανίζουν ισχυρό στομαχόπονο και διάρροια τόσο που πολλοί πέθαιναν από την εξάντληση. Ο Θουκυδίδης αναφέρει πως αν κανείς ήθελε να διαφύγει τον θάνατο, έκοβε το μέρος του σώματος όπου υπήρχε εμφανής ένδειξη των συμπτωμάτων όπως άκρα των χεριών και ποδιών και μερικοί έβγαζαν ακόμη και τα μάτια τους. Άλλοι πάλι αμέσως μετά την θεραπεία τους πάθαιναν γενική αμνησία και δεν αναγνώριζαν ούτε τους εαυτούς τους, ούτε τους οικείους τους. Όσο για τους σκύλους και τα πτωματοφάγα όρνεα απέφευγαν να πλησιάσουν τα ανθρώπινα πτώματα που παρέμεναν άταφα αλλά όσα από αυτά τελικώς τα έτρωγαν ψοφούσαν. Σε τέτοια συμφορά θυμήθηκαν οι Αρχαιότεροι Αθηναίοι και τον στίχο παλαιότερου χρησμού που έλεγε «θα έρθει Δωρικός πόλεμος και λοιμός μαζί με αυτόν». Και ενώ υπήρχε διαφωνία εάν η λέξη «λοιμός» σήμαινε επιδημία η «λιμός» δηλαδή πείνα επικράτησε η λέξη «λοιμός». Και τούτο διότι «λοιμός» και «λιμός» είχαν την ίδια προφορά.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

Οι μαρτυρίες σχετικά με το λοιμό περιγράφουν ιδιαίτερα δραματικές επιπτώσεις που προκάλεσε η επιδημία. Ο Θουκυδίδης αναφέρει λεπτομερώς την πλήρη εξαφάνιση της κοινωνικής συνοχής και ηθικής κατά την διάρκεια του λοιμού. Αναφέρεται πως οι κάτοικοι σταμάτησαν να ακολουθούν τους νόμους η ακόμα και να φοβούνται τις επιπτώσεις

τους μια και ένιωθαν πως ζούσαν ήδη υπό συνθήκες θανατικής ποινής. Παρομοίως, πολλοί άνθρωποι άρχισαν να ξοδεύουν τις περιουσίες τους αλόγιστα χωρίς φειδώ, μια και θεωρούσαν πως δεν πρόκειται να ζήσουν για πολύ ακόμα ώστε να χρειάζεται να αποταμιεύσουν η να επενδύσουν για το μέλλον. Αναφέρεται επίσης πως πολλοί άρχισαν να συμπεριφέρονται ανέντιμα μια και θεώρησαν πως δεν είχαν πλέον κίνητρο να απολαμβάνουν τη φήμη και τα προνόμια του ενάρετου πολίτου αφού ο θάνατος ήταν πλέον κοντά. Ένας άλλος λόγος της γενικευμένης ελλείψεως κοινωνικής συνοχής ήταν η πολύ μεγάλη μεταδοτικότητα της αρρώστιας μια και αυτοί που φρόντιζαν τους ασθενείς ήταν και οι πιο ευάλωτοι στο λοιμό. Έτσι πολλοί άνθρωποι πέθαιναν απολύτως μόνοι τους, καθώς κανένας δεν τολμούσε να διακινδυνεύσει φροντίζοντάς τους. Οι νεκροί σχημάτιζαν σωρούς από πτώματα επί πτωμάτων, πολλά αφέθηκαν να αποσυντεθούν θάφτηκαν σε μαζικούς τάφους, καθώς και αποτεφρώθηκαν. Στη περιοχή του αρχαίου νεκροταφείου του Κεραμεικού έχουν αποκαλυφθή ένας ομαδικός τάφος και σχεδόν 1.000 ατομικοί τάφοι οι οποίοι χρονολογούνται ανάμεσα στο 430 π.χ. και 426 π.χ. Ο ομαδικός τάφος ανασκάφτηκε την περίοδο 1994-95 και συνόρευε με ένα χαμηλό τοίχωμα το οποίο φαίνεται πως διαχωρίζει το νεκροταφείο από ένα γειτονικό βάλτο. Μέσα στον τάφο υπολογίζεται πως βρίσκονταν 240 άτομα ανάμεσα στα οποία τουλάχιστον 10 παιδιά. Οι σκελετοί ήταν ατάκτως τοποθετημένοι χωρίς στρώμα χώματος ανάμεσά τους και θεωρείται πως τοποθετήθηκαν εκεί σε πολύ σύντομο διάστημα και σε συνθήκες βιασύνης. **Εδώ μπορεί να κλείσει η περιγραφή της λοιμώξεως και των συνεπειών της σε μας και η αντίστοιχη αναδρομή στη λοίμωξη των Αρχαίων Αθηνών της εποχής του Περικλέους που ο παραλληλισμός της τόσο μας εντυπωσιάζει.**

ΑΥΤΟΙ ΠΟΥ ΕΦΥΓΑΝ

Τάσος Νεράτζης (1945-2021)

Απεβίωσε στις 11 Ιουλίου 2021 ο επίτιμος Δικηγόρος Πειραιώς Τάσος Νεράτζης. Είχε γεννηθεί στη Νίκαια, σπούδασε νομικά στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και εν συνεχεία άσκησε δικηγορία στον Πειραιά. Γράφτηκε στον ΔΣΠ στις 5.5.1969 και παραιτήθηκε στις 8.5.2012 οπότε συνταξιοδοτήθηκε. Υπήρξε ιδρυτικό μέλος της Νέας Δημοκρατίας και εξελέγη πρώτη φορά βουλευτής στην περιφέρεια Β΄ Πειραιώς με το ίδιο κόμμα στις βουλευτικές εκλογές του 1974. Επανεκλέχτηκε το Νοέμβριο του 1989, και το 1993. Από τότε επανεκλεγόταν συνεχώς έως και τις εκλογές του Ιουνίου 2012. Διετέλεσε γενικός γραμματέας και αντιπρόεδρος της Βουλής καθώς και μέλος στην επιτροπή για την αναθεώρηση του Συντάγματος και την εξεταστική επιτροπή για την Siemens. Μέχρι το 2014 ήταν πρόεδρος της Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής. Στην κυβέρνηση Κωνσταντίνου Καραμανλή διετέλεσε υφυπουργός μεταφορών και επικοινωνίας (10 Μαρτίου 2004 - 15 Φεβρουαρίου 2006) καθώς και υφυπουργός ανάπτυξης (15 Φεβρουαρίου 2006 - 19 Σεπτεμβρίου 2007).

Αντώνης Νικολάρας (1948-2021)

Έφυγε από κοντά μας ο επίτιμος Δικηγόρος Αντώνης Νικολάρας. Γεννήθηκε στο Κερατσίνι Πειραιά το 1948 και υπήρξε Δικηγόρος του ΔΣΠ από το 1975 έως και την παραίτησή του τον Δεκέμβριο 2012.

**Θεόφιλος Προκοπίδης
(1935-2021)** Έφυγε από τη ζωή ο επίτιμος Δικηγόρος Πειραιώς, συνεργάτης και μέλος της επιτροπής του περιοδικού μας, Θεόφιλος Προκοπίδης. Με το περιο-

δικό μας συνεργάστηκε επιμελώς πάνω από 10 χρόνια και δημοσίευσε αρκετά άρθρα συνήθως κοινωνικού περιεχομένου. Υπήρξε μέλος του ΔΣΠ και άσκησε δικηγορία από 12.9.1969 μέχρι 30.11.2001.

Στη μνήμη του Αντώνη Νικολάρα

Πρόσφατα έφυγε από κοντά μας ένας σημαντικός συνάδελφος, ο Αντώνης Νικολάρας, Επίτιμος Δικηγόρος του ΔΣΠ. Γεννήθηκε στο Κερατσίνι Πειραιά το 1948 και υπήρξε Δικηγόρος του ΔΣΠ από το 1975 έως και την παραίτησή του τον Δεκέμβριο 2012, Πατέρας 4 τέκνων.

Τον γνώρισα το 1986 και έκτοτε είχαμε επαγγελματική συνεργασία και φιλία.

Ήταν μία ολοκληρωμένη προσωπικότητα, Άριστος Νομικός, γνώστης της επιχειρηματικότητας στον θαλάσσιο χώρο και όχι μόνο, αλλά και υπέροχος Άνθρωπος.

Διέθετε χιούμορ ιδιαίτερο, πολύ ευχάριστος στις παρέες και ήταν «χορτασμένος» από κάθε άποψη. Είχε προσφέρει σημαντικές νομικές υπηρεσίες σε μεγάλους επιχειρηματίες, πολυταξιδεμένος, με ιδιαίτερα ενδιαφέροντα, μεταξύ των οποίων ήταν και η ενασχόληση με την ιστιοπλοΐα και αεροπλοΐα, διαθέτοντας μέχρι τέλος «ψυχή εφήβου».

Ήταν εντυπωσιακές οι ικανότητες και γνώσεις του σε εξωνομικούς χώρους, όπως η γεωπολιτική, η διεθνής επιχειρηματικότητα, οι διακυμάνσεις της ναυτιλίας κλπ., στοιχεία που του επέτρεπαν να είναι πολύτιμος σύμβουλος των πελατών του όχι μόνο στα στενά νομικά πλαίσια, αλλά ευρύτερα είχε μια πολυσχιδή δραστηριότητα σε πολλούς τομείς.

Ο αδόκητος θάνατος του από επιπλοκές προβλημάτων υγείας που αντιμετώπιζε, προκάλεσε λύπη και θλίψη σε όσους τον γνωρίσαμε και στους δικούς του. Είθε ο Θεός να αναπαύσει την ψυχή του.

Καλό σου ταξίδι Φίλε Αντώνη
Πολυχρόνης Τσιρίδης

Ο ΚΗΠΟΣ

Του **Ηλία Τζιτζικιάκη**
Δικηγόρου - Συγγραφέα

Στον Φάνη Μούλιο και τη Βασιλική Κατσαγώνη

Δεν αντιλήφθηκε την παρουσία της, παρά μόνο όταν εκείνη έσκυψε για να καθήσει στο παγκάκι. Για μια στιγμή σκέφτηκε να της φωνάξει, να την προειδοποιήσει, από την άλλη όμως, ήξερε καλά πως θα ήταν ανώφελο. Τίποτα πλέον δεν περνούσε απ' το χέρι του, η πορεία ήταν προδιαγεγραμμένη.

Έστρεψε το βλέμμα του προς το μέρος της. Ήταν τόσο νέα, σίγουρα δεν θα είχε ακόμα πατήσει τα σαράντα. Η διαπίστωση αυτή έκανε το σφίξιμο στο στήθος του ακόμα πιο έντονο. Αφού έπρεπε οπωσδήποτε να έρθει κάποιος, ας ήταν τουλάχιστον κάποιος μεγαλύτερος, αν μάλιστα πλησίαζε στη δική του προχωρημένη ηλικία θα ήταν ακόμα καλύτερα. Όμως, γνώριζε καλά πως αυτό ήταν κάτι που δεν μπορούσε να το αλλάξει και, ένα από τα πράγματα που είχε συνειδητοποιήσει με το πέρασμα των χρόνων, ήταν πως όλα αυτά που δεν μπορούμε να αλλάξουμε, δεν έχουμε παρά να τα αποδεχόμαστε. Οι γκρίνιες, οι διαμαρτυρίες, τα παράπονα για κάθε τι αμετάκλητο, είναι τόσο άσκοπα...

«Συγγνώμη...» η φωνή της κοπέλας τον έβγαλε από τις σκέψεις του. «...Με συγχωρείτε που σας ενοχλώ, αλλά να... Νιώθω κάπως παράξενα εδώ... Είμαι... Είμαι σαν χαμένη».

Ο ηλικιωμένος άντρας την κοίταξε τρυφερά, με κατανόηση. Θυμήθηκε τη δική του σύγχυση τις πρώτες στιγμές που είχε φτάσει στον κήπο.

«Δεν ξέρω πώς βρέθηκα εδώ, σ' αυτό το

μέρος...» εξακολούθησε εκείνη. «Νιώθω τόσο εξαντλημένη που δεν έχω τη δύναμη ούτε να σηκωθώ από τούτο το παγκάκι. Κι έπειτα, έχει τόσα πολλά δέντρα, τόσα λουλούδια!». Κοίταξε γύρω της. «Πού να είναι η έξοδος;».

«Θα τη βρούμε μαζί την έξοδο» της είπε καθησυχαστικά.

Στράφηκε προς το μέρος του.

«Νομίζω πως σας ξέρω», είπε διστακτικά, καθώς συνέχιζε να τον κοιτάζει προσπαθώντας να θυμηθεί. Ξαφνικά το βλέμμα της έδειξε να ζωηρεύει.

«Είστε ο... Εσείς είστε λοιπόν!».

Ο ηλικιωμένος χαμογέλασε.

«Ναι εγώ είμαι. Δεν περίμενα ότι θα με γνωρίζεις, είσαι τόσο νέα».

«Μα και βέβαια σας γνωρίζω! Έχω διαβάσει τόσα διηγήματά σας και, όσο για τα ποιήματά σας, έχω όλες σας τις συλλογές». Τον κοίταζε και τα μάτια της είχαν για πρώτη φορά ζωηρέψει. «Ξέρετε, λατρεύω την ποίηση και... γράφω κι εγώ ποιήματα», συμπλήρωσε συνεσταλμένα.

Εκείνος την κοίταξε προσεκτικά. «Το κατάλαβα από την πρώτη στιγμή που σε είδα. Έχεις βαθιά στο βλέμμα σου τη φλόγα των ποιητών».

Η κοπέλα χαμήλωσε τα μάτια. Την παρακολουθούσε, άθελά του χαμογελώντας πικρά, χωρίς να μιλάει, ενώ ταυτόχρονα ένιωθε τη θλίψη για αυτό το κορίτσι να μεγαλώνει μέσα του. Για τον ίδιο ήταν δίκαιο, είχε ζήσει τη

ζωή του και με το παραπάνω, εκείνη όμως; Ήταν τόσο νέα ακόμη.

«Λοιπόν, έχεις δημοσιεύσει τα ποιήματά σου;» τη ρώτησε.

«Μόνο σε κάποια λογοτεχνικά περιοδικά. Ξέρετε, έχει τύχει να συνυπάρξουμε οι δυο μας σε μερικά τεύχη! Δεν θα ξεχάσω ποτέ την πρώτη φορά που δημοσιεύθηκε ποίημά μου δίπλα στο δικό σας. Πόση χαρά και υπερηφάνεια ένιωσα!».

Μια λάμψη έκανε να φανεί στα μάτια της, αλλά έσβησε αμέσως. Έσκυψε το κεφάλι και κάρφωσε το βλέμμα στη γη.

«Φοβάμαι» είπε ψιθυριστά, σαν να μιλούσε στον εαυτό της.

«Το ξέρω. Κι εγώ φοβάμαι» είπε ο άντρας και απλώνοντας το χέρι του την άγγιξε απαλά στον ώμο.

Για λίγο επικράτησε σιωπή. Η κοπέλα συνέχιζε να κοιτάζει το χώμα, εκείνος να ακουμπά το γερασμένο του χέρι στον ώμο της. Ξαφνικά, ανασηκώθηκε ένα ελαφρό αεράκι και κάπου ψηλά αναδεδύτηκαν τα κλαδιά στην κορυφή μιας λεύκας. Ο ηλικιωμένος ποιητής σιγομουρμούρισε τους στίχους από ένα ποίημα του Γκαίτε:

«Σ'όλες τις κορυφές
Πέφτει σιωπή,
Ψηλά σ'όλα τα δέντρα
Νιώθεις
Μόλις μια ανάσα'...».

Έκανε παύση κι αμέσως η φωνή της κοπέλας συμπλήρωσε:

«...Τα πουλάκια σωπαίνουν στο δάσος.
Κάνε υπομονή, γρήγορα
Κι εσύ επίσης θα ξαποστάσεις».

Για μερικές στιγμές κοιτάχτηκαν στα μάτια. «Είναι ώρα» είπε έπειτα ο άντρας. Τράβηξε το χέρι του και σηκώθηκε. Η κοπέλα ανασήκωσε τα μάτια και κοίταξε πέρα, στο βάθος του κήπου. Ανάμεσα στην πυκνή βλάστηση, μπόρεσε να διακρίνει μια μισάνοιχτη καγκελόπορτα. Σηκώθηκε με αργές κινήσεις και στάθηκε δίπλα στον άντρα.

«Μπορώ να σας κρατήσω το χέρι;». Αυτός άπλωσε το χέρι του και έπιασε το δικό της, έπειτα άρχισαν να βαδίζουν αργά προς την καγκελόπορτα. Λίγο πριν φτάσουν η κοπέλα κοντοστάθηκε.

«Φοβάμαι» ξανάπε. «Νιώθω τόση θλίψη, τόσο πόνο».

«Το ξέρω. Είναι γιατί ακόμα μπορείς να θυμάσαι. Οι αναμνήσεις για όσα αφήνουμε πίσω φέρνουν πάντα πόνο». Έδειξε με το χέρι στο βάθος του κήπου. «Εκεί που πάμε δεν υπάρχει πόνος, ούτε θλίψη, γιατί παύεις πια να θυμάσαι». Ίσως το γερασμένο κορμί του. «Μη φοβάσαι, 'μας προσμένει ο φιλεύσπλαχνος τόπος της λήθης', όπως θα λεγε κι ο ποιητής».

Τον κοίταξε και ξαφνικά ένιωσε να κυριεύει και την ίδια η γαλήνη που ζωγραφιζόταν στο πρόσωπό του. Του έσφιξε το χέρι, λες για να τον ευχαριστήσει που βρισκόταν εκεί, δίπλα της.

«Είμαστε εδώ ο ένας για τον άλλο» είπε ο άντρας, σαν να διάβασε τις σκέψεις της. «Όσο κι αν έτσι πιστεύουν οι άνθρωποι, κανείς δεν φεύγει μόνος. Και, είμαι βέβαιος πως δεν θα μπορούσα να φύγω μαζί με οποιονδήποτε άλλον εκτός από μια ποιήτρια». Εκείνη δεν μίλησε, μόνο κοιτούσε το ρυτιδιασμένο του πρόσωπο κι εκείνα τα δυο ξεθωριασμένα από τα χρόνια μάτια, που όμως στο βυθό τους μπορούσε να διακρίνει ακόμα και τώρα εκείνο το άσβεστο πάθος που γεννά την ποίηση.

Περπάτησαν αργά στο στενό μονοπάτι ανάμεσα στην πυκνή βλάστηση, μέχρι που έφτασαν στην καγκελόπορτα. Κοντοστάθηκαν.

«Είσαι έτοιμη;».

Κούνησε καταφατικά το κεφάλι της.

Πέρασαν μαζί από το άνοιγμα κι ύστερα ο ηλικιωμένος άντρας τράβηξε την πόρτα, που έκλεισε απαλά πίσω τους. Μεμιάς τα πάντα γαλήνεψαν' τώρα πια δεν θλίβονταν, ούτε πονούσαν.

Συντακτική Επιτροπή του περιοδικού «ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΗ ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ»

Υπεύθυνος: Ηλίας Τζιτζικάκης

Μέλη: Ιωάννης Αβραμίδης, Ευαγγελία Αποστολίδου, Μιχάλης Βλάχος,
Ιωάννα Γεωργούλια, Πέτρος Λακούτσας, Κων/νος Μάναλης, Θεόδωρος Μιχαλακάκος,
Ελένη Πατρικοπούλου, Δημήτρης Πιστικός, Διονύσιος Πλέσσας, Διονύσιος Τσελέντης,
Ευάγγελος Τσουρούλης, Μαρία Φλωροπούλου-Μακρή.

Συντακτική Επιτροπή του περιοδικού «ΠΕΙΡΑΪΚΗ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ»

Υπεύθυνος: Παναγιώτης Πετρόπουλος

Μέλη: Ευάγγελος Αναγνώστου, Χριστίνα Βαθειά, Χρήστος Γεωργακόπουλος, Ελένη Δαμαλίδου,
Μιχάηλ Διαθεσόπουλος, Ιωάννης Δόμβρος, Ιωάννα Ζαφειροπούλου, Ηλίας Κλήππας,
Νικόλαος Κωνσταντινίδης, Αγγελική Λαλούση, Κων/νος Λαμπράκης, Ιωάννης Μέξης,
Θεμιστοκλής Μερσίνης, Ειρήνη Μουγιάκου, Αριστομένης Μπαλάσκας, Πολυχρόνης Περιβολάρης,
Ιωάννης Πιτσιρίκος, Δημήτριος Ραπτάκης, Γεώργιος Σίμος, Γεώργιος Σκορίνης, Ιωάννης Τιμαγένης,
Χρήστος Τιμαγένης, Στυλιανή Τσάκωνα, Φωτεινή Τσουκαλά, Στέφανος Φακός,
Μαρία Φλωροπούλου-Μακρή, Γεώργιος Χλωρός.

Επιτροπή Βιβλιοθήκης

Υπεύθυνος: Κυριάκος Καρυδάς

Μέλη: Κατερίνα Γεωργοπούλου, Στέλλα Δερμιτζάκη, Ισμήνη Ζώρζου, Μαρίνα Ταβουλάρη,
Ηλίας Τζιτζικάκης, Πέτρος Λακούτσας.

Επιτροπή Κοινοτικών Δικηγόρων (Π.Δ. 152/2000)

Υπεύθυνος: Γεώργιος Καραμιζάρης

Μέλη: Λάζαρος Γιατράκος, Ηλίας Πολλιάλης, Πολυχρόνης Περιβολάρης,
Αναπληρωματικά μέλη: Γεώργιος Μιχαηλίδης, Αθηνά Σταμελιάκη.

Επιτροπή Αιμοδοσίας

Μέλη: Χρήστος Πη. Ηλιάδης, Νικόλαος Μπιλέρης.

Επιτροπή Νομικής Βοήθειας

Υπεύθυνη: Αθηνά Σταμελιάκη

Μέλη: Νικόλαος Μπιλέρης, Γεώργιος Μιχαηλίδης, Κυριάκος Καρυδάς.

100 XPONIA

